

ORE I MEXÛ GA MATEU ÜMATÜXÛ

**Ngechuchu ya Cristuarü oxigü ga
nuxcumaũgüxüchiga**
(Lc 3.23-38)

1 ¹Ñã nixĩ ga Ngechuchu ya
Cristuarü oxigü ga nuxcumaũgüxü.
Rü yematanüwa rü Dabí nixĩ ga wüxi,
rü Abráũ nixĩ ga to.

² Abráũ nixĩ ga nanatü ga Ichaá.
Rü Ichaá nixĩ ga nanatü ga Acobu.
Rü Acobu nixĩ ga nanatü ga Yudá rü
naëneëgü.

³ Rü Yudá nixĩ ga nanatü ga Paré rü
Charu. Rü Tamara ngĩnegü nixĩ
ga yema taxre.

Rü Paré nixĩ ga nanatü ga Eró.
Rü Eró nixĩ ga nanatü ga Aráũ.

⁴ Rü Aráũ nixĩ ga nanatü ga
Aminadá.

Rü Aminadá nixĩ ga nanatü ga
Nachú.

Rü Nachú nixĩ ga nanatü ga
Charamú.

⁵ Rü Charamú nixĩ ga nanatü ga Bouú
rü Raá iyixĩ ga naë.

Rü Bouú nixĩ ga nanatü ga Obe, rü
Ruti iyixĩ ga naë.

Rü Obe nixĩ ga nanatü ga Ichaí.

⁶ Rü Ichaí nixĩ ga nanatü ga ãëxgacü
ga Dabí.

Rü ãëxgacü ga Dabí nixĩ ga nanatü
ga Charumóũ. Rü Bechabé ga
Uría namaxchirex ixĩcü iyixĩ ga
naë ga Charumóũ.

⁷ Rü Charumóũ nixĩ ga nanatü ga
Doboáũ.

Rü Doboáũ nixĩ ga nanatü ga Abía.

Rü Abía nixĩ ga nanatü ga Achá.

⁸ Rü Achá nixĩ ga nanatü ga Yochapá.
Rü Yochapá nixĩ ga nanatü ga
Yuráũ.

Rü Yuráũ nixĩ ga nanatü ga Uchía.

⁹ Rü Uchía nixĩ ga nanatü ga Yotáũ.

Rü Yotáũ nixĩ ga nanatü ga Acá.

Rü Acá nixĩ ga nanatü ga Echequía.

¹⁰ Rü Echequía nixĩ ga nanatü ga
Manaché.

Rü Manaché nixĩ ga nanatü ga Amú.

Rü Amú nixĩ ga nanatü ga Yochía.

¹¹ Rü Yochía nixĩ ga nanatü ga
Yeonía rü naëneëgü. Rü
yexguma nixĩ ga Babiróniãcũãx
ga churaragü Yudfugüxü
íyauuxü rü Babiróniãñewa
nagagüãxü.

¹² Rü yexguma Babiróniãwa Yudfugüxü
nagagüguwena rü Yeonía nixĩ ga
nanatü ga Charatía.

Rü Charatía nixĩ ga nanatü ga
Chorobabé.

¹³ Rü Chorobabé nixĩ ga nanatü ga Abiú.

Rü Abiú nixĩ ga nanatü ga Eriaquíũ.
Rü Eriaquíũ nixĩ ga nanatü ga Achó.

¹⁴ Rü Achó nixĩ ga nanatü ga Chadó.
Rü Chadó nixĩ ga nanatü ga Aquíu.
Rü Aquíu nixĩ ga nanatü ga Eriú.

¹⁵ Rü Eriú nixĩ ga nanatü ga Ereachá.
Rü Ereachá nixĩ ga nanatü ga Matáũ.

Rü Matáũ nixĩ ga nanatü ga Acobu.

¹⁶ Rü Acobu nixĩ ga nanatü ga Yuche.
Rü Yuche nixĩ ga María ngĩte. Rü
María iyixĩ ga naé ya Ngechuchu
ya Cristu ixĩcü.

¹⁷ Rü yemaácü Abráũwa inaxügü ga
yema Ngechucharü oxigü rü 14 nixĩ
ñuxmata Dabíwa nangu. Rü to ga 14
inaxügü ga Dabíwa rü ñuxmata
Babiróniácũãx ga churaragü Yudfugüxũ
íyauũxguwa nangu. Rü to ga 14 inaxügü
ga yexguma Yudfugüxũ
ínayauũxguwena rü ñuxmata Cristu
buxguwa nangu.

Ngechuchu ya Cristuarü buxchiga
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Rü ñaácü nixĩ ga yexguma nabuxgu
ga Ngechuchu. Rü naé ga María rü
marü Yuchemaã ixãtechaũ. Natürü
naxũpa ga nügüna na nangugüxũ rü
marü Tupanaãe i Üünexũârü ínũãxũ
ixãxãcü. ¹⁹ Rü Yuche ga María ngĩtechaũ
ixĩcü rü wüxi ga mecü nixĩ. Rü yemacax
tama nanangoxẽechaũ ga yema na
naxãxãcüxũ ga María. Rü nagu narüxĩnũ
ga bexmamare ngĩxũ na ínátãxũ. ²⁰ Rü
yexguma yemagu ínaxĩnüyane, rü wüxi
ga daxũcüãx ga Tupanaãrü orearü
ngeruũ, rü nanegüwa naxcax nangox rü

namaã nidexa. Rü ñanagürü nüxũ: —Pa
Yuche Pa Dabítanüxũx, itãxũ i ngĩxũ
cuxoxũ i María na ngĩmaã cuxãmaxũ!
Erü Tupanaãe i Üünexũ ngĩxna
ínũxügagu nixĩ i naxãxãcüxũ. ²¹—Rü
ngĩma tá ngĩxũ nangẽxma i wüxi i
ngĩxãcü, rü cuma rü tá Ngechuchugu
cunaxüéga. Rü ngẽma tá nixĩ i naéga,
erü nũma tá norü pecadugüwa
ínananguxũxẽe i norü duũxũgü
—ñanagürü. ²² Rü guxũma ga yema
orearü ngeruũ nüxũ ixuxũ rü nangupetü
na yanguxũcax ga Cori ga Tupanaãrü
ore ga nuxcũmaũxũ ga norü orearü
uruũ nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

²³ “Rü tá tauemacü ngĩxũ inayarütaxu
i ngẽma nge i taguma yatüxũ
cuaxcü. Rü tá nayatü. Rü
Emanué tá nixĩ i naéga. Rü
ngẽma naéga rü ‘Tupana tamaã
inarüxãũx’, ñaxũchiga nixĩ”,

ñanagürü. ²⁴ Rü yexguma pewa
nabaixãchigu ga Yuche, rü nanaxü ga
yema Tupanaãrü orearü ngeruũ ga
daxũcüãx namaã nüxũ ixuxũ. Rü
Maríamaã naxãmax. ²⁵ Natürü taguma
ngĩxũ nacuax ñuxmata nabu ga guma
ngĩne. Rü Ngechuchugu nanaxüéga.

**Ngechuchuxũ ínayadaugü ga yatügü ga
nüxũ cuaxũchigüxũ**

2 ¹ Rü Ngechuchu rü Yudeaanewa
yexmane ga iãne ga Berẽũgu nabu
ga yexguma Erode aẽxgacü ixĩxgu ga
yema nachĩũãnewa. Rü yexguma nixĩ ga
iãne ga Yerucharẽũwa nangugüxũ ga
ñuxre ga yatügü ga nüxũ cuaxũchigüxũ
ga woramacuriwa ngúexũ ga yaxũwa ne
ixũ ga üaxcü ne üxũwa. ² Rü duũxũgüna
nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextã nixĩ

i nangëxmaxũ ya yima Yudfugüarü
 ãëxgacü ya ngexwacax bucü? Toma rü
 yéama tochiũãnewa nüxũ tadau ya norü
 woramacuri rü ngëmacax núma taxí na
 nüxũ tayarücuaxüũgüxũcax
 —ñanagürügü. ³Rü yexguma
 yemachigaxũ nacuxxgu ga ãëxgacü ga
 Erode rü poraãcü naxoegaãë. Rü
 guxũma ga duũxũgü ga
 Yerucharéüũãxgü rü ta naxoegaãëgü.
⁴Rü yexguma ga ãëxgacü ga Erode rü
 naxcax nangema ga guxũma ga
 paigüarü ãëxgacügü rü ngüxëëtaegüxũ.
 Rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Ngexta
 nixí i nabuégaxũ ya Cristu? —ñanagürü.
⁵Rü nümagü nanangãxũgü, rü
 ñanagürügü: —Nuã Yudéanewa
 ngëxmane ya ñãne ya Beréügu tá nixí i
 nabuxũ. Yerü nuxcúmaücü ga
 Tupanaãrü orearü uruũ rü nachiga
 nanaxümatü, rü ñanagürü ga yema ore:

⁶ “Rü Beréü ya ñãne ya Yudéanewa
 ngëxmane, rü yima rü tama
 wüxi ya ngexnerüüne ya
 ñãnemare nixí, erü nagu tá
 nabu i ngëma ãëxgacü i taxũ i
 Cristu. Rü nüma tá nüxna
 nadau i guxũma i Tupanaãrü
 duũxũgü i Yudfugü”,

ñanagürü. ⁷Rü yexguma ga ãëxgacü ga
 Erode rü bexma naxcax naca ga yema
 yatügü ga nüxũ cuaxüchigüxũ ga
 yaxüwa ne íxũ. Rü nüxna naca ga tacü
 rü ngunexũ na nangóxũ ga noxri ga
 guma woramacuri. ⁸Rü ñuxüchi ga
 Erode rü Beréüwa nanamugü ga yema
 yatügü. Rü ñanagürü nüxũ: —iRü
 ngëma pexí rü meã naxcax peyadaux i
 ngëma õxchana. Rü ngëxguma nüxũ

ipeyangauxgu rü chomaã nüxũ pixu na
 choma rü ta ngëma chaxüxũcax, na
 nüxũ chayarücuaxüũgüxũcax i ngëma
 õxchana! —ñanagürü. ⁹Rü yexguma
 yema orexü naxinüëguwena, rü
 inaxíachi ga yema yatügü. Rü guma
 woramacuri ga noxri nüxũ nadaugücü
 rü napëxegu nixüchigü rü ñuxmata
 yema õxchana ga Ngechuchu
 íyexmaxüëtüwa nangu. Rü yéma
 nayachaxãchi. ¹⁰Rü yexguma guma
 woramacurixũ nadaugügu ga yema
 yatügü, rü poraãcü nataãëgü. ¹¹Rü
 nichocu ga guma í ga nawa
 nayexmanewa ga õxchana ga
 Ngechuchu. Rü õxchanaxũ nadaugü, rü
 naë ga Maríaxũ rü ta nadaugü. Rü
 õxchana ga Ngechuchupëxegu
 nacaxápüxügü, rü nüxũ nicuaxüũgü. Rü
 ñuxüchi nayawãxna ga norü baúxácügü,
 rü õxchanana nanaxãmaregü ga uiru rü
 pumaragü ga yixichixũ. ¹²Rü
 yemawena, ga yexguma napeeyane ga
 yema yatügü, rü nanegüwa Tupana
 nayaxucuxëgü na tama Erodecax
 nawoeguxũcax. Rü yemacax noxtacüma
 to ga namagu naxíacüma nachíũãnecax
 nawoegu.

Equituanewa nabuxmü

¹³Rü yexguma marü íyaxíxguwena ga
 yema yatügü rü wüxi ga daxücüãx ga
 Tupanaãrü orearü ngeruũ, rü nanegüwa
 Yuchecax nangox, rü ñanagürü nüxũ:
 —iNañaixachi rü írúda! iRü ípëchoxũ i
 nuã namaã i õxchana i Ngechuchu rü
 naë! iRü Equituanewa pexí! iRü ngëma
 pengëxmagü ñuxmatáta choma cumaã
 nüxũ chixu na ñuxgu tá cutaeguxũ! Erü
 ãëxgacü i Erode rü õxchanacax tá nadau

na yamáaxŭcax —ñanagürü nüxŭ. ¹⁴Rü yexguma ga Yuche rü nabaixächi rü inarüda. Rü yexgumatama chütacü namaã inaxüächi ga õxhana ga Ngechuchu rü naẽ. Rü Equituanewa naxĩ. ¹⁵Rü Equituanewa nayexmagü ñuxmata nayux ga ãẽxgacü ga Erode. Rü yemaãcü nangupetü na yanguxŭcax ga Tupanaärü ore ga nuxcumaŭcü ga norü orearü uruŭ nüxŭ ixuxŭ ga ñaxŭ:

“Naxcax changema ya Chaune rü Equituanena chanataeguxẽẽ”, ñaxŭ ga yema ore.

**Erode nanamu na tüxŭ nađaixŭcax
ga õxchanagü**

¹⁶Rü yexguma ga ãẽxgacü ga Erode nüxŭ cuaxgu ga to ga namagu na nawoeguxŭ ga yema yatügü ga nüxŭ cuaxŭchigüxŭ ga yaxŭwa ne ñxŭ, rü poraãcü nanu. Rü Berẽüwa nanamugü ga norü churaragü na guxŭ ga yema naãnewa tüxŭ nađaixŭcax ga guxãma ga guxema õxchanagü ga i yatüxe ga yexwacax buexe rü ñuxmata taxre ga taunecü tüxŭ yexmagüxewa nangu. Yerü yema yatügü ga yaxŭwa ne ñxŭ rü marü nüxŭ nixugügü rü taxre ga taunecü nixĩ ga noxri na nangóxŭ ga guma woramacuri. ¹⁷Rü yemaãcü ningü ga ore ga nuxcumaŭxŭ ga Tupanaärü orearü uruŭ ga Yeremíã ümatüxŭ ga ñaxŭ:

¹⁸“Rü Ramáwa nüxŭ taxĩnüẽ i wüxi i naga i poraãcü ngechaŭgaãcuma auxexŭ. Rü Raquera iyixĩ i ngĩxácügüçax poraãcü auxcü. Rü taxuacüma ngĩxŭ tataãxẽẽẽga, erü nayue i ngĩxácügü”,

ñanagürü ga yema ore. ¹⁹Natürü yexguma marü nayuxguwena ga ãẽxgacü ga Erode, rü Equituanewa rü wüxi ga daxŭcŭãx ga Tupanaärü orearü ngeruŭ rü nanegüwa Yuchecax nangox. Rü ñanagürü nüxŭ: ²⁰—Pa Yuchex, írŭda, rü pechiŭãnecax namaã pewoegu i õxhana i Ngechuchu! Erü marü nayue ga yema õxchanaxŭ imaxgüchaŭxŭ —ñanagürü. ²¹Rü yexguma ga Yuche rü inarüda rü nachiŭãnecax namaã nataegu ga õxhana rü naẽ. ²²Natürü yexguma Yuche nüxŭ cuächigagu na Aqueránu ãẽxgacüxŭ ingucuchixŭ nanatü ga Erodechicüü ga Yudéaanewa, rü namuŭ ga Yuche ga yéma na naxŭxŭ. Yerü wüxi ga daxŭcŭãx ga Tupanaärü orearü ngeruŭ nanegüwa nanaxucuxẽ na tama yéma Yudéaanewa na naxŭxŭcax. Rü yemacax Gariréaanewa naxŭ. ²³Rü yexguma Gariréaanewa nangugügu, rü ñãne ga Nacharétuwa naxĩ, rü yexma naxächiügü. Rü yemaãcü nangupetü na yanguxŭcax ga yema ore ga nuxcumaŭgüxŭ ga Tupanaärü orearü uruŭgü nüxŭ ixugüxŭ ga ñaxŭ:

“Ngechuchu ya Cristu rü Nacharécutŭãxmaã tá nanaxugü”, ñaxŭ.

**Cuáŭ ga baiŭxẽẽruŭ nüxŭ nixu ga
Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá
taxüema íxãpataxŭwa**

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.19-28)

3 ¹⁻²Rü yexguma Nacharétuwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü Cuáŭ ga baiŭxẽẽruŭ inanaxügü ga Tupanaärü orexŭ na yaxuxŭ ga Yudéaanewa ga

dauxchitawa ngextá taxúema íxāpataxūwa. Rū duūxūgūmaā nūxū nixu rū ñanagürü: —iNūxū perūxoe i pecūma i chixexū! Erū marū ningaica na perū āēxgacū na yīxū ya Tupana —ñanagürü. ³Rū guma Cuáu ga baiūxēēruūchiga nixī ga naxūmatūāxū ga nuxcūmaūcū ga Tupanaārū orearū uruū ga Ichaía ga yexguma ñaxgu:

“Rū dauxchitawa i ngextá taxúema íxāpataxūwa tá nangēxma i wūxi i duūxū i ngēma tagaācū ñaxū: ‘iPegū pemexēēx naxcax ya Cori! iRū naxcax ipeyanawexāchixēēx i perū maxū!’”

ñaxū. ⁴Rū naxchiru ga Cuáu rü cameyutaxanaxcax nixī, rü norū goyexū rü naxchaxmūnaxcax nixī. Rū beruremaā rü munūmaā naxāwemū. ⁵Rū yéma Cuáuūxūtawa inayarūxīnūēgūxū ga duūxūgū ga Yerucharéūcūāx, rü duūxūgū ga guxū ga Yudéaanewa ne íxū, rü duūxūgū ga natū ga Yudaūārū ngaicamagu āchīūgūxū. ⁶Rū guxema duūxēgū ga nūxū ixugūexe ga tūmaārū pecadugū, rü Cuáu rü tūxū ínabaiūxēē ga natū ga Yudaūwa. ⁷Natūrū yexguma Cuáu nūxū dāuxgu ga naxūtawa na nangugūxū ga muxūma ga āēxgacūgū ga Parichéugū rü Chaduchéugū na ínabaiūxēēāxūcax, rü Cuáu ñanagürü nūxū: —Pa Āxtapearū Duūxūgūx, érū texé pemaā nūxū tixu na naxchaxwa pibuxmūxūcax i ngēma Tupanaārū poxcu i āūcūmaxū i marū ingaicaxū? ⁸—iRū penaxwaxe na Tupana naxwaxexūācūma pemaxēxū na ngēmaācū guxūma i duūxūgū nūxū nadaugūxūcax na aixcūma marū nūxū perūxoexū i ngēma pecūma i chixexū! ⁹—Erū Tupanapexewa

rü taxuwama name na pegū pixuxū na Abráūtānūxū i Yudīgū pixīgūxū erū tama ngēmacax nixī ya Tupana i duūxūgūxū nayaxuxū. Rū pemaā nūxū chixu rü ngēxguma Tupana naxwaxegu, rü tama nūxū naguxcha na daa nutawa Abráūtānūxū nanguxūxēēxū. ¹⁰—Rū Tupanaārū yuema rü marū ímemare na nadaxūxūcax i ngēma nanetūgū i tama mexū. Rū guxūma i nanetūgū i chixearū ōōxū rü tá nadaxū, rü ñuxūchi tá íngu —ñanagürü. ¹¹Rū ñanagürü ta ga Cuáu: —Choma rü aixcūma dexāwamare pexū íchabaiūxēē na togū i duūxūgū nūxū cuáxūcax na aixcūma marū nūxū perūxoexū i pecūma i chixexū. Natūrū choweama tá íngu i to i Tupanaārū orearū uruū. Rū nūma tá pexūtawa nanamu i Tupanaāē i üünexū na naporaēxēēāxū i ngēma Tupanawe rüxīxū, rü nūma tá nanapoxcue i ngēma Tupanaxū oexū. Erū nūma rü poraācū choxū narūyexera na āēxgacū yīxū. Rü choma rü napexewa rü taxuwama chame rü bai i norū chapatuarū ngewaxūra chame. ¹²—Rū nūma rü marū ínamemare na ñoma i naānewa yadexechiāxūcax i norū duūxūgū ñoma wūxi i yatū trigu naátūna idexechixūrū. Rü ngēmaācū tá nayadexechi i ngēma noxrū ixīgūxū na naxūtawa nangēxmagūxūcax, natūrū ngēma tama noxrū ixīgūxū rü tá ínanagu nawa ya yima ūxū ya taguma ixoxūne —ñanagürü ga Cuáu.

Ngechuchuarū baiechiga

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Rū yexguma nixī ga Gariréaanewa ne naxūxū ga Ngechuchu. Rū Cuáuūxūtawa nanguxū ga Yudaū ga

natiwa, na Cuáũ íbabaixêêxũcax. ¹⁴Rü noxri rü tama Ngechuchuxũ íbabaixêêchaũ ga Cuáũ. Rü ñanagürü nüxũ: —Choxũ waxi nixĩ i namexũ na ícubaixêêxũ. ¿Rü ñuxácü i cuma i chauxütawa cuxũxũ na choma cuxũ ícubaixêêxũcax? —ñanagürü.

¹⁵Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Name nixĩ i choxũ ícubaixêê i ñuxmax. Erü name nixĩ i tanaxü i guxũma i ngẽma Tupana tüxũ muxũ —ñanagürü. Rü yexguma ga Cuáũ rü: —Ngũ —ñanagürü. ¹⁶Rü yexguma marü Cuáũ Ngechuchuxũ íbaixêêguwena, rü dexáwa ínaxũächigu ga Ngechuchu. Rü yexgumatama niwãxna ga daxũguxũ ga naãne, rü Ngechuchu nüxũ nadau ga Tupanaãe i Üünexũ ga wüxi ga muxtucurüũ na inagoxũ rü nüxna na nanguxũ. ¹⁷Rü dauxũwa inanaxũ ga wüxi ga naga ga ñaxũ: —Daa nixĩ ya Chaune ya nüxũ changechaũxũchicü, rü poraãcü namaã chataãxũchicü —ñaxũ.

Ngechuchuxũ naxü ga Chataná

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 ¹Rü yemawena rü Tupanaãe i Üünexũ rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxãpataxũwa Ngechuchuxũ naga na yéma Chataná nüxũ üxũcax. ²Rü taguma nachibü ga 40 ga ngunexũ rü 40 ga chütaxũ. Rü yemawena rü nataiya. ³Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuxütawa nangu, na nüxũ naxũxũcax. Rü ñanagürü nüxũ: —Ega aixcüma Tupana Nane quixĩgu, irü daa nutagũxũ namu na pãuxũ nanguxũxũcax! —ñanagürü ga Chataná. ⁴Natürü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —Tupanaãrü ore i ümatixũ rü ñanagürü:

“Tãütáma pãuxĩca nanamaxêêe i duũxũgü, natürü guxũma i ore i Tupana nüxũ ixuxũ nixĩ i duũxũgũxũ maxêêêxũ”,

ñanagürü. ⁵Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü guma ñãne ga üünene ga Yerucharéüwa nanaga. Rü tupauca ga taxũnetapexegu nanamunagü. ⁶Rü ñanagürü nüxũ: —Ega aixcüma Tupana Nane quixĩgu, irü nuã cugü rütãe! Erü Tupanaãrü ore i ümatixũwa rü ñanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngeruũgü i daxũcũãx na cuxna nadaugũxũcax. Rü naxmexmaã tá cuxũ niyauxgü na tama tacü rü nutagu cunguxũcax”,

ñanagürü. ⁷Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Rü Tupanaãrü ore i ümatixũ rü ñanagürü ta:

“¡Tama name i nüxũ na cuxũxũ ya Cori ya curü Tupana!”

ñanagürü. ⁸Rü yexguma wenaxãrü ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga maxpüne ga máxpüxüchinetapexewa nanaga. Rü yéma Ngechuchuxũ nanawex ga guxũma ga nachüãnegü na ñuxácü yamexêchixũ. ⁹Rü Chataná rü ñanagürü nüxũ: —Choma chi cuxna chanaxã i guxũma i ñãa cuxũ chawéxũ i ngẽxguma chi chopexegu cucaxãpüxũgu rü choxũ quicuaxũũgu —ñanagürü. ¹⁰Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —¡Choxna ixũgachi, Pa Chataná! Erü Tupanaãrü ore i ümatixũ rü ñanagürü:

“¡Nüxũ icuaxũxũ ya Cori ya curü Tupana, rü yimaãxũxĩcatama napuracü!”

ñanagürü. ¹¹Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuna nixũgachi. Rü

Ngechuchuxūtawā nangugū ga
daxūcūāx ga Tupanaārū orearū
ngeruūgū. Rū Ngechuchuxū
narūngūxēēgū rū nūxna nadaugū.

**Ngechuchu rū inanaxugū ga norū
puracū ga Gariréaanewa**
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹²Rū yexguma Ngechuchu nūxū īnūgu
ga na napoxcuxū ga Cuāū ga
baiūxēēruū, rū Gariréaanewa naxū.

¹³Natūrū tama īāne ga Nacharétugu
narūxāūx, rū īāne ga Capernáuwa naxū
na yexma yaxāchiūxūcax. Rū guma īāne
rū nextaxa ga Gariréacutūwa nayexma
ga Chaburāūtanūxū rū Netarītanūxū ga
duūxūgū ixāchiūgūxūwa. ¹⁴Rū yema
nangupetū na yanguxūcax ga ore ga
nuxcūmaūcū ga Tupanaārū orearū uruū
ga Ichaía ūmatūxū ga ñaxū:

¹⁵⁻¹⁶ “Rū duūxūgūcax tá nangox i wūxi
i ngóonexēēruū i Chaburāūārū
naānewa, rū Netarīarū
naānewa, rū Yudāūārū
tocutūwa rū ngēma nama i
taxtūcutūwa nadaxūwa, rū
Gariréaanewa i ngextā duūxūgū
i tama Yudīgū ixīgūxū
ixāchiūgūxūwa. Rū ngēmaācū i
ngēma duūxūgū ga noxri
ēānexūwa yexmagūxū, rū tá
nūxū nadaugū i wūxi i taxū i
ngóonexēēruū. Rū ngēma
duūxūgū ga noxri yutūūwa
yexmagūxū rū tá nūxū nabaxi i
ngēma ngóonexēēruū”,

ñanagūrū ga yema Ichaíaarū ore. ¹⁷Rū
yexgumaūcū nixī ga inaxūgūāxū ga
Ngechuchu ga nūxū na yaxuchigaxū ga
norū ore ga ñaxū: —iNūxū perūxoe i

pecūma i chixexū! Erū marū ningaica na
perū āēxgacū na yīxū ya Tupana
—ñaxū.

**Ngechuchu rū naxcax naca ga
āgūmūcū ga pūchaetanūxū**
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸Rū yexguma nextaxa ga
Gariréaanacūgu yaxūxgu ga Ngechuchu,
rū yéma nūxū nadau ga taxre ga yatū ga
nūgūeneēgū ixīgūxū. Rū wūxi rū
Chimāū ga Pedrugū āēgaxū nixī. Rū to
rū Aūdregū āēgaxū nixī. Rū nūmagū rū
ínapūchaegū, yerū woetama
pūchaetanūxū nixīgū. ¹⁹Rū yexguma ga
Ngechuchu rū ñanagūrū nūxū:

—iChowe perūxī! Rū chorū puracūwa
tá pexū chamugū na chauxūtawā
penagagūxūcax i duūxūgū —ñanagūrū.
²⁰Rū yexgumatama ga yema taxre, rū
yéma nanataxgū ga norū pūchagū. Rū
Ngechuchuwe narūxī. ²¹Rū yéamaxūra
naxū ga Ngechuchu, rū yéma nūxū
nadau ga to ga taxre ga nūgūeneēgū. Rū
Acobu nixī ga wūxi, rū Cuāū nixī ga to.
Rū Zebedéu nanegū nixī ga nūmagū. Rū
nanatūmaā wūxi ga nguewa
nayexmagū. Rū yéma ínanangáitagū ga
norū pūchagū. Rū Ngechuchu naxcax
naca. ²²Rū yexgumatama yéma nguewa
tūxū nataxgū ga nanatū. Rū
Ngechuchuwe narūxī.

**Ngechuchu nanangúexēē ga
muxūma ga duūxūgū**
(Lc 6.17-19)

²³Rū guxū ga Gariréaanegu
nixūgūchigū ga Ngechuchu. Rū
wūxichigū ga īānewa, rū duūxūgūarū
ngutaquexepataūwa ninguxēētaechigū.

Rü duũxũgũmaã nüxũ nixuchiga ga ore ga mexũ na ñuxacũ ãẽxgacũ yĩxũ ya Tupana. Rü guxũma ga duũxũgũ ga yema idaaweexũ rü nanameẽxẽẽ ga woo nañuxraũxũ ga norũ ñaawe nüxũ yexmaxũ, rü naxcax nitaanegũ. ²⁴Rü Ngechuchuxũ nacuáchigagũ ga guxũma ga duũxũgũ ga Chíríaanecũãx. Rü naxũtawana nanagagũ ga nagúxũraũxũ ga idaaweexũ. Rü yematanũwa nayexma ga duũxũgũ ga ngúanemaã idaaweexũ, rü duũxũgũ ga poraãcũ naxũnewa nangúxũ, rü duũxũgũ ga ngoxo nawa yexmaxũ, rü duũxũgũ ga óxwaãxgũxũ, rü duũxũgũ ga nawãixächigũxũ. Rü Ngechuchu nanameẽxẽẽ ga guxũma ga yema. ²⁵Rü Ngechuchuwe narũxĩ ga muxũma ga duũxũgũ ga Gariréaanecũãx, rü Decaporíchiuanecũãx rü Yerucharéucũãx, rü Yudéaanecũãx, rü natũ ga Yudáũrũ tocutũcũãx.

**Ngechuchu rü m̃axpúnewa nüxũ
nixa ga Tupanaãrũ ore**

5 ¹Rü yexguma Ngechuchu nüxũ ñaxũga ga yema muxũma ga duũxũgũ, rü wũxi ga m̃axpúnewa ínaxũächi namaã ga norũ ngúexũgũ. Rü yéma narũto, rü norũ ngúexũgũ nüxũ ínachomaẽguãchi.

**Yíxema taãẽgũxechiga
(Lc 6.20-23)**

²Rü inanaxũgũ ga Ngechuchu ga na nangúxẽẽãxũ, rü ñanagũrũ: ³—Tataãẽgũ ya yíxema nüxũ icuaxächitanũxẽ i tũmaãrũ pecadu rü nüxũ rüxoexe. Erü Tupanamexẽwa tangẽxmagũ, rü Tupana rü marũ tũmaãrũ ãẽxgacũ nixĩ. ⁴—Tataãẽgũ

ya yíxema ngechaũgũxe, erü Tupana tá tũxũ nataãẽxẽẽ. ⁵—Tataãẽgũ ya yíxema tama tũgũ rüyexeragũxe rü meã irũxinũxẽ, erü tá tanayauxgũ i ngẽma naãne i Tupana tũmamaã ixunetaxũ. ⁶—Tataãẽgũ ya yíxema poraãcũ tũxũ nangúchaũxẽ na Tupanapexewa meã tamaxẽxũ, erü Tupana tá tũxna nanaxã i ngẽma maxũ i mexũ i naxcax tadaugũxũ. ⁷—Tataãẽgũ ya yíxema togũ i duũxũgũ tũxũ ngechaũtũmũũgũxe, erü tũmagũ rü tá ta Tupanaãxũ tangechaũtũmũũgũ. ⁸—Tataãẽgũ ya yíxema tama chixexũgu rüxinũxẽ i tũmaãewa, erü yíxemagũ tá tixĩgũ ya Tupanaxũ daugũxe. ⁹—Tataãẽgũ ya yíxema togũarũ chogũruũ ixĩgũxe, erü Tupana rü nanegũmaã tá tũxũ naxu. ¹⁰—Tataãẽgũ ya yíxema togũ i duũxũgũ tũmachi aiexe naxcax na Tupana naxwaxexũãcũma meã tamaxẽxũ. Erü Tupanamexẽwa tangẽxmagũ, rü Tupana rü marũ tũmaãrũ ãẽxgacũ nixĩ. ¹¹—Petaãẽgũ i pema ega duũxũgũ ñacũ pemaã ixugũegu, rü chixri pemaã namaxẽgu, rü chaugagu doramaã poraãcũ chixri pechiga yad exagũgu. ¹²—iRü petaãẽgũama rü tama pexoegaãẽgũ! Erü daxũgũxũ i naãnewa tá penayauxgũ i wũxi i perũ ãmare i mexẽchixũ. Rü ngẽma ñuxma pexũ ngupetũxũrũ nixĩ ga nüxũ nangupetũxũ ga nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ, yerũ ga duũxũgũ rü naxchi rü ta naxaie.

**Yucũrarũ rü omũrũ pĩxĩgũ
i ñoma i naãnewa
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)**

¹³—Pema rü ñoma yucũrarũ pĩxĩgũ i ñoma i naãnewa. Erü yima yucũra rü ñna na namexẽẽxũrũ, rü ngẽxgumarũ

ta i pema rü ñoma i naānecũāx i duũxũgüarü mexẽeruũ pixĩgü. Natürü ngẽxguma chi nangeacagu ya yucüra, çrũ ñacüwa chi i namexũ i ngẽxgumax? Rü dücax, rü taxuwama name, rü ítanataxmare, rü ngẽma duũxũgü nawa nangagü. ¹⁴—Pema rü ñoma i naānecũāxärü ngóonexẽeruũ pixĩgü. Rü wüxi ya ñāne ya wüxi ya ma xpúnewa ngẽxmane, rü taxuacüma inicüx. ¹⁵—Rü taxúema wüxi i omüwa tanangixichi na wüxi i caicháũtũũgu na tayaxücuchixũcax. Natürü wüxi i omüwa tanangixichi na norü üchicaũgu tanaxünagüxũcax, na ngẽma tüxũ nabaxixũcax ya guxāma ya yíxema yima íwa ngẽxmagüxe. ¹⁶—Rü name nixĩ i duũxũgüpexewa na meā pemaxẽxũ. Erü ngẽmaācü i pema rü omügürüũ tá pinaĩgü. Rü ngẽmaācü duũxũgü tá nüxũ nadaugü i ngẽma mexũ i pexũxũ, rü tá nüxũ nicuaxũũgü ya Penatü ya daxüwa ngẽxmacü.

Ngechuchu nanangüexẽ ga mugüchiga

¹⁷—Tama name i nagu perüxĩnũe na núma chaxũxũ na ichayanaxoxẽxũcax i Tupanaärü mugü ga Moíché ümatüxũ, rü yema ore ga nuxcúmaũgüxũ ga Tupanaärü orearü uruũgü namaā nguxẽtaegüxũ. Natürü núma chaxũ na meā chayanguxẽxũcax i ngẽma mugü, rü tama na ichayanaxoxẽxũcax. ¹⁸—Rü aixcúma pemaā nüxũ chixu, rü ñuxma tauta na nagüxũ i ñoma i naāne rü ngẽma daxüwa nüxũ idauxũ, rü tauta na yanguxũ i guxũma i ngẽma mugüwa nüxũ yaxuxũ, rü taxucürüwama inayarüxo i ngẽma mugü, rü bai i írarüwa. ¹⁹—Rü ngẽmacax ya yíxema

tama naga ñnũxẽ i ngẽma mugü, rü woo wüxi i ñacü i íraxũga tama taxĩnũgu rü duũxũgüxũ tangüexẽxgu na nümagü rü ta tama naga na naxĩnũxũcax, rü yíxema rü tá guxũärü yexera wixweama tatax i ngextá Tupana āẽxgacü íxixũwa. Natürü yíxema naga ñnũxẽ i Tupanaärü mugü rü duũxũgüxũ ngüexẽxẽ na tümagü rü ta naga taxĩnũxũcax, rü guxũpexewa tá taxü i ngextá Tupana āẽxgacü íxixũwa. ²⁰—Rü pemaā nüxũ chixu, rü ngẽxguma tama Parichéugü rü ngüexẽeruũgü i ore i mugüwa nguxẽtaegüxũärü yexera meā pemaxẽgu, rü tagutáma Tupana āẽxgacü íxixũwa pichocu.

Ngechuchu nanangüexẽ na tama namexũ na texé tumaēneēmaā na nuxũ

(Lc 12.57-59)

²¹—Pema rü marü nüxũ pexĩnũe ga Moíchéarü ore ga nuxcúmaũgüxũ ga duũxũgümaā nüxũ yaxuxũ ga ñaxũ:

“¡Tāxú i pemaētagüxũ! Erü texé yamáētaxe rü tá tapoxcu”,

ñaxũ. ²²—Natürü choma rü pemaā nüxũ chixu rü texé ya tumaēneēmaā nuxẽ, rü tá tapoxcu. Rü texé ya ñacü tumaēneēmaā ixugüxe, rü āẽxgacügüpexewa tá tüxũ nagagü na tüxũ napoxcuxũcax. Rü texé ya tumaēneēxũ ngoxo wogüxe, rü āücúmaxũwa tangẽxma, erü ngürüächi tá tapoxcu nagu ya yima üxü ya ngoxo nagu poxcuene. ²³⁻²⁴—Rü ngẽxguma tupaucawa Tupanana cunaxāxgu i curü díeru, rü ngẽma nüxna cucuaxāchigu na ñacücax cumaā nanuxũ i cueneē, irü ngẽxma tupaucagutama naxü i ngẽma curü āmare i Tupanana cuxāxchaũxũ!

iRü cueneëxütawa naxũ, rü namaã yamexëëxĩra i ngẽma cuxchi na naxaixũ! Rü ngẽmawena rü marũ name i tupaucacax cutaegu na Tupanana cuyaxãmarexũcax i curũ dñeru. ²⁵—Rü ngẽxguma chi wüxie wüxi i ngetanũcax cuxũ íxuaxũgu, rü ãëxgacũxütawa cuxũ tagaxgu, rü name nixĩ i namawatama tũxũ curũngũxmũxëë na tama ãëxgaciþexewa cuxũ tagaxũcax. Erũ wüxicana na ãëxgacũxütawa cunguxũ, rü ãëxgacũ tá purichíagũna cuxũ namu na cuxũ napoxcuxũcax. ²⁶—Rü aixcũma cumaã nüxũ chixu rü tãütama ngẽma poxcupataũwa ícunguxuchi ñuxmatáta ngĩxũ cuxütanũ i guxcũ i ngẽma dñeru i nüxũ ngĩxũ cungetanũcũ. Rü name nixĩ i paxa Tupanana peca na pexũ nüxũ nangechaũxũcax i perũ pecadugũ na tama pexũ napoxcuexũcax.

Ngechuchu namaã nangúexëëtae na tama namexũ na wüxi i ngemaã chixexũgu rüxĩnũxũ

²⁷—Pema marũ nüxũ pexĩnũë ga Tupanaãrũ mu ga Moĩché nuxcũma nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“iTama name i naĩ i ngemaã na icupexũ!”

ñaxũ. ²⁸—Natürũ choma rü pemaã nüxũ chixu, rü yíxema texé ya wüxi i ngexũ dawenũxë rü tũxũ nangúchaũxë na ngĩmaã itapexũ, rü Tupanapexewa rü marũ chixexũ ngĩmaã taxũ i tũmaãëwa. ²⁹—Rü ngẽxguma chi yima curũ tũgünexëtũ pecadu cuxũ üxëëgu rü inoxtacũma nayaxu rü yaxũgu naña! Erũ narũmemaë nixĩ na yima cuxetixicatama iyarütaxuxũ na tama guxũ i cuxune iyarütaxuxũcax nagu ya

yima üxũ ya ngoxogũ nagu poxcuene. ³⁰—Rü ngẽxguma chi yima curũ tũgünemexë pecadu cuxũ üxëëgu, rü name nixĩ i noxtacũma ícnadae rü yaxũgu cuyaña. Erũ narũmemaë nixĩ na yima cuxmexĩcatama iyarütaxuxũ na tama guxũ i cuxune iyarütaxuxũcax nagu ya yima üxũ ya ngoxogũ nagu poxcuene. Rü ngẽmaãcũ ega woo pexũ naguxchagu rü name nixĩ i nüxna pixĩgachi i guxũma i chixexũ i nagu piyixchaũxũ —ñanagürũ.

Ngechuchu namaã nangúexëëtae na tama namexũ na texé tũmamaxũ ítáxũ
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹Rü ñanagürũ ta ga Ngechuchu: —Moĩché rü ũpa nüxũ nixu rü yíxema tũmamaxũ ítáxe, rü tanaxwaxe i ngĩxna tanaxã i wüxi i popera i nawa nüxũ tixuxũ na marũ ngĩxũ ítátáxũ. ³²—Natürũ choma rü pemaã nüxũ chixu, rü ngẽxguma wüxi ya yatũ naxmaxũ ítáxgu, rü chi tama naĩ ya yatũmaã nangëãëxũgagu yixĩgu, rü ãücũmaxũwa ngĩxũ tangëxmaxëë erũ ngẽmaãcũ ngürũächĩ pecadu ixũ. Rü yíxema ngĩmaã amaxë i wüxi i nge i marũ ngĩte ngĩxũ ítáxcũ, rü tũma rü ta pecadu taxũ.

Ngechuchu namaã nangúexëëtae ga unetachíga

³³Rü ñanagürũ ta ga Ngechuchu: —Pema rü marũ nüxũ pexĩnũë ga Moĩchéarũ ore ga nuxcũmaũgũxũ ga duũxũgũmaã nüxũ yaxuxũ ga ñaxũ:

“Ngẽxguma Tupanaëgagu texémaã tacũcax icuxunetagu, rü name nixĩ i cuyanguxëë i ngẽma curũ uneta”,

ñaxũ. ³⁴—Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu rü tama name i texéégagu rü exna tacüégagu wüxi i duũxũmaã ipexuneta. Rü tama name i daxüguxũ i naãneégagu ipexuneta, erü ngéma narüto ya Tupana.

³⁵—Rü tama name i ñoma i naãneégagu ipexuneta, erü Tupanaärü cuaixcutüchica nixĩ. Rü tama name i Yerucharéüégagu ipexuneta, erü Tupana ya guxũärü ãëxgaciärü ñane nixĩ.

³⁶—Rü tama name i cugüégagu icuxuneta, erü woo wüxitama i cuyae rü taxucürüwa cunaxüchicüü na nachóxüçax rü exna nawaxüçax.

³⁷—Rü ngëmacax rü ngëxguma icuxunetagu rü narümemaë nixĩ i: —Ngũ, tá chanaxü —ñaperügü, rü exna: —Tãütáma chanaxü —ñaperügü. Erü guxũma i to i ore i namaã icuxunetaxũ, rü ngoxo i Chatanáwa ne üxũ nixĩ.

Ngechuchu namaã nangüxëëtae na ñuxacü namexũ na namaã ichopetüxũ i ngéma duũxügü i chixri tamaã maxëxũ

³⁸Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxũ pexĩnüë ga Tupanaärü mu ga Moïché nuxcüma nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“Ngëxguma texé wüxi i duũxüxũ icháixetüxëëgu, rü tümaxëtümaãtama tayangutanüxëë. Rü texé wüxi i duũxüxũ ibüepütagu, rü tümapütamaãtama tayangutanüxëë”,

ñaxũ. ³⁹—Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu rü tama name i pegütama ípepoxũ nüxna i duũxũ i chixecümaxũ. Rü ngëxguma texé cuxũ pechiwegu, rü marü name i curü tochiwe rü ta icunaxã

na ngéma rü ta cuxũ tapechiwexüçax rü tama name na cuxütanüxũ. ⁴⁰—Rü ngëxguma texé cuxũ íyaxuaxüchaügu naxçax i curü dauxüchiru, rü name nixĩ i curü gáuxüchiru rü ta noxtacüma tüxna cunaxã. ⁴¹—Rü ngëxguma texé cuxũ müxgu na wüxi i kilómetrugu tacü tüxũ quingexüçax, rü name nixĩ i taxre i kilómetrugu tüxũ cuyange. ⁴²—Rü ngëxguma texé curü ngëmaxüçax cuxna caxgu, rü name nixĩ i tüxna cunaxã. Rü tama name na namaã cuxaüxũ i curü ngëmaxügü ega texé paxaächí cuxna naxçax caxgu.

Name nixĩ i nüxũ tangechaũ i tórü uwanügü

⁴³Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxũ pexĩnüë ga Tupanaärü mu ga Moïché nuxcüma nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“iNüxũ nangechaũ i cumüci, rü naxchi naxai i curü uwanü!”

ñaxũ. ⁴⁴—Natürü choma rü pemaã nüxũ chixu rü: —iNüxũ pengechaũ i perü uwanügü! iRü naxçax peyumüxë i ngéma duũxügü i chixri pemaã chopetüchaüxũ! ⁴⁵—Rü ngëxguma ngëmaãcü pemaxëgu rü aixcüma Penatü ya daxügücü nanegü tá pixigü. Erü nüma rü inanabáixëë ya üaxcü naxçax i mexũ i duũxügü rü chixexũ i duũxügü. Rü nanapuxëë naxçax i duũxügü i meã maxëxũ rü duũxügü i chixri maxëxũ.

⁴⁶—Rü ngëxguma chí ngéma duũxügü i pexũ ngechaügüxüxüçatama pengechaügügu, ¿rü tacü rü amare tá Tupanaxütawa peyauxgü naxçax i ngéma? Erü ngéma yatügü i Dumaärü ãëxgacüçax díeru ngĩxũ ideetanüxüwa

puracüexü rü ngëxgumarüü nanaxügü.
 47—Rü ngëxguma chi
 peeneëgüxücatama perümoxëgu, rü
 maneca guxü i duüxügürüütama pixigü.
 Erü woo ngëma duüxügü i tama
 Tupanaxü cuaxgüxü, rü
 ngëxgumarüütama nanaxügü. 48—Rü
 ngëmacax name nixi na aixcuma meã
 ipiwëxgüxü ngëma Penatü ya Tupana
 meã na iwéxürüü.

**Ngechuchu rü norü ngúetanüxüxü
 nangüexëë na ñuxäcü mexü naxügüxü**

6 1Rü ngëxguma tacü rü mexü
 pëxüxchaügu, rü name nixi i
 pëxuäë na tama duüxügüpëxewa
 penaxüxü i ngëma na duüxügü pëxü
 dauxüçax rü pëxü yacuaxüügüxüçax.
 Erü ngëxguma duüxügü pëxü
 icuaxüügüxüçax mexü pëxüxgu, rü
 Penatü ya daxügucü rü täütama ämare
 pëxna naxä. 2—Rü ngëmacax ngëxguma
 texëxü curüngüxëëchaügu, rü name nixi
 i tama poräcü nüxü quixuchiga i
 ngëma. Rü tama name i ngëma duüxügü
 i togüpëxewa meã maxënetaxürüü na
 quiixü. Erü nümagü rü norü me nixi i
 ngutaqëxepataüguwa rü cayëguwa
 nüxü nixuchiga ega tacü rü mexü
 naxügügu. Rü ngëmaäcü nanaxügü na
 togü meã nachiga idëxagüxüçax. Natürü
 choma rü aixcuma pëmaã nüxü chixu
 ngëma na duüxügü nüxü icuaxüügüxü
 nixi i norü ämare, rü täütama
 nanayauxgü i to i ämare i
 Tupanaxütawa. 3-4—Natürü i cuma rü
 ngëxguma tacü tüxna cuxäxgu ya
 yíxema ngëarü ngëmaxüäxgüxe, rü
 name nixi i taxúema cuxü dauäcüma na
 cunaxüxü i ngëma. Rü woo

cumücüxüchi rü tama name i nüxü na
 nacuaxü i ngëma. Rü Cunatü ya
 daxügucü ya nüxü daücü i ngëma
 cuxicatama cuxüxü, rü tá cuxna nanaxä
 i curü ämare.

**Ngechuchu nanangüexëë ga yumüxëchiga
 (Lc 11.2-4)**

5—Rü ngëxguma peyumüxëgügu, rü
 tama name i ngëma duüxügü i
 togüpëxewa meã maxënetaxürüü pixigü.
 Erü nümagü rü ngëxguma
 nayumüxëgügu, rü norü me nixi na
 chiäcü nayumüxëgüxü i
 ngutaqëxepataüguwa rü cayëguwa na
 duüxügü nüxü na daugüxüçax. Rü
 aixcuma pëmaã nüxü chixu rü ngëma
 na duüxügü nüxü daugüxüçatama nixi
 i norü ämare. 6—Natürü ngëxguma
 cuyumüxëgu, rü name nixi i curü
 ucapugu cuxücu, rü cunawäxta i curü
 iäx, rü ngëma cuyumüxë namaã ya
 Cunatü ya bexma cumaäxicatama
 ngëma ngëxmacü. Rü ngëxguma ya
 yima Cunatü ya Tupana ya nüxü daücü
 i ngëma cúäcü cuxüxü, rü nüma tá
 cuxna nanaxä i curü ämare. 7—Rü tama
 name i natüçaxma cunamaxëë i curü
 yumüxë naxrüü i ngëma duüxügü i
 tama Tupanaxü cuaxgüxü. Erü nümagü
 rü nugu narüxüüë rü ngëma na
 namaxëëgüäxüçax i norü yumüxë rü
 Tupana tá nüxü naxüü. 8—Rü tama
 name i ngëma duüxügürüü pixigü, erü
 woo tauta naxçax ípecaxgu rü Penatü ya
 Tupana rü marü nüxü nacuax na tacü
 pëxü taxuxü. 9—Rü ngëmacax rü ñaäcü
 tá peyumüxëgü i pëmax:

“Pa Tonatü ya Daxügücüx, rü
 aixcuma üüncü quixi i cumax.

¹⁰iRü núma naxũ na torü ãëxgacü quíxũcax! Rü tanaxwaxe i curü ngúchaũ na naxügüxũ i duũxũgü i ñoma i naãnewa ngëxgumarüũ i daxügüxũ i naãnewa na curü ngúchaũ ínaxügüxũrü. ¹¹iRü toxna naxã i torü ñna i ñoma i ngunexũcax ixĩxũ! ¹²iRü toxũ nüxũ nangechaũ i torü chixexũ i taxüxũ ngëxgumarüũ i toma rü tüxũ nüxũ na tangechaũxũrü ya yíxema chixexũ tomaã ügüxe! ¹³iTãxũ i tacü rü chixexũpexewa toxũ cuwogüxũ na tama nagu tayixũcax! Natürü tanaxwaxe i toxna cudau na tama ngëma chixexũ taxügüxũcax. Erü cuma rü guxũguma guxũãrü ãëxgacü quixĩ rü cuporaxüchi rü cumexëchi. Rü ngëmaãcü yĩ”.

¹⁴—Rü ngëxguma pema nüxũ nüxũ pengechaũgu i ngëma duũxũgü i chixexũ pemaã ügüxũ, rü Penatü ya daxügücü rü tá ta pexũ nüxũ nangechaũ i perü pecadugü. ¹⁵—Natürü ngëxguma tama nüxũ nüxũ pengechaũgu i ngëma duũxũgü i chixexũ pemaã ügüxũ, rü Penatü ya daxügücü rü tá ta tãütáma pexũ nüxũ nangechaũ i perü pecadugü.

Ngechuchu nanangüxëë ga aurechiga

¹⁶—Rü ngëxguma tama pechibüëacüma Tupanacax pexaureegu rü tama name i pegü pengechaũchíwexëë naxrüũ i ngëma duũxũgü i togüpexewa meã maxënetaxũ. Erü nümagü rü ngëmaãcü nanaxügü na togü nüxũ na daugüxũcax

i ngëma na Tupanacax naxaureexũ. Rü aixcúma pemaã nüxũ chixu rü ngëma na duũxũgü nüxũ daugüxũxícatama nixĩ i norü ãmare. ¹⁷—Natürü ngëxguma cuma rü Tupanacax cuxauregu rü name nixĩ i meã cugü cuyauxchiwe rü meã cugü curüxĩxëeru. ¹⁸—Rü ngëmaãcü i togü i duũxũgü rü tãütáma nüxũ nacuauxgü na Tupanacax cuxaurexũ. Rü Cumatü ya bexma cumaã ngëma ngëxmacüxícatátama cuxũ nadau, rü tá cuxna nanaxã i curü ãmare naxcax i ngëma cuxüxũ.

Nuxãcü tüxũ nangëxma i tórü meruũgü i daxügüxũ i naãnewa

(Lc 12.33-34)

¹⁹—Rü tama name i pegücax penanutaquexe i muxüma i perü meruũgü i ñoma i naãnewa. Erü ñoma i naãnewa rü paxama nagux i perü ngëmaxũgü, rü naweane rü paxama nanachixexëë, rü ngítaaxgüxũ rü naxcax nangixgü. ²⁰—Rü narümemaë nixĩ i penamuxëë i perü meruũ i daxügüxũ i naãnewa. Erü ngëma rü tãütáma nagux, rü naweane rü tãütáma nanachixexëë, rü ngítaaxgüxũ rü tãütáma naxcax nangixgü. ²¹—Erü ngextá ínangëxmaxüwa i perü meruũgü, rü ngëxma nixĩ iperüxĩnëxũ.

Taxüneärü omüchiga

(Lc 11.34-36)

²²—Cuxetügü rü ñoma wüxi i omürüũ nixĩ i cuxunecax. Rü ngëxguma ngëma Tupana cuxũ naxwaxexũcax cudauxgu, rü guxüma i curü maxũ rü name.

²³—Natürü ngëxguma ñoma i naãneärü ngúchaũcax cudauxgu, rü guxüma i

curü maxũ rü chixexũwa nangẽxma. Rü aixcũma nataxuma i ãñexũ i ngẽmaãrũ yexera ixĩxũ i Tupanapexewa.

**¿Texécax tá cumaxũ, Tupanacax
rü exna dñerucax?**

(Lc 16.13)

²⁴—Taxucũruwa wũxi i duũxũ rü nataxrearũ coriãx. Erũ wũxi i norũ corichi rü tá naxai, rü ngẽma to rü tá nüxũ nangechaũ. Rü exna wũxicax rü tá meã napuracũ, rü ngẽma to rü tá nüxũ naxo. Rü taxucũruwa Tupanacax pemaxẽ, ega perũ dñeruguama perũxĩnũegu.

Tupana rü naxãcũgũna nadau

(Lc 12.22-31)

²⁵—Rü ngẽmacax pemaã nüxũ chixu rü: iTãxũ i pexoegaãẽgũxũ naxcax na tacũ tá pengõxgũxũ rü tacũ tá pixaxgũxũ, rü tacũmaã tá na pexãxchirugũxũ! Erũ perũ maxũ rü ñnaãrũ yexera nixĩ, rü pexene rü naxchiruarũ yexera nixĩ. ²⁶—iDũcax penangugũ i werigũ i tama toegũchirẽxũ, rü tama nanetũarũ o ibuxgũxũ, rü ngepatagũxũ na ngexta namaã nanguxũgũxũcax i norũ ñna! Natũrũ Penatũ ya daxũgucũ rü nanaxiũwemũ. Rü pema rü Tupanacax rü guxũma i werigiãrũ yexera pixĩgũ. ²⁷—Rü taxuwama name na tacũcax pexoegaãẽgũxũ. Erũ taxucũruwa ya wũxie i pema rü wũxi i ngoragu rü ipenamãxãchixẽ i perũ maxũ ega woo poraãcũ naxcax pexoegaãẽgiũ. ²⁸—¿Rü tũxcũxũ pexoegaãẽgũ naxcax i pexchiru? iDũcax penangugũ i ngẽma putũragũ i ngextãmare yaexũ i tama puracũexũ, rü tama nügũ üxchirugũxũ! ²⁹—Natũrũ

pemaã nüxũ chixu rü woo guma ãẽxgacũ ga Charumóũ ga na namexẽchixũ ga naxchiru, rü taguma wũxi ga putũrachacurũ namexẽchi. ³⁰—Rü ngẽxguma Tupana ngẽmaãcũ nangaxãegu i ngẽma putũragũ i ñũxma ngẽxmagũxũ natũrũ moxũ rü marũ taxuxũ, rü yexera tá pexna nadau i pemax, Pa Yatũgũ i Tama Aixcũma Meã Yaxõgũxũ. ³¹—Rü ngẽmacax tama name i pexoegaãẽgũ rü ñaperũgũgũ: —¿Tacũ tá tangõxgũ? rü exna —¿tacũ tá tixaxgũ? rü exna —¿tacũmaã tá taxãxchirugũ? —ñaperũgũgũ. ³²—Erũ ñoma i naãnecũãx i duũxũgũ rü naxcax nadaugũ i guxũma i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ. Natũrũ pema rü pexũ nangẽxma ya Penatũ ya daxũgucũ ya nüẽchama nüxũ cuãcũ i pexũ na nataxuxũ i guxũma i ngẽma. ³³—Natũrũ narũmemã nixĩ i Tupanacaxira pedaũgũ na ngẽma nüma pexũ nanaxwãxexũxĩra pexũgũxũcax. Rü naẽtũ tá pexna nanaxã i guxũma i tacũ i pexũ taxuxũ. ³⁴—iTãxũ i naxcax pexoegaãẽgũxũ i ngẽma moxũ tá üpetũxũ! Erũ ngẽma moxũãrũ ngunexũ rü tá nüxũ nangẽxma i guxchaxũgũ i namaã ínanguxũ. Erũ wũxichigũ i ngunexũ rü nüxũ nangẽxma i noxrũtama guxchaxũgũ, rü ngẽmacax tama name i moxũãrũ guxchaxũgũcax pexoegaãẽgũ i ñũxmax —ñanagũrũ.

Tama name i togũarũ maxũxũ tangugũ

(Lc 6.37-38, 41-42)

7 ¹Rü Ngechuchu rü ñanagũrũ ta: —iTãxũ i togũxũ pixuxũ na tama Tupana pexna caxũcax! ²—Erũ ngẽxgumarũ na togũarũ maxũxũ na pengugũxũrũ, rü Tupana tá pexũ nangugũ. Rü ngẽxgumarũ na togũmaã

penaxixürüü, rü Tupana tá pemaã nanaxü.

³—¿Rü tñxcüü i nüxü cudawenüxü i ngêma cueneëärü üxaxetüxü i íraxü, ega chi tama naxçax cuxoegaãëgu i ngêma cuxetüwatama ngêmaxü i naïpüta i taxü?

⁴—Rü ngêxguma cuxetüwatama nangêxmagu i wüxi i naïpüta i taxü ¿rü ñuxäcü i cueneëxü cuchixewexü, rü ñácuxü nüxü:

“¡Pa Chaueneëx, cuxü chanayauxchaü i ngêma curü üxaxetüxü!” —ñácuxü? ⁵—Pa Duüxü i Meã Maxnetaxüx, rü name nixi i cunayauxira i ngêma naïpüta i cuxetüwatama ngêmaxü, rü ngêmaäcü tá mea nüxü cudau na cunayaxuxüçax i ngêma cueneëärü üxaxetüxü. [Rü ngêmacax name nixi i cuxira nüxü curüxo i ngêma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ngêxguma tá cume na nüxü curüngüxëëxüçax i cueneë na nüxü naxoxüçax i ngêma chixexü i íraxü i naxüxü.] ⁶—Rü tama name i Tupanaärü ore i üünexümaã penachixewe i ngêma duüxügü i chixecümagüxü i tama yaxögüchaüxü, erü ngürüächü ngêmacax tá pexü nimaxgü. Rü ngêxgumarüü tama name i Tupanaärü oremaã penachixewe i ngêma duüxügü i tama nüxü cuaxgüchaüxü, erü tá ínanataxgü.

Name nixi i tórü yumüxëwa Tupanana naxçax tacá rü naxçax tadaugü rü íaxwa:

Tu tu tu, ñatarügügü

(Lc 6.31, 11.9-13)

⁷—¡Tupanana naxçax peca! rü nüma tá pexna nanaxã. ¡Rü Tupanaxütagu naxçax pedau! rü tá nüxü ipeyangau. ¡Rü norü íaxwa: Tu tu tu, ñapegü! rü tá pexçax nayawãxna. ⁸—Erü guxãma ya yíxema naxçax íçaxe, rü tanayaxu. Rü guxãma ya

naxçax dauxe, rü nüxü itayangau. Rü guxãma ya yíxema íaxwa: Tu tu tu, ñagüxe, rü tá tümacax niwãxna. ⁹—Rü dücax i pemax, rü ngêxguma chi wüxi i pexacü pexna caxgu, rü ¿ñuxäcü chi wüxi ya nuta nüxna pexãxü? ¹⁰—Rü ngêxguma chi choxnicax pexna nacaxgu rü ¿ñuxäcü chi i äxtape nüxna pexãxü? ¹¹—Rü pema na pichixecümachiréxü rü nüxü pecuax na mexü i ãmare pexacügüna pexãxü. Natürü Penatü ya daxügü rü ngêma pema pexacügüna pexãxüärü yexera tá tüxna naxã ya yíxema naxütawa naxçax íçaxe.

¹²—Rü pemaã nüxü chixu, rü ngêma pema penaxwaxexü i togü pemaã na naxüxü, rü name nixi i pema rü ta ngêmaäcüatama namaã penaxü. Erü ngêmaäcü tüxü namu i Tupanaärü ore ga Moíché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü.

Íax i íraxüchiga

(Lc 13.24)

¹³—Name nixi i ngêma íax i íraxüwaama pichocu. Erü ngêma íax i yuwa tüxü gaxü rü ngêma nama i yuwa daxü rü nata. Rü muxüchixüma i duüxügü nagu naxi. ¹⁴—Natürü ngêma nama i maxüwa nadaxü rü ngêma íax i maxüçax nawa ixücuxü rü naxíra. Rü noxretama nixi i duüxügü i nüxü iyangaugüxü.

Wüxi i nanetü rü norü owa

nixi i nüxü icuãxü

(Lc 6.43-44)

¹⁵—Rü naxçax pexuãëgü i ngêma dorataxgüxü i nügü ixugünetaxü na Tupanaärü orearü uruügü yixügüxü. Erü nümagü rü petanüwa nangügü, rü nügü

mexũ i duũxũgũneta nixĩgũxẽẽ. Natũrũ naãẽwa rũ poraãcũ chixexũgu narũxinũẽ. ¹⁶—Rũ pema rũ nacũmawa tá nũxũ pecuax i ngẽma duũxũgũ, ngẽxgumarũĩ i wũxichigũ i nanetũgũ rũ norũ owa na nũxũ icuáxũrũĩ ngoxi name rũ exna tama. Rũ wũxi i torawa rũ taxucũrũwama ubagũ tayaxu. Rũ wũxi i chuchuxũwa rũ taxucũrũwama orĩx i igu tayaxu. ¹⁷—Erũ guxũma i nanetũ i mexũ rũ name i norũ o. Rũ guxũma i nanetũ i chixexũ rũ nachixe i norũ o. ¹⁸—Rũ wũxi i nanetũ i mexũ rũ taxucũrũwama nachixe i norũ o. Rũ wũxi i nanetũ i chixexũ rũ taxucũrũwama name i norũ o. ¹⁹—Rũ guxũma i nanetũ i tama mexũ i norũ o rũ tayadaxũchi, rũ ñuxũchi tayagu. ²⁰—Rũ ngẽxgumarũĩ nacũmawa tá nũxũ pecuax i ngẽma duũxũgũ i Tupanaãrũ orearũ uruũgũneta ixĩgũxũ.

Taũtama guxũma i duũxũgũ nichocu i ngextá Tupana ãẽxgacũ íxixũwa
(Lc 13.25-27)

²¹—Rũ tama guxũma i duũxũgũ i nũgũ ixugũxũ na chorũ duũxũgũ yixĩgũxũ rũ tá nichocu i ngextá Tupana ãẽxgacũ íxixũwa. Natũrũ yĩxema aixcũma Chaunatu ya daxũgucũga ñnũẽxẽicatátama tixĩ ya ngẽma ichocuxe. ²²—Rũ ngẽxguma ngẽma ngunexũ i naãneãrũ guxwa nanguxgu, rũ muxũma i duũxũgũ rũ choxũ tá ñanagũrũgũ: —Pa Corix, toma rũ togũ i duũxũgũmaã nũxũ tixu i curũ ore, rũ cuégagu ítanawoxũ i ngoxogũ, rũ cuégagu tanaxũ i muxũma i mexũ i taxũ i Tupanaãrũ poramaã taxũxũ —ñanagũrũgũ tá choxũ. ²³—Natũrũ

ngẽxguma rũ tá ñacharũgũ nũxũ:
—Taguma chorũ duũxũgũ pixĩgũ. iRũ choxna pixĩgachi i pema i chixexũ ùgũe!
—ñacharũgũ tá.

Yatũ i Cristuga ñnũxũ rũ yatũ i tama
Cristuga ñnũxũchiga
(Mr 1.22, Lc 6.47-49)

²⁴—Rũ ngẽmacax ya yĩxema choxũ ñnũxẽ rũ naxũxe i ngẽma choma tũxũ chamuxũ, rũ wũxi ga yatũ ga meã naãẽxũ cuácũ ga nuta ga tacuétũgu ùpatacũrũĩ tixĩ. ²⁵—Rũ pucũ ga tacũ ínangu, rũ narũmãx ga taxtũ, rũ nixũũchi ga wũxi ga tacũ ga buanecũ rũ guma ígu nangu. Natũrũ guma í rũ tama niwãxtaũ yerũ wũxi ga nutaétũgu naxũ. ²⁶—Natũrũ yĩxema choxũ ñnũxẽ rũ tama naxũxe i ngẽma choma tũxũ chamuxũ, rũ wũxi ga yatũ ga tama naãẽxũ cuácũ ga naxnũcũgumare ùpatacũrũĩ tixĩ. ²⁷—Rũ pucũ ga tacũ ínangu, rũ narũmãx ga taxtũ, rũ wũxi ga tacũ ga buanecũ nixũũchi rũ nagu nangu ga guma í. Rũ niwãxtaũ, rũ yexma nayarũxo ga guxũma —ñanagũrũ ga Ngechuchu. ²⁸Rũ yexguma yagúegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxũ, rũ ga duũxũgũ rũ nãbaixãchiãẽgũ namaã ga norũ nguxẽẽtae. ²⁹Yerũ nũma rũ Tupanaãrũ poramaã nanangũxẽẽ, rũ tama yema ngũxẽẽruũgũ ga ore ga mugũwa nguxẽẽtaegũxũrũĩ nixĩ.

Ngechuchu rũ wũxi ga
rũchaxũnẽxũcax nayataanẽxẽẽ
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 ¹Rũ yexguma guma mãxpũnewa yanaxũegu ga Ngechuchu, rũ muxũma ga duũxũgũ nawe narũxĩ. ²Rũ

Ngechuchucax nixũ ga wũxi ga yatũ ga chaxũnemaã idaawecũ. Rũ Ngechuchupexegu nayacaxápũxi, rũ ñanagũrũ nüxũ: —Pa Corix, ngẽxguma chi cuma cunaxwaxegu, rũ chi cuxũ natauxcha na choxũ curũmexẽẽxũ —ñanagũrũ. ³Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ nüxũ ningõgũ, rũ ñanagũrũ nüxũ: —Ngũ, chanaxwaxe. ¡Rũme! —ñanagũrũ. Rũ yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rũ naxcax nitaane ga guma yatũ ga na nachaxũneáxũ. ⁴Rũ Ngechuchu rũ ñanagũrũ nüxũ: —iDucax, taxuxũtãma quixu texẽmaã! ¡Natũrũ ngẽma paixũtawa naxũ, rũ cugũ iyawex! ¡Rũ nüxna naxã i ngẽma ãmare ga Moíchẽ tũxũ muxũ na duũxũgũ nüxũ cuáxũcax na curũmexũ! —ñanagũrũ.

**Ngechuchu rũ Dumacũãx ga churaragũarũ
ãẽxgacũarũ duũxũxũ narũmexẽẽ**
(Lc 7.1-10)

⁵⁻⁶Rũ Capernáũwa naxũ ga Ngechuchu. Rũ yexguma yẽma nanguxgu, rũ wũxi ga churaragũarũ ãẽxgacũ ga capitáũ ga Dumacũãx rũ Ngechuchucax nixũ. Rũ Ngechuchuxũ nacaãxũ, rũ ñanagũrũ: —Pa Corix, chorũ duũxũ rũ nanawãixãchi. Rũ ngũrũcarewa nangẽxma i chopatawa, rũ poraãcũxũchima ngũxũ ninge —ñanagũrũ. ⁷Rũ Ngechuchu rũ ñanagũrũ nüxũ: —Marũ tá ngẽma chaxũ na naxcax chayataanexẽẽxũcax —ñanagũrũ. ⁸Natũrũ nũma ga capitáũ nanangãxũ, rũ ñanagũrũ: —Pa Corix, choma rũ taxuwama chame na chopatagu na cuxũcuxũcax. Rũ chanaxwaxe i curũ orewaxicatama nüxũ quixu, rũ tá naxcax nitaane i chorũ

duũxũ. ⁹—Erũ choma rũ ta rũ chorũ ãẽxgacũmexẽwa changẽxma. Rũ choxmxewa nangẽxmagũ ta i ñuxre i churaragũ. Rũ ngẽxguma chanamuxgu i wũxi na ngextá naxũxũcax, rũ ngẽma naxũ. Rũ ngẽxguma chaugũxũtawa naxcax changemagu i to, rũ chauxũtawa nangu. Rũ ngẽxguma wũxi i chorũ duũxũxũ chamuxgu na tacũ na naxũxũcax, rũ choxũ nanaxũ —ñanagũrũ. ¹⁰Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga Ngechuchu rũ nabaixãchiãẽ. Rũ ñanagũrũ nüxũ ga yema duũxũgũ ga nawe rũxĩxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ taxuũma i Yudũgũtanũwa nüxũ ichayangau i wũxi i duũxũ i ñaã yatũrũ aixcũma yaxõxũ. ¹¹—Rũ choma rũ pemaã nüxũ chixu rũ muxũchixũ i duũxũgũ rũ guxũwama tá ne naxĩ, rũ Tupana ãẽxgacũ fixĩxũwa tá nachibũe namaã ya tórũ oxigũ ya Abráũ rũ Ichaã, rũ Acobu. ¹²—Natũrũ muxũma i Abráũtanũxũgũ i Yudũgũ rũ tãũtãma nichocu i ngextá Tupana ãẽxgacũ fixĩxũwa. Rũ ãanexũwa tá nawogũ. Rũ ngẽma tá naxauxe, rũ tá nixũxchapũtagũ —ñanagũrũ. ¹³Rũ yexguma ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ yema capitáũxũ: —iCupatacax nataegu! Rũ tá naxcax nitaane i curũ duũxũ, erũ cuyaxõ na naxcax tá yataanexũ —ñanagũrũ. Rũ yexgumatama naxcax nitaane ga yema capitáũarũ duũxũ.

**Ngechuchu rũ Pedru nãxẽcax
nayataanexẽẽ**

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴Rũ Pedrupatawa naxũ ga Ngechuchu. Rũ yẽma ngĩxũ nadau ga

Pedru naxê ga ngürücaregu irüxâñxcü yerü iyaxaxüne. ¹⁵Rü Ngechuchu ngïxmexgu ningögü, rü yexgumatama igäuxächi ga yema na yaxaxünexü. Rü firüda ga ngïmax. Rü ñuxüchi naxcax inamexêê ga òna.

**Ngechuchu rü muxüma ga
idaaweexüçax nayataanexêê**

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶Rü yexguma marü yanaxüchuchaügu ga üaxcü, rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga muxüma ga duüxügü ga ngoxoâxgüxü. Rü wüxitama ga oremaâ Ngechuchu inanaxoxü ga yema ngoxogü. Rü nanameêxêê ta ga guxüma ga yema togü ga idaaweexü. ¹⁷Rü yemaâcü Ngechuchu nayanguxêê ga yema ore ga nuxcümañxü ga Tupanaârü orearü uruü ga Ichaía nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü nüma rü tüxü naporaexêê i ngëxguma ituraegu, rü tüxü narümeexêê i ngëxguma idaaweegu”,
ñaxü.

**Duüxügü ga Ngechuchuwe
rüxixchañxüchiga**

(Lc 9.57-62)

¹⁸Rü yexguma Ngechuchu nüxü dauxgu ga muxüma ga duüxügü na nüxü ichomaëguächixü, rü norü ngüexügümaâ nüxü nixu, rü ñanagürü: —iRü ngixâ, rü naxtaxaarü tocutüwa taxî! —ñanagürü. ¹⁹Rü wüxi ga ngüexêëruü ga ore ga mugüwa nguxêëtaexü, rü Ngechuchuçax nixü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngüexêëruü Pa Ngechuchux, cuwe charüxüxchaü i

ngextá cuma ícuxüxüwa —ñanagürü.

²⁰Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngowagü rü nüxü nangëxma i naxmañgü, rü werigü rü nüxü nangëxma i naxchiäñgü. Natürü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü nataxuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxü —ñanagürü.

²¹Rü wüxi ga to ga norü ngüexü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, cuwe charüxüxchaü, natürü chanaxwaxe i chaunatü tüxü ichayataxira —ñanagürü. ²²Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —iNoxtacüma chowe rüxü! Rü nüé i ngëma cutanüxü i tama yaxögüxü iyataxgü i ngëma yuexü —ñanagürü.

**Ngechuchu rü buanecüxü rü yuapexü
ínayachaxächixêê**

(Mr 4.35-44; Lc 8.22-25)

²³Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixü. Rü norü ngüexügü rü ta ínayaxümücügü, rü inaxiächi. ²⁴Rü ngürüächi naxtaxaarü ngäxütügu nüxü naxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü. Rü guma nguewa rü niyaucuchichigü ga dexá. Natürü ga Ngechuchu rü nape. ²⁵Rü yexguma ga norü ngüexügü rü inanañaxgügü, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, itoxü rüngüxêê, erü ngëmama itabaxügü! —ñanagürügü. ²⁶Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Duüxügü i Tama Aixcüma Yaxögüxü, ¿tüxücüü pemüé? —ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü inarüda. Rü buanecü rü yuapena nachogü. Rü ínayachaxächi ga buanecü, rü inayarüxo ga yuape, rü inachaxanemare. ²⁷Rü nümagü ga norü ngüexügü rü

naḅaixāchiāēgü, rü nügümaā ñanagürügü:
—¿Tacü exna nixi i ñaā yatü rü ngēmacax
aixrūxü i buanecü rü yuape rü naga
naxīnūēxü? —ñanagürügü.

**Yatügü ga Gadaracūāx ga ngoxogü
nawa yexmagüxü**

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸Rü Ngechuchu rü norü ngúexügü rü
naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga
Gadaraarü nañewa. Rü yexguma yéma
nangugügu, rü Ngechuchucax yéma
nibuxmü ga taxre ga yatügü ga
duūxēchíquexetanügu
yarüxauchigütanüneüxü. Rü yema taxre
rü ningoxoāx, rü nidüraexüchi. Rü
yemacax taxucürüwama texé yéma
namawa taxüpetü. ²⁹Rü yema taxre rü
aita naxüe, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü
toxü nüa cuyachixewe, Pa Ngechuchu
ya Tupana Nane? ¿Exna nüa cuxü na
toxü ícuyawoxüxücax tauta nawa
nanguyane na Tupana toxü poxcuexü?
—ñanagürügü. ³⁰Rü yema nachicaarü
ngaicamana nachibüe ga muxüma ga
cuchigü. ³¹Rü yema ngoxogü rü
Ngechuchuxü nacaaxügü, rü
ñanagürügü: —Rü ngēxuma toxü
ícuwoxügu, irü ngēma cuchigügu toxü
nachocuxē! —ñanagürügü. ³²Rü
yexguma ga Ngechuchu, rü ñanagürü
nüxü: —Ēcü, ingēma pexi! —ñanagürü.
Rü yexguma ga yema ngoxogü rü
ínachoxü nawa ga yema taxre ga
yatügü, rü yema cuchigügu nayachocu.
Rü ñuxüchi guxüma ga yema cuchigü rü
inaxüāchi, rü naxtaxacutiari
maxpüxüwa nayarüyuxgü, rü yexma
nayı. ³³—Rü yema cuchigüari
dauruügü rü naḅaixāchiāēgü, rü ñānecax

nibuxmü. Rü yexguma ñānewa
nangugügu, rü nüxü nixugügü ga
guxüma ga yema ngupetüxü ga ñuxācü
naxcax na yataanegüxü ga yema taxre
ga yatügü ga ngoxoāxgüxü. ³⁴—Rü
yexguma ga guxüma ga yema ñānecūāx
ga duūxügü, rü Ngechuchuxütawa naxi.
Rü yexguma Ngechuchuxü nadaugügu,
rü nüxü nacaaxügü na ínaxüxücax ga
yema norü nañewa.

**Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga
nawāixāchicücax nayataanexēē**

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 ¹Rü yexguma ga Ngechuchu rü
wüxi ga nguegu nixüe. Rü
naxtaxaarü tocutüwa naxü, rü
noxrütama ñānewa nangu. ²Rü yéma
guma ñānewa rü duūxügü rü
Ngechuchuxütawa nanangetaügü ga
wüxi ga yatü ga nawāixāchicü. Rü
yexguma Ngechuchu nüxü daxxu ga
ñuxācü aixcüma na yaxögüāxü ga yema
duūxügü rü ñanagürü nüxü ga guma
ídaawecü: —iNataāē, Pa Chaunex! Erü
curü pecadugü rü marü cuxü nüxü
changechaü —ñanagürü. ³Rü yéma
nayexma ga ñuxre ga ngúexēēruügü ga
ore ga mugüwa nguexēētaegüxü. Rü
nūmagü rü nügüāēwa ñanagürügü:
—¿Ñaā yatü rü tacü Tupanamaā
nixugü? —ñanagürügü. ⁴Natürü ga
Ngechuchu rü nüxü nacuaxama ga
yema naāēwa nagu naxīnūēxü. Rü
yemacax ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü
chixexügu perüxīnūē? ⁵—¿Tacü nixi i
ngēma rütauxchamaēxü na namaā nüxü
ixuxü ya daa nawāixāchicü:

“Rü curü pecadugü rü marü cuxü
nüxü changechaü”, rü exna:

“¡Inachi rü íxũ!” ñagixũ nüxũ?
 6—Natürü i ñuxma rü tá pexũ nüxũ
 chadauxẽẽ na Chaunatü ya Tupana
 núma choxũ muxũ na duũxũgüaxũ nüxũ
 changechaũxũcax i norü pecadugü
 —ñanagürü. Rü yexguma rü ñanagürü
 nüxũ ga guma nawãixächicü: —¡Inachi,
 rü nayaxu i curü caruũ, rü cupatawa
 naxũ! —ñanagürü. 7—Rü yexgumatama
 ga guma nawãixächicü rü inachi, rü
 napatawa naxũ. 8Rü yexguma yemaxũ
 nadaugügu ga duũxũgü, rü poraãcü
 namuũẽ. Rü Tupanaxũ nicuaxũgü, rü
 ñanagürügü: —Moxẽ, Pa Tupanax, erü
 cunaporaxẽẽ i ñaã yatü na ngẽmaãcü
 mexũ toxçax naxũxũcax —ñanagürügü.

Mateuçax naca ga Ngechuchu

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9Rü yexguma yéma inaxũãchigu ga
 Ngechuchu, rü yéma nüxũ nadau ga
 wüxi ga yatü ga Mateugu ãégaxũ ga
 yéma rütoxũ ga ngextá Dumaärü
 ãëxgacüçax dïeru ngixũ inayauxgüxũwa
 yerü woetama yemawa napuracü. Rü
 Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ:
 —¡Chowe rüxũ! —ñanagürü. Rü
 yexguma ga Mateu rü inachi, rü nawe
 narüxũ. 10Rü Mateupatawa naxũ ga
 Ngechuchu, rü yéma nachibü. Rü
 ínangugü ta ga muxũma ga togü ga
 duũxũgü ga Dumaärü ãëxgacüçax dïeru
 ngixũ yaxugüxũwa puracüexũ, rü togü
 ga duũxũgü ga taxúema nacümmaã
 taãégüxũ. Rü yema duũxũgü rü yéma
 mechawa narütogü namaã ga
 Ngechuchu rü norü ngúexũgü. 11Natürü
 yexguma yemaxũ nadaugügu ga
 Parichéugü, rü Ngechuchuarü
 ngúexũgüna nacagü, rü ñanagürügü:

—¿Ñuxãcü i perü ngúexẽẽruũ rü namaã
 nachibü i ãëxgacüarü duũxũgü i
 dïeruarü yaxuxwa puracüexũ, rü
 duũxũgü i pecaduãxgüxũ?

—ñanagürügü. 12Rü yexguma yemaxũ
 naxĩnũga ga Ngechuchu, rü ñanagürü
 nüxũ ga Parichéugü: —Ngẽma poraexũ
 rü tama nanaxwaxegü ya duturu, natürü
 ngẽma ídaaweexũ nixĩ i naxwaxegüxũ.

13—¡Rü ípixĩ, rü nawa pengúe i
 Tupanaärü ore i ümatixũ i ñaxũ:

“Choma rü tama chanaxwaxe i
 chauxçax peyamax i carnerugü,
 natürü chanaxwaxe i togü pexũ
 nangechaũtümũgü”,

ñaxũ! Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu:
 —Choma rü tama mexũgüna na
 chaxuxũcax nixĩ i núma chaxũxũ,
 natürü núma chaxũ na nüxna
 chaxuxũcax i ngẽma pecaduãxgüxũ na
 ngẽmaãcü nüxũ naxoexũcax i nacümagü
 i chixexũgü —ñanagürü.

Ngechuchuna nacagüe ga aurechiga

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

14Rü yexguma ga Cuáũ ga
 baiũxẽẽruũärü ngúexũgü, rü
 Ngechuchuçax naxĩ, rü nüxna nacagüe,
 rü ñanagürügü: —Toma i Cuáũärü
 ngúexũgü na tixĩgüxũ rü nümagü i
 Parichéugü rü muẽxpüxcüna tama
 tachibüe erü Tupanagu tarüxĩnũẽ. ¿Rü
 tũxcüũ i curü ngúexũgü rü tama toxrüũ
 Tupanacax naxauregü? —ñanagürügü.

15Rü Ngechuchu nanangãxũ rü
 ñanagürü: —¿Eñna wüxi i ngĩgüarü
 petawa rü pexçax namexũ na
 nangechaũẽxũ rü naxaureexũ i ngẽma
 nüxna naxugüxũ ega natanüwa
 nangẽxmagu i ngẽma yatü i ngexwacax

ãmaxũ? Maneca tama nixĩ. Natürü wüxi i ngunexũgu rü ngẽma yatü i ngexwacax ãmaxũ rü tá namücügüna nixügachi. Rü ngẽma ngunexũgu tá nixĩ i aixcúma naxaureexũ i namücügü. ¹⁶—Rü taxúema tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauxũ namaã i wüxi i natüchi i ngexwacaxũxũ i tauta nañaächimüxũ. Erü ngẽxguma nayauxgu i ngẽma naxchiru rü tá nügü ínanaxíraxãchi i ngẽma natüchi i ngexwacaxũxũ, rü tá nanagauxẽ i ngẽma wexachiru. Rü noxriarü yexera tá nixĩ i na nagauxũ. ¹⁷—Rü ngẽxgumarüü ta rü taxúema ngexwacaxücü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchixũ i marü ngauxũ i naxchaxmünaxçax. Erü ngẽxguma ngẽmaäcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá nayawãixẽ i ngẽma naxchixũ i ngauxũ i naxchaxmünaxçax. Rü ngẽxma tá nayarütaxu ya binu rü ngẽma naxchixũ rü ta. Rü ngẽmacçax tanaxwaxe ya ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxũxũ i naxchixügu tayabacuchi. Rü ngẽmaäcü tãütáma inayarütaxu. [Rü chorü ngxwẽtae i ngexwacaxũxũ rü ngẽxgumarüü ta nixĩ na taxucürüwama namaã nawüxiguxũ i ngẽma nuxcümaixũ i pecümagü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögücüchiga
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸Rü yexguma yemaäcü ínanágüxẽtaeyane ga Ngechuchu, rü naxütawa nangu ga wüxi ga ãëxgacü ga Yudfugiari. Rü Ngechuchupexegu nayacaxápüxü, rü ñanagürü nüxũ: —Pa

Corix, chauxacü rü ngexwacax iyu. Natürü ngẽxguma chi ngẽma cuxüxgu rü ngĩxũ quingögügü, rü wena chixarü imaxũ —ñanagürü. ¹⁹Rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngüexügümaã yema ãëxgacüwe narüxũ. ²⁰Rü yexguma yéma naxüyane ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü ägüechacü rü naweama ne ixũ. Rü naxpechinüchirugu iyangögü. ²¹Yerü ngĩma rü nagu irüxĩnü rü yexguma chi naxchiruxũxicatama yangögümaregu, rü chi ngĩçax nitaane. ²²Natürü nüma ga Ngechuchu rü nügü ínidau, rü ngĩxũ nadau ga yema nge. Rü ñanagürü ngĩxũ: —iNataãe, Pa Chauxacü! Marü cuxçax nitaane, erü cuyaxõ —ñanagürü. Rü yexgumatama ngĩçax nitaane. ²³Rü yexguma yema ãëxgacüpatawa nanguxgu ga Ngechuchu, rü nüxũ nadau ga paxetatanüxũ ga marü na ínamemaregüxũ na ngĩxũ iyataxgüxũ ga yema bucü. Rü ga duüxügü rü nixáicha rü naxauxe. ²⁴Rü Ngechuchu ñanagürü nüxũ ga yema duüxügü: —íIpechoxũ i nuã! Erü ngẽma bucü rü tama iyu. Rü ipemare —ñanagürü. Natürü nümagü ga duüxügü rü Ngechuchuxũ nacugüeama. ²⁵Rü yexguma Ngechuchu ínachoxüxẽëxgu ga duüxügü, rü yema buciariü ucapugu naxücu. Rü ngĩxmexgu nayayauxãchi, rü yexgumatama fírüda ga ngĩmax. ²⁶Rü guxüwama ga yema naãnewa, rü duüxügü nüxũ nixuchigagü ga yema Ngechuchu üxũ.

Ngechuchu naxçax nayataanexẽẽ ga taxre ga yatü ga ingexetüxũ

²⁷Rü yexguma yéma ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü taxre ga ngexetüxũ rü nawe nangëgü. Rü tagaäcü ñanagürügü:

—Pa Ngechuchux, Pa Dabítanüxüx,
icuxü tangechaütümüügü!

—ñanagürügü. ²⁸Rü yexguma

Ngechuchu guma í ga naga napexünegu
naxücuxgu, rü yema taxre ga ngexetüxü
rü naxcax naxí. Rü Ngechuchu nüxna
naca, rü ñanagürü: —íPeyaxögüxü
yíxü na chaporaxü na pexü
charümeëxëxüçax? —ñanagürü. Rü
nümagü nanangäxügü, rü ñanagürügü:

—Ngü, Pa Corix, tayaxögü

—ñanagürügü. ²⁹Rü yexguma ga
Ngechuchu rü naxëtügügu ningögü, rü
ñanagürü nüxü: —íCü pexcax yataane,
erü peyaxögü! —ñanagürü. ³⁰Rü naxcax
nitaanegü. Rü Ngechuchu rü poraäcü
nayaxucyxëgü na taxúemaama nüxü na
yaxugüxüçax ga yema nüxü ngupetüxü.

³¹Natürü yema taxre rü yexguma yéma
ínachoxügu rü guxüwama ga yema
nañewa rü nüxü nixugüeama ga yema
Ngechuchu üxü.

**Ngechuchu rü naxcax nayataanexëë ga
wüxi ga yatü ga tama idexacü**

³²Rü yexguma yema taxre ga yatü
íchoüxguwena, rü nüxre ga duüxügü rü
Ngechuchuxütawa nanagagü ga wüxi ga
yatü ga tama idexacü yerü ngoxo nawa
nayexma. ³³Rü Ngechuchu ínanatäxüchi
ga yema ngoxo. Rü yexgumatama
inanaxügü ga na yadexaxü ga guma yatü.
Rü nümagü ga duüxügü rü

nabaixächiaëgü. Rü ñanagürügü:
—Taguma nüxü tadau i nuä tachiüñanewa i
tacü i ñaärüü ixíxü —ñanagürügü.

³⁴Natürü ga Parichéugü rü ñanagürügü:
—Ñaa yatü rü ngoxogüarü äëxgacü i
Chatanäärü poramaä nixí i ínawoxüäxü i
ngoxogü —ñanagürügü.

**Ngechuchuaxü nangechaütümüügü
ga duüxügü**

³⁵Rü yema nañewa rü guxünema ga
íanëgügu rü íanëxäcügügu nixügüchigü ga
Ngechuchu. Rü wüxichigü ga íanewa, rü
duüxügüarü ngutaquëpataüwa
ninguxëëtaechigü. Rü duüxügümaä nüxü
nixuchigü ga ore ga mexü na ñuxäcü
äëxgacü na yíxü ya Tupana. Rü
nanameëxëë ga duüxügü ga ídaaweexü.
Rü woo nañuxraüxü ga norü ñaawe nüxü
yexmaxü, rü nanameëxëë. ³⁶Rü yexguma
Ngechuchu nüxü ñaxgu ga yema
muxüma ga duüxügü ga naxütawa
ngugüxü, rü nüxü nangechaütümüügü.
Yerü carnerugü ga ngearü dauruüäxürtüü
nanaxjächiaëgü, rü tama nataäëgü. ³⁷Rü
yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü
ga norü ngüexügü: —Aixcüma pemaä
nüxü chixu rü nangëxma i muxüchixü i
duüxügü i ímemaregüxü na yaxögüäxü i
Tupanaärü ore. Natürü nanoxreëpxüx i
Tupanaärü puracütanüxü na namaä nüxü
yaxugüxüçax i ngëma ore. ³⁸Rü ngëmacax
name nixí i duüxügüarü yora ya Tupanana
naxcax peca i perü yumüxëwa na
yamugüäxüçax i norü puracütanüxü i
orearü urügü na ngëma duüxügümaä
nüxü yaxugüxüçax i norü ore i mexü
—ñanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu nanade ga 12 ga norü
ngüexügü na toxnamana namugüäxüçax
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)**

10 ¹Rü yexguma ga Ngechuchu, rü
yema 12 ga norü ngüexügüçax
naca. Rü nüxna naxäga rü nanaporaëxëë
na ínawoxüäxüçax ga ngoxogü rü
nameëxëëäxüçax ga duüxügü ga

idaaweexũ ga woo nañuxraũxũ ga
 ðaawe nüxũ yexmaxũ. ²Rũ ñaã nixĩ ga
 naégagũ ga yema 12 ga Ngechuchuarũ
 ngúexũgũ ga imugũxũ. Rũ natanũwa rũ
 Chimáũ ga Pedrugu áégacũ nixĩ ga
 naëru ixĩxũ. Rũ to nixĩ ga Pedrueneë ga
 Aũdré. Rũ to nixĩ ga Chaũtiágu rũ to
 nixĩ ga Chaũtiágueneë ga Cuáũ. Rũ
 yema taxre rũ Zebedéu nanegũ nixĩgũ.
³Rũ togũ nixĩ ga Piripi, rũ Baturumé, rũ
 Tumachi, rũ Mateu ga Dumaãrũ
 áëxgacũcax diëruarũ yauxwa
 puracũchirécũ. Rũ togũ nixĩ ga
 Chaũtiágu ga Arupéu nane, rũ Tadéu.
⁴Rũ to nixĩ ga Chimáũ ga iporaãecũcũ.
 Rũ to nixĩ ga Yuda ga Icariúte ga
 yixcama bexma cúacũ Ngechuchuxũ
 íxuaxũxũ.

**Ngechuchu rũ norũ ngúexũgũxũ nimugũ
 na nüxũ yanaxugúexũcax ga norũ ore**
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵Rũ Ngechuchu nayamugũ ga yema
 12 ga norũ ngúexũgũ. Rũ nüxna naxága,
 rũ ñanagũrũ: —iTãutáma natanũwa
 pexĩ i ngẽma duũxũgũ i tama Yudfũgũ
 ixĩgũxũ! iRũ tãutáma Chamáriacũãx i
 duũxũgũarũ iãnegũwa pexĩ! ⁶—Natũrũ
 chanaxwaxe i ngẽma Yudfũgũ i
 carnerugũrũ iyarũtauxexũtanũwa pexĩ.
⁷—iRũ ngẽma natanũwa nüxũ peyarũxu
 na marũ yangaicaxũ ya Tupana na norũ
 áëxgacũ yĩxũ! ⁸—iRũ penameëxëx i
 ngẽma duũxũgũ i idaaweexũ! iRũ wena
 penamaxëxëx i ngẽma duũxũgũ i marũ
 yuexũ! iRũ penameëxëx i ngẽma
 duũxũgũ i chaxünemaã idaaweexũ! Rũ
 ngẽma duũxũgũ i ngoxogũ nawa
 ngẽxmagũxũ irũ nüxũ ípenawoxũx! Rũ
 tama name i penaxãtanũ ega texéxũ

perũmexëëxgu, erũ pema rũ pexũ
 nangetanũmare i ngẽma pora. ⁹⁻¹⁰—iRũ
 tãutáma ípingearũ diëruãxgũ na perũ
 tacũcax petaxegũxũcax rũ bai i perũ
 choca i perũ namawaũ! iRũ wũxitama i
 pexchiru ípinge, rũ bai i perũ chapatu,
 rũ bai ya perũ caxũchigũxũ ya
 naĩxmenaxã ípinge! Rũ pemaã nüxũ
 chixu rũ wũxi i puracũtanũxũ rũ name
 nixĩ i ngẽma duũxũ i nüxũ
 napuracũxũtawana nachibũ. ¹¹—Rũ
 ngẽxguma wũxi ya iãnewa rũ exna wũxi
 ya iãnexãcũwa pengugũgu i pemax, irũ
 naxcax pedax i wũxi i duũxũ i
 mecũmaxũ! iRũ ngẽmaxũtagu perũcho
 ñuxmatáta ipexĩachi i ngẽma iãnewa!
¹²—Rũ ngẽxguma yima ípatagu
 pechocugu, rũ meã tá nüxũ perũmoxëgũ
 i ngẽma duũxũgũ i ngẽma ngẽxmagũxũ
 rũ: “iTupana pexũ rüngũxëx!”
 ñaperũgũgũ tá nüxũ. ¹³—Rũ ngẽxguma
 ngẽma duũxũgũ rũ meã pexũ nayauxgu
 rũ Tupana tá nüxũ narüngũxëë. Natũrũ
 ngẽxguma tama meã pexũ nayauxgu i
 napatawa rũ ñaperũgũgũ tá nüxũ:
 “Marũ name i toxnamana taxĩ”,
 ñaperũgũgũ tá. ¹⁴—Rũ ngẽxguma wũxi
 ya iwa rũ exna wũxi ya iãnewa duũxũgũ
 tama meã pexũ yauxgũgu rũ tama nüxũ
 naxĩnüëchaũgu i perũ ore, irũ ípechoxũ!
 Rũ ngẽxguma ípechoũxgu, irũ meã pegũ
 ípepagũcutũ i perũ úxaxũcutũ, na
 ngẽmawa nüxũ nacuxgũxũcax na
 chixexũ na naxũgũxũ i ngẽma duũxũgũ!
¹⁵—Rũ aixcũma pemaã nüxũ chixu rũ
 ngẽma ngunexũ i nagu nagũxũ i naãne,
 rũ Chodomacũãx rũ Gomoracũãx i
 duũxũgũarũ yexera Tupana tá
 nanapoxcue i ngẽma duũxũgũ i tama
 meã pexũ yauxgũxũ.

Guxchaxũgũ i tá ngupetũxũ

¹⁶—Dücax, ãcũcũmaxũwa pexũ chamugũ, ngẽxgumarũũ i carnerugũxũ aigũtanũwa imugũxũrũũ. iRũ ngẽmacax penaxwaxe i ãxtapegũrũũ pexuãẽgũ, natũrũ muxtucugũrũũ taxuũma i chixexũ pexũgũ! ¹⁷—iRũ pegũna pedaugũ! Erũ duũxũgũ rũ tá pexũ ínayauxũ, rũ ãẽxgacũgũxũtawa tá pexũ nagagũ na pexũ napoxcuexũcax. Rũ ngutaqẽxepataũgũgu tá pexũ niçuaixgũ. ¹⁸—Rũ chaugagu tá ãẽxgacũgũ ya tacũgũpexewa pexũ nagagũ. Rũ ngẽmaãcũ tá chauchigagu pidexagũ napexewa i ngẽma ãẽxgacũgũ rũ napexewa i ngẽma duũxũgũ i tama Yudũgũ ixĩgũxũ. ¹⁹—Natũrũ ngẽxguma ãẽxgacũgũpexewa pexũ nagagũgu na pexũ napoxcuexũcax, irũ taxucaxtáma pexoegaãẽgũ na tacũmaã tá penangãxũxũ rũ ẽxna tacũxũ tá namaã na pixuxũ! Erũ ngẽxguma nawa nanguxgu na pidexagũxũ, rũ Tupanaãẽ tá pexũ nanguxẽẽ na tacũxũ tá namaã pixuxũ. ²⁰—Rũ tãũtáma pema nixĩ i pidexagũxũ, natũrũ Tupanaãẽ i Üünexũ tá nixĩ i pewa idexaxũ. ²¹—Rũ nũgũeneẽgũwa rũ tá nũgũ ínaxuaxũgũ na ãẽxgacũgũ yamãxgũxũcax. Rũ ngẽxgumarũũ tá ta nanatũgũ rũ naxãcũgũxũ ínaxuaxũgũ, rũ naxãcũgũ rũ nanatũgũxũ tá ínaxuaxũgũ na ãẽxgacũgũ tũxũ imãxgũxũcax. ²²—Rũ chaugagu tá guxũ i duũxũgũ pexchi naxaie. Natũrũ yĩxema aixcũma yaxõmáxẽ i chorũ ore rũ tama choxũ ítáxe, rũ yĩxema tá tixĩ ya nayaxúxe i ngẽma maxũ i taguma gúxũ. ²³—Rũ ngẽxguma wũxi ya ãñewa rũ duũxũgũ

pexũ daixchaũgu, rũ name nixĩ i pibuxmũ ya yima ãñewa, rũ náĩ ya ãñewa pexĩ. Rũ aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ tãũtáma guxũne ya Yudũgũarũ ãñewa pengugũ naxũpa na chataeguxũ i chomax. ²⁴—Rũ taxuũma i wũxi i ngúexũ rũ norũ ngúexẽẽruũxũ narũyexera. Rũ taxuũma i wũxi i coriarũ duũxũ rũ norũ corixũ narũyexera. ²⁵—Rũ ngẽma norũ ngúexẽẽruũxũ üpetũxũrũũ tátama nũxũ naxũpetũ i ngẽma norũ ngúexũ. Rũ ngẽma norũ corixũ üpetũxũrũũ tátama nũxũ naxũpetũ i ngẽma norũ duũxũ. Rũ ngẽxguma duũxũgũ rũ ngoxo i Bechebũ choxũ nawogũegu, ¿rũ ñuxãcũ tá pexũ naxu i pemax?

Name nixĩ na Tupanaxũ imuũẽxũ

(Lc 12.2-7)

²⁶—Rũ ngẽmacax itãxũ i nũxũ pemuũẽxũ i ngẽma duũxũgũ! Erũ guxũma i ngẽma cúacũ üxũ rũ tá nangoxoma. Rũ guxũma i ngẽma ñuxma duũxũgũcax ẽxũguxũ, rũ yixcũra rũ tá nũxũ nacuaqxgũama. ²⁷—Rũ guxũma i ngẽma pemaãxĩcatama nũxũ chixuxũ, irũ meã duũxũgũcax penangoxẽẽx! Rũ guxũma i ngẽma bexma pemaã nũxũ chixuxũ, irũ tagaãcũ guxũ i duũxũgũmaã nũxũ pixu! ²⁸—iRũ tãxũ i nũxũ pemuũẽxũ i ngẽma duũxũgũ i pexũ daixchaũxũ! Erũ taxũnexũxĩcatama nimãxgũ. iNatũrũ name nixĩ i nũxũ pemuũẽ ya yima Tupana! Erũ nũma nũxũ nangẽxma i pora na yamããxũcax i pexene rũ na napoxcuãxũcax i peãẽ rũ ta i ngẽma ngextã ngoxogũxũ ínapoxcuxũwa. ²⁹—¿Tama ẽxna wũxitachiniũ i ãĩrũgu namaã petaxe i taxre i werixacũgũ? Natũrũ

bai i wüxi i ngêma werixacü rü
ñaxtíanegu nangu, ega tama
nanaxwaxegu ya Penatü ya Tupana.
³⁰—Rü woo i peyae rü Tupana rü
wüxichigü rü nayaxugü, rü nüxü nacuaç
na ñuxre ngêmaxü. ³¹—Rü ngêmacax
itaxü i pemuêxü! Erü pema rü muxüma i
werixacügüarü yexeraxüchi pexü
nangechaü ya Tupana.

**Yíxema duüxügüpeçewa tügü ixuxe na
Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü tiixü**
(Lc 12.8-9)

³²—Rü guxāma ya texé i ñoma i
naānewa i duüxügüpeçewa tügü ixuxe na
chorü duüxü tiixü, rü choma rü tá ta
Chaunatü ya daxügüpeçewa tüxü chixu
na chorü duüxü tiixü i tümax. ³³—Natürü
texé ya ñoma i naānewa i duüxügüpeçewa
tügü ixuxe na tama chorü duüxü tiixü, rü
choma rü tá ta Chaunatü ya
daxügüpeçewa tüxü chixu na tama
chorü duüxü tiixü i tümax.

Ngechuchugagu nixi i yatoyexü i duüxügü
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴—Rü tama name i nagu perüxñüē na
núma chaxüxü na guxü i duüxügü rü
wüxigu naxñüēxüçax. Natürü pemaā nüxü
chixu rü núma chaxü na chaugagu
yatoyexüçax i duüxügü. ³⁵—Rü nuā chaxü
na wüxi ya yatü rü tama nanatümaā
wüxigu naxñüēxüçax, rü wüxi i paxü rü
tama naēmaā wüxigu naxñüēxüçax, rü
wüxi i naneāx rü tama ngîxēmaā na
wüxigu naxñüēxüçax. ³⁶—Rü ngēmaācū
wüxi ya îwa, rü nügütanüxümaā tátama
naxuwaniāxgü. ³⁷—Rü yíxema texé ya
choxü na tangechaüxüärü yexera
tümanatüxü rü exna tümaēxü ngechaüxē,

rü taxucürüwama chorü duüxü tixü. Rü
yíxema texé ya choxü na tangechaüxüärü
yexera tümanexü rü exna tümaxācūxü
ngechaüxē, rü taxucürüwama chorü duüxü
tixü. ³⁸—Rü yíxema tama yaxna namaā
îñüxē i ngēma guxchaxügü i chaugagu
tümacax ínguxü rü ngēmaācū chowe
rüxüxē, rü taxucürüwama chorü duüxü
tixü. ³⁹—Rü texé ya tügü maxēēchaüxē rü
tá itayarütaxu. Natürü texé ya chauxçax
yuxe rü tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü.

Āmarechiga
(Mr 9.41)

⁴⁰—Rü texé ya pexü yaxúxe rü choxü
nixi i tayaxuxü. Rü texé ya choxü
yaxúxe rü yima núma choxü mucü ya
Chaunatüxü nixi i tayaxuxü. ⁴¹—Rü texé
ya wüxi i orearü uruü i Tupana ngēma
muxüxü yaxúxe, rü ngēmatama āmare i
wüxi i orearü uruü yaxuxüraüxü tátama
tayaxu. Rü texé ya wüxi i yatü i
mecümaxüxü yaxúxe erü namecūma, rü
ngēmatama āmare i wüxi i yatü i
mecümaxü yaxuxüraüxü tátama tayaxu.
⁴²—Rü texé ya wüxi i pochiyuācu i dexā
i gauxchiüxü nüxna āxē i ngēxürüüxü i
chorü buxügü i chowe rüxüxü, rü
aixcūmaxüchi tá tanayaxu i tümaārü
āmare —ñanagürü ga Ngechuchu.

**Cuāü ga baiüxēēruü nanamu ga ñuxre ga
norü duüxügü na Ngechuchuxütawa**
íyadaugüxüçax
(Lc 7.18-35)

11 ¹Rü yexguma nüxü nachauxgu
ga Ngechuchu ga na
yaxucüxēgüāxü ga yema 12 ga norü
ngüexügü, rü inaxüāchi ga yéma na
duüxügüxü nangüexēēxüçax rü

naxunagüäxüçax ga ore ga mexü ga guxüne ga ñānegü ga yema nañewa yexmagünewa. ²⁻³Rü Cuáü ga baiüxēeruü rü napoxcu. Natürü nüxü nacuáchiga ga yema Ngechuchu üxü. Rü yemacax ga Cuáü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duüxügü na nüxna yacagüxüçax rü aixcüma Cristu ga nüxü íñanguxēgüci yíi, rü exna to tá yíi ya Cristu. ⁴Rü Ngechuchu nanangāxü rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —iPewoegu rü Cuáümaā nüxü peyarüxu i ngēma pematama nüxü pedaügüxü rü nüxü pexinüēxü! ⁵—iRü namaā nüxü pixu rü ngēma ngexetügüxü rü marü nidauchigü, rü ngēma ichixeparaxü rü marü inachigü, rü ngēma chaxüneāxgüxü rü marü naxçax nitaanegü, rü ngēma ngauchixēgüxü rü marü ningoxnamachixēgü, rü ngēma yuexü rü wenaxärü namaxē, rü ngēma ngearü ngēmāxüāxgüxü rü marü namaā nüxü tixu i Tupanaärü ore i mexü! ⁶Rü tataāē ya yíxema texé ya tama choxü rüxoxe —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁷Rü yexguma nawoeguxgu ga yema Cuáü ga baiüxēeruüärü duüxügü, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Cuáüchiga na yadexaxü. Rü ñanagürü nüxü ga duüxügü: —¿Tacü nixí ga pema ípeyadaügüxü ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxüwa? —¿Exna wüxi ga ngēxürüüxümare ga yatü ga ñoma dexne ga buanecü yaxíāxtanücüüxēcürüü ixíxü nixí ga ípeyadaügüxü? ⁸—Rü exna ega tama guma ípeyadaügü, ¿rü tacü nixí ga ípeyadaügüxü? ¿Exna wüxi ga yatü ga poraācü nügü ngāxāēxü yíixü ga

ípeyadaügüxü? Pema nüxü pecuax i ngēma poraācü nügü ngāxāēgüxü rü āēxgacügü ya tacügüpatawa nangēxmagü. ⁹—¿Tacü exna nixí ga ípeyadaügüxü? ¿Exna wüxi ga Tupanaärü orearü uruüxü? Ngēmāācü aixcüma yema nixí ga ípeyadaügüxü. Rü pemaā nüxü chixu rü Cuáü ya baiüxēeruü rü tama wüxi i ngēxürüüxümare i Tupanaärü orearü uruü nixí. ¹⁰—Rü Cuáüchiga nixí ga naxümatüxü ga yema Tupanaärü ore ga ñaxü:

“Cupexegu chayamu i chorü orearü ngerüü na cuxçax
namexēēāxüçax i duüxügüarü
maxü”,

ñaxü. ¹¹—Rü aixcüma pemaā nüxü chixu rü guxü i duüxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaärü orearü uruü i Cuáü ya baiüxēeruüärü yexera ixíxü. Natürü yíxema Tupana āēxgacü íxíxüwa wixwexüchi üxe, rü Cuáüärü yexera tixí. ¹²—Rü yexguma noxri íñanguxgu ga Cuáü ga baiüxēeruü, rü inaxügü ga duüxügüaxü na poraācü nangúchaüxü na yachocuxüçax i ngextá Tupana āēxgacü íxíxüwa. Rü ñuxma rü muxüma i duüxügü rü poraācüxüchima nüxü nangúchaü na ngēma yachocuxüçax. ¹³—Rü guxüma ga Tupanaärü orearü uruügüarü orewa, rü ore ga mugü ga Moiché ümatüxüwa rü nüxü nixuchigagü na íñanguégaxü ya Cristu na āēxgacü na yíixüçax. Rü yemaācü nixí ñuxmata íñangu ga Cuáü. ¹⁴—Rü ngēxguma chi peyaxögüchaügu i ñaā chorü ore, rü pemaā nüxü chixu rü Cuáü ya baiüxēeruü nixí ya yima yanguxēcü ga yema ore ga guma

nuxcūmaũcū ga oreartū uruũ ga Ería ga ípenanguxēēcūchiga ūmatūxũ. ¹⁵—Rū yíxema āchixēgūxe, írū naga taxīnūē i ngēma ore! —ñanagürü. ¹⁶Rū ñanagürü ta ga Ngechuchu: —¿Tācūgu tá chanangu i ñāā duũxũgū i ñuxma maxēxũ? Maneca ñāā duũxũgū rü taxumaāma nataāēgū ngēxgumarũ i ñuxre i buxũgū i nügūmaā ãtaxtūwa rütogũxũ, rü íxñucāxwāxegũxũ, rü tagaācū namücũgũxũ ñagũxũ:

¹⁷“Marü wowerumaā pexcāx tapaxetagü, natürü tama ípixũāchitanũxũ. Rū marü ngechaũ i wiyaegu pexcāx tawiyaegü, natürü tama pexauxe”, ñagũxũ. Rū ngēma buxũgürũ nixĩ i ñāā duũxũgū. ¹⁸—Yerü núma naxũ ga Cuáũ ga baiĩxēēruũ rü tama pāũ nangōx rü tama binu nayaxaxũ. Rū yexguma ga nūmagü rü: “Nāngoxōāx” ñanagürügü nüxũ. ¹⁹—Rū ñuxũchi núma chaxũ i choma ya Tupana Nane na duũxũxũ chíxũ. Rū choma rü ōna changōx rü binu chayaxaxũ. Rū ngēxguma i nūmagü rü taanũxũchixũ rü ngāxwāxexũ choxũ nawogüe. Rū nüxũ nixugüe rü pecaduāxgũxũmaā chaxāmüci, rü namaā chaxāmüci i ngēma duũxũgü i Dumaärü āēxgacūcāx dīēru ngĩxũ ideetanũxũ. Natürü Tupanaärü cuāx rü meāma nangox tūmawa ya yíxema aixcūma nawe rüxixē —ñanagürü ga Ngechuchu.

Íānegü ga tama Tupanaga ĩnūēne

(Lc 10.13-15)

²⁰Rü yexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga na yangagũāxũ ga yema duũxũgü ga guma ĩānegücũāx ga ngextá

yexeraācū ĩnaxũaxũwa ga taxũ ga mexũgü ga Tupanaärü poramaā naxũxũ. Rū poraācū nayangagü, yerü yema duũxũgü rü tama nüxũ narũxoe ga norü chixexũ. ²¹Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü wũxi i ngechaũ nixĩ i pexcāx, Pa Corachĩcũāxgü rü Pa Bechaĩdacũāxgũx, yerü yexguma chi Tiruarü ĩānewa rü Chidāũärü ĩānewa chanaxũxgu ga yema mexũgü ga cuāxruũgü ga Tupanaärü poramaā petanũwa chaxũxũ, rü woo ga na poraācū yachixexũ ga yema duũxũgü rü nuxcūmama chitama nüxũ narũxoe ga yema nacūma ga chixexũ, rü poraācũxũchi chima nügūmaā nangechaũgü rü naxauxe, yerü chi nügü nicuāxāchitanü ga na yapedaduāxgũxũ. ²²—Natürü pemaā nüxũ chixu rü ngēma ngunexũ i Tupana nāgu napoxcuexũ i pecaduāxgũxũ, rü ngēma ngunexũgu rü Tirucũāxgü rü Chidāũcũāxgüärü yexera tá pexũ napoxcue i pemax, Pa Corachĩcũāxgü rü Bechaĩdacũāxgũx. ²³—Rü pemax, Pa Capernāũcũāxgü i Duũxũgũx, ¿rü pema nāgu perũxĩnũēgu rü daxũgũxũ i naānewa tá ipexĩxũ? Pemaā nüxũ chixu rü naānetũũwa i ngextá Tupana Chatanāxũ ĩpoxcuxũwa tá nixĩ i pewogũxũ. Rū yexguma chi Chodomaärü ĩānewa chanaxũxgu ga yema mexũgü ga cuāxruũgü ga Tupanaärü poramaā petanũwa chaxũxũ, rü guma ĩāne ga nuxcūma norü pecadugagu iyarũxoxũne rü ñuxma rü chí nangēxma. ²⁴—Natürü pemaā nüxũ chixu rü ngēma ngunexũ i Tupana nāgu napoxcuexũ i pecaduāxgũxũ, rü ngēma ngunexũgu rü Chodomacũāxgüärü yexera tá pexũ napoxcue i pemax, Pa Capernāũcũāxgũx —ñanagürü.

**Chauxcax pexí na chauxttagu
perüngüëxüçax
(Lc 10.21-22)**

²⁵Rü yexguma rü ñaäcü nayumüxë ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Pa Chaunatü ya Daxüguxü i Naäne rü Ñoma i Naäneärü Yorax, cuxü chicuaxüü, erü ñaä chorü ngúexügüxü nüxü cucuaxëë i ñaä ore i naxchaxwa iquicüxü i duüxügü i ñoma i nañewa nüxü cuaxüchigüxü. ²⁶—Rü moxë cuxna chaxã, Pa Chaunatüx, erü cuma cunaxwaxe na ngëmaäcü cunaxüxü —ñanagürü. ²⁷Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxã i guxüma i tacü i ngëxmaxü. Rü Chaunatüxicatama choxü nacuax na texé chiixü i choma i Nane. Rü tama guxüma i duüxügü aixcüma nüxü nacuax na texé yiixü ya Chaunatü. Rü choma ya Nane, rü ngëma duüxügü i Chaunatüx nüxü chadauxëëchaüxüxicatama nixí i aixcüma nüxü cuaxgüxü na texé yiixü ya Chaunatü. ²⁸—iRü nuã chauxütawa pexí i guxãma i pema i ngëma nuxcümaüxü i mugüarü auregu ipaexe rü guxãma i pema ya ngechaügüxe! Rü choma tá pexü icharüngüëxëë. ²⁹—iRü penayaux i ngëma pemaã nüxü chixuxü rü chauxütawa naxcax pengüé! Erü choma rü yaxna pemaã chaxínü rü taguma chaugü icharüta. Rü chauxütawa tá nüxü ipeyangau i perü taãë i aixcüma ixixü. ³⁰—Erü ngëma pexü chamuxü rü natauxcha na naga pexínüëxü. Rü ngëma naxcax pexna chacaxü rü tama naguxcha na penaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchuarü ngúexügü rü trigu
nicäüëtanü ga ngüxchigaarü ngunexügu
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)**

12 ¹Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaã trigunecügu nixü. Rü nataiyae ga norü ngúexügü, rü yemacax inaxiäcüma yoxocüne triguta nicäüëtanü, rü inayangüëtanü. ²Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Dücax i curü ngúexügü rü chixexü naxüe. Erü ngüxchigaarü ngunexügu napuracüe, rü nachuxu nixí i ngëma —ñanagürügü. ³Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —¿Taguma exna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga äëxgacü ga Dabí ga yexguma nataiyaxgu ga nüma rü natanüxügü? ⁴—Rü Tupanapatagu naxücu rü nanangõx ga yema pãü ga üünexü ga Dabíçax rü natanüxügüçax chuxuxü ga na nangõxgüäxü. Yerü paigüçaxicatama nixí ga yema pãü. ⁵—Rü pemax, Pa Parichéugüx ¿taguma exna nawa pengüé ga yema ore ga mugüpanegu Moiché ümatüxü ga ñaxü rü marü name i paigü rü ngüxchigaarü ngunexügu napuracüe i tupauca ya taxünewa? Rü ngëma rü tama wüxi i pecadu nixí naxcax i ngëma paigü. ⁶—Natürü pemaã nüxü chixu rü nuã petanüwa nangëxma i wüxi i duüxü i tupauca ya taxüneärü yexera ixixü i Tupanapexewa. ⁷—Natürü pema rü tama nüxü pecuax i ñuxü ñaxüchiga nixí i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Choma rü tama chanaxwaxe i chauxcax peyamax i carnerugü, natürü chanaxwaxe i togü pexü nangechaütümüügü”,

ñaxũ. Rũ ngẽxguma chi meã nũxũ pecuaxgũgu i ngẽma ore, rũ tãũ chima chixri nachiga pidexagũ i ñaã chorũ ngũexũgũ i taxuũma i chixexũ ùgũxũ i Tupanapexewa. ⁸—Rũ choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rũ aixcũma ngũxchigaarũ yora chixĩ —ñanagũrũ ga Ngechuchu.

Wũxi ga yatũ ga yumécũchiga

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Rũ yexguma yema nachicawa ñaxũũxgu ga Ngechuchu, rũ guma ñaneãrũ ngutaquexepataũgu naxũcu. ¹⁰Rũ yéma nayexma ga wũxi ga yatũ ga norũ wũxichaciũwa yumécũ. Rũ nũmagũ ga Parichéugũ rũ naxcax nadaugũ ga ñuxácũ norũ ãẽxgacũgũxũtawa Ngechuchuxũ na ñaxuaxũgũxũ. Rũ yemacax Ngechuchuna nacagũie, rũ ñanagũrũgũ: —¿Namexũ yĩĩxũ na texé naxcax yataanexẽẽxũ i wũxi i ñaawexũ i ngũxchigaarũ ngunexũgu? —ñanagũrũgũ. ¹¹Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ ñanagũrũ: —¿Texé i petaniũwa rũ ngẽxguma chi ngũxchigaarũ ngunexũgu wũxi i perũ carneru puchugu nguxgu, rũ taux exna i ngẽxgumatama ípeyadaugũxũ rũ ípenatũãchixũ woo ngũxchigaarũ ngunexũ yixĩgu? ¹²—Natũrũ Tupanapexewa rũ wũxi i duũxũ rũ poraãcũxũchima wũxi i carneruarũ yexera nixĩ. Rũ ngẽmacax name nixĩ i mexũ taxũ i woo ngũxchigaarũ ngunexũ yixĩgu —ñanagũrũ. ¹³Rũ ñuxũchi ga Ngechuchu rũ ñanagũrũ nũxũ ga guma yatũ ga yumécũ: —Íyarũwẽxãchimeẽ! —ñanagũrũ. Rũ guma yatũ rũ

inayariũwẽxãchimeẽ, rũ yexgumatama narũmemẽx, rũ naĩ ga naxmẽx ga mexũnerũũ nixĩ. ¹⁴Rũ yexguma yemaxũ nadaugũgu ga Parichéugũ, rũ ñnachoxũ ga yéma. Rũ inanaxũgũie na naxcax nadaugũxũ ga ñuxácũ tá na Ngechuchuxũ yamãxgũxũ.

Ore ga Ngechuchuchigaxũ nixu ga nuxcũmaũcũ ga orearũ uruũ

¹⁵Rũ yexguma Ngechuchu nũxũ cuáchigagu na Parichéugũ na yamãxgũchaũxũ, rũ ñaxũxũ ga guma ñanewa. Rũ muxũma ga duũxũgũ rũ nawe narũxĩ. Rũ nũma ga Ngechuchu rũ nanameẽxẽẽ ga guxũma ga yema duũxũgũ ga idaaweexũ. ¹⁶Rũ duũxũgũna naxãga na tama nũxũ yaxugũexũcax na texe na yĩĩxũ ga nũmax. ¹⁷Rũ yemaãcũ nanaxũ ga Ngechuchu na yanguxẽẽãxũcax ga yema ore ga nuxcũmaũcũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ichaía nũxũ ixuxũ ga ñaxũ:

¹⁸“Daa nixĩ ya chorũ duũxũ ya chomatama nũxũ chaxunetaciũ rũ nũxũ changechaũcũ rũ namaã chataãẽxũchicũ. Rũ Chauãẽ i Ûunexũ rũ nũxna tá chanamu. Rũ nũma tá guxũ i duũxũgũ i tama Yudfũgũ ixĩgũxũmaã nũxũ nixu i ore i mexũ i aixcũma ixĩxũ. ¹⁹Rũ tagutáma ngextá texémaã niporagaciũ rũ taxúemaãtáma ngextá nipura. Rũ tagutáma texé ñaneãrũ cayegũwa nũxũ taxĩnũ na natakaxũ. ²⁰Rũ nũma rũ tãutáma nanadai i ngẽma duũxũgũ i norũ õwa turaexũ, rũ

tãûtáma inayanaxoxêê i ngêma duũxũgũ i írarüwatama yaxôgũxũ. Rü ngêmaäcü tá nixĩ ñuxmatáta guxũ i naânewa nangu i ngêma norü ore i aixcüma ixĩxũ. ²¹Rü guxũ i duũxũgũ i tama Yudíugũ ixĩgũxũ rü tá naxçax naxĩ na ngêmaäcü naxütawa nayauxgũãxũçax i norü maxũ i taguma gúxũ”,
ñanagürü ga Ichaía.

Parichéugũ rü Ngechuchuxũ ngoxoarü poramaã puracũxũ nawogüe
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23, 12.10)

²²Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga ngoxoácü ga ngexetücü rü tama idexacü. Rü Ngechuchu nanamexêê. Rü guma yatü rü yexgumatama nidauchi rü nidexa. ²³Rü guxũma ga duũxũgũ rü nabaixächiaëgü ga yexguma yemaxũ nadaugügu. Rü ñanagürügü: —¿Taux exna daa yĩxũ ya Dabí nane ya Cristu? —ñanagürügü. ²⁴Natürü yexguma yemaxũ naxĩnüëgu ga Parichéugü, rü ñanagürügü: —Ñaa yatü i Ngechuchu, rü ngoxogüinatü i Bechebúarü poramaã nixĩ i ínawoxũãxũ i ngoxogü —ñanagürügü. ²⁵Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxũ nacuaxama ga tacügu na naxĩnüëxũ. Rü yemaçax ñanagürü nüxũ: —Ngêxguma chi wüxi i nachĩüãnecũãx i duũxũgũ nügü itoyegu rü nügütanüwa chitama nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxêê. Rü ngêxguma chi wüxi ya ñãnecũãx rü exna wüxi ya ñcũãx nügümaã nuëëchagu rü nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxêê. ²⁶—Rü

ngêxguma chi Bechebú nügütama ítaxüchigu rü nügütama yamaçgu, ¿rü ñuxäcü chi ãëxgacüecha yĩxũ? ²⁷—Rü pemax, Pa Parichéugüx, rü choxũ pixuxgu rü Bechebúarü poramaã íchanawoxũ i ngoxogü. Natürü ngêxguma chi Bechebúarü poramaã íchanawoũxgu i ngoxogü, ¿rü texéarü poramaã nixĩ i perü ngüexũgü rü ínawoxũãxũ i ngoxogü? Rü dücax, rü ngêma perü ngüexũgütama nixĩ i pexçax nangoxêëxũ na ípetüëxũ. ²⁸—Natürü pemaã nüxũ chixu rü aixcüma Tupanaã i Üünexũärü poramaã nixĩ i íchanawoxũxũ i ngoxogü. Rü ngêmawa pexũ nüxũ chachuaxêê na marü núma petanüwa nanguxũ ya Tupana, na perü ãëxgacü yĩxũçax. ²⁹—¿Rü ñuxäcü texé wüxi ya yatü ya poracüpatagu taxücu na tanapuxũxũçax i norü ngêmaxũgü, ega tama tayanãixiragu i noxrix? Rü ngêxguma tayanãixiraguxicatama nixĩ i nüxna tanapuxũxũ i norü ngêmaxũgü ya yima yatü ya poracü. ³⁰—Rü yíxema tama choxũ ngechaũxê rü chauxchi taxai. Rü yíxema tama choxũ rüngüxêëxê na Tupanaçax tananutaquexexũ i duũxũgü rü chauxchawa tanangianexêê. ³¹—Rü ngêmacax pemaã nüxũ chixu rü Tupana tá nüxũ nüxũ nangechaũ i guxũma i pecadugü i duũxũgü ügüxũ rü guxũma i norü dexagü i chixexũ. Natürü yíxema Tupanaã i Üünexũmaã tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tüxũ nüxũ nangechaũ i ngêma chixexũ. ³²—Rü guxáma ya texé ya tacü chomaã ixugüxe rü Tupana tá tüxũ nüxũ nangechaũ i ngêma. Natürü texé ya Tupanaã i

Üünexũmaã ƿacü ixugũxe, rü Tupana rü tagutáma tüxũ nüxũ nangechaũ i ngẽma, rü bai i ñoma i naãnewa, rü bai i daxũguxũ i naãnewa.

**Wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ
icuáxũ na ƿacü rü nanetü yĩxũ**
(Lc 6.43-45)

³³—Rü ngẽxguma wüxi i nanetü rü namexgu, rü norü o rü ta name. Natürü ngẽxguma wüxi i nanetü rü nachixexgu, rü norü o rü ta nachixe. Rü wüxi i nanetü rü norü owa nixĩ i nüxũ icuáxũ ngoxi name rü exna tama. ³⁴—Pa Äxtapearü Duũxũgũx, ƿñuxácü i mexũ i orexũ pixuxũ ega pematama rü pichixecümagu? Erü ngẽma ore i peaxmaã nüxũ pixuxũ rü peãewa nixĩ i ne naxũxũ. ³⁵—Wüxi ya mecü ya yatü rü mexũ i orexũ nixu, erü naãewa rü aixcúma mexũgu narüxinü. Natürü wüxi i yatü i chixecümaxũ rü chixexũ i orexũ nixu, erü naãewa rü chixexũgu narüxinü. ³⁶—Rü choma pemaã nüxũ chixu rü ngẽma ngunexũ i nagu nagúxũ i naãne, rü Tupana rü tá nüxna naca i guxũ i duũxũgü naxcax i guxũma i ore i chixexũ i nüxũ yaxuxũ i ñoma i naãnewa. ³⁷—Erü ngẽma curü dexagüwa rü Tupana tá cuxũ nangugü, rü tá cumaã nüxũ nixu ngoxita cume i napexewa rü exna tama —ñanagürü ga Ngechuchu.

**Duũxũgü ga tama yaxögüchaũxũ rü
naxcax ínacagü ga to ga cuaxruũ ga
Tupanaärü poramaã üxũ**
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸Rü yexguma rü ñuxre ga Parichéugü rü Yudfugüarü ngüexẽerüũgü ga ore ga

mugüwa nguxẽẽtaegüxũ rü ñanagürügü Ngechuchuxũ: —Pa Ngüexẽẽruũx, cuxũ tadauxchaũ na cunaxũx i wüxi i cuaxruũ i mexũ i Tupanaärü poramaã cuxũxũ —ñanagürügü. ³⁹Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —Ñaa duũxũgü i chixecümagüxũ rü tama yaxögüxũ rü naxcax ínacagü i wüxi i cuaxruũ i mexũ i Tupanaärü poramaã üxũ. Natürü yema cuaxruũ ga nuxcúmaũcü ga Tupanaärü orearü uruũ ga Yonáxũ ngupetüxũxũxica tátama nadaugü. Rü taxuũtáma i to i cuaxruũ nüxũ tadauxẽẽ i ñaa duũxũgü. ⁴⁰—Rü yexgumarüũ ga Yoná ga tomaẽxpüx ga ngunexũ rü tomaẽxpüx ga chütaxũ choxni ga taxũ ga bayenaänüwa na nayexmaxũ rü wenaxärü na nangóxũ, rü ngẽxgumarüũ tá ta nixĩ i choma i tomaẽxpüx i ngunexũ rü tomaẽxpüx i chütaxũ i chatáxüwa changẽmaxũ. Natürü wena táxarü changox. ⁴¹—Rü ngẽxguma naãneärü guxgu rü Tupana rü ñaa duũxũgüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü nuxcúmaũgüxũ ga Nínibecũãx ga duũxũgü rü tá inachigü. Rü Tupanapexewa tá ínanaxuaxũgü i ñaa duũxũgü i ñuxma maxẽxũ. Yerü nümagü ga Nínibecũãx rü nüxũ narüxoe ga nacümagü ga chixexũ ga yexguma Yoná namaã nüxũ ixuxgu ga Tupanaärü ore. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangẽxma i wüxi i Yonáärü yexera ixixũ. ⁴²—Rü ngẽxguma naãneärü guxgu rü Tupana rü ñaa duũxũgüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü ngĩma ga nuxcúmaũcü ga Chabaaneärü aẽxgacü rü tá iichi. Rü tá ínanaxuaxũ i ñaa duũxũgü i ñuxma maxẽxũ. Yerü ngĩma rü yaxüwaxüchi ne ixü na

ãëxgaciü ga Charumóũxũ naxĩnũxũcax
ga ñuxãcü poraãcü nüxũ na
nacuaxũchixũ. Natürü ñuxma nuã
petanũwa nangẽxma i wüxi i
Charumóũarü yexera ixĩxũ.

Ngoxo ga taeguxũchiga

(Lc 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴—Rü ngẽxguma wüxi i ngoxo rü
wüxi ya yatũwa ínaxũũxgu, rü
daxchitawa i ngextá taxúema
íxãpataxũwa rü nu ne nanaxũmare. Rü
naxcax nadau na ngexta na nangũũcax.
Rü ngẽxguma taxuxguma nüxũ
iyangauxgu na ngexta nangũégaxũ, rü
nagu narũxĩnũ na wena nataeguxũ
naxcax ya yima yatü ga noxri nawa
ínaxũũchirécü. Rü ngẽxguma
nataegugu, rü nüxũ inayangau ya yima
yatü na wüxi ya ï ya ngẽácüne rü
mexêéne rü meã nabixichinerũũ na
yĩxũ. ⁴⁵—Rü ngẽma ngoxo rü ínixũ rü
naxcax nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü
yexera i chixexũ. Rü guxũma i ngẽma rü
yima yatügu nayachocu, rü ngẽma
naxãchiũgü. Rü ngẽxguma ya yima yatü
rü noxriarü yexera nachixe. Rü
ngẽxgumarũũ tá ta nüxũ naxüpetü i ñaã
duũxũgü i chixecümagũxũ —ñanagürü
ga Ngechuchu.

Ítangugü ga Ngechucharü

mama rü naëneëgü

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶Rü yexguma duũxũgũmaã
íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma
tangu ga naë rü naëneëgü. Rü ïpataarü
düxétügu tarücho, rü Ngechuchumaã
tidexagüchaũ. ⁴⁷Rü wüxi ga duũxũ
Ngechuchumaã nüxũ nixu, rü ñanagürü:

—Yéa düxétüwa tangẽxma ya cue rü
cueneëgü, rü cumaã tidexagüchaũ
—ñanagürü nüxũ. ⁴⁸Natürü Ngechuchu
nanangãxũ ga yema duũxũ ga namaã
nüxũ ixuxũ ga yema ore, rü ñanagürü
nüxũ: —¿Texé tixĩ ya chaue? ¿Rü texé
tixĩ ya chaueneëgü? —ñanagürü. ⁴⁹Rü
yexguma ga Ngechuchu rü norü
ngüxũgũxũ naxuneta, rü ñanagürü:
—Dücax, daxe tixĩ ya chaue, rü daagü
nixĩ ya chaueneëgü. ⁵⁰—Erü guxãma ya
texé ya naxúxe i Chaunatuärü ngúchaũ,
rü yíxema tixĩ ya chaueneë rü chaueyax
rü chaue —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore ga cuaxruũ ga wüxi ga

yatü ga toecügu ixuxũ

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 ¹Rü yematama ngunexũgu ga
Ngechuchu rü ínaxũxũ nawa ga
guma ï ga nagu napexũne. Rü
naxtaxaãnacüwa nayarüto. ²Rü
muxũma ga duũxũgü rü yéma naxcax
nangutaquexegü. Rü yemacax düxwa
wüxi ga nguegu nixüe ga Ngechuchu, rü
guma nguewa narüto. Rü guxũma ga
duũxũgü rü yexma naxnecütexegu
nachigü. ³Rü yexguma ga Ngechuchu rü
muxũma ga ore ga cuaxruũwa
nanangüexẽ ga duũxũgü. Rü norü
ngüxẽtaewa rü ñanagürü: —Rü wüxi
ga yatü ga toecü rü trigumaã
nanagüane. ⁴—Rü yexguma trigumaã
nagüaneägu, rü ñuxre ga guma trigu rü
namacüwagu nayi. Rü ítangugü ga
werigü, rü nanawecu. ⁵—Rü náigü ga
trigu rü nutatanügu nayi ga ngextá
ínachixcaxũwa ga waixũmü. Rü paxa
narüxügü ga guma trigu, yerü ga
waixũmü rü tama nayaxcü. ⁶—Rü

yexguma nangunagügu ga üaxcü, rü narüngëxgü ga guma trigu. Rü nayue yerü tama poraäcü nixämaxä. ⁷—Rü náiüü ga trigu rü toranecügu nayi. Rü yexguma nayaegu ga toragü, rü guma triguxü inawocu, rü nanadai. ⁸—Natürü náiüü ga trigu rü mexü ga waixüümügu nayi. Rü yexguma nayaegu rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxü rü wüxireewa rü 100 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náíreegüwa rü 60, rü náíreegüwa rü 30. ⁹—Rü yíxema ächixëgüxe, irü nagu tarüxínüë i ngëma ore! —ñanagürü.

**Tacüçax nixí ga yema ore
ga cuaxruüügu ixuxü
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)**

¹⁰Rü yexguma ga norü ngüexüü rü Ngechuchucax naxí, rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿Tüxcüü i cuaxruüügu cuyaxuäcüma cunangüexëxü i ñaä duüxüü? —ñanagürügü. ¹¹Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Tupana rü pexüxícatama nüxü nacuaxëë i ngëma ëxüguxü na ñuxäcü äëxgacü yíxü i nümax. Naturü nüma i togü i duüxüü rü tama nüxü nüxü nacuaxëë i ngëma. ¹²—Rü texé ya aixcüma naga ínúxë i chorü ore, rü Tupana rü yexeraäcü tá tüxü nüxü nacuaxëë. Rü ngëmaäcü tá tüxü nangëxma i taxü i cuax. Naturü texé ya tama naga ínúxë i ñaä ore rü Tupana tá tüxna nanayaxu i ngëma íraxü i cuax i tüxü ngëxmachirëxü. ¹³—Rü ngëmacax nixí i ore i cuaxruümaä chanangüexëxü i ngëma duüxüü. Erü nümagü rü woo nüxü nadaugügu, rü

ñoma tama nüxü nadaugüxüü nixüü. Rü woo nüxü naxínüëgu, rü ñoma tama nüxü naxínüëxüü nixüü. Rü tama nüxü nacuaxgüéga. ¹⁴—Rü aixcüma ngëma duüxügüchiga nixí ga yema Tupanaärü ore ga nuxcümaücü ga norü orearü uruü ga Ichaía nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü ngëma duüxügü rü tá aixcüma nüxü naxínüë, natürü täütáma nüxü nacuaxgüéga i tacüchiga na yíxü i ngëma nüxü naxínüëxü. Rü aixcüma tá nüxü nadaugü, natürü täütáma nüxü nacuaxgü na tacüchiga yíxü i ngëma nüxü nadaugüxü. ¹⁵Erü ngëma duüxügü rü täütáma nüxü nacuaxgüchaü i chorü ore, rü naxchaxwa tá nügü narütütamachixëgü rü tá naxchaxwa napexetügü. Rü ngëmaäcü tá nanaxügü na tama nüxü nadaugüxüçax i ngëma mexü i naxçax chaxüxü, rü tama nüxü naxínüëxüçax i chorü ore, rü tama nüxü nacuaxgüxüçax na ñuxäcü choma chanaxwaxexüäcüma na namaxëxü, rü tama chauxçax nadaugüxüçax na chanamaxëxëxüçax”,

ñanagürü. ¹⁶Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Naturü pemax, Pa Chorü Ngüexügüx, rü petaäëgü erü pexetügümaätama nüxü pedaügü i ngëma chaxüxü rü pexmachixëmaätama nüxü pexínüë i chorü ore. ¹⁷—Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü muxüchixü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruüü rü muxüchixü

ga duïxügü ga imecümáxü, rü nüxü nadaugüchaü i ngéma ñuxma chauxütawa nüxü pedaugüxü. Natürü tama nüxü nadaugü. Rü nüxü naxinüechaü i ngéma ore i ñuxma chauxütawa nüxü pexinüexü. Natürü tama nüxü naxinüë —ñanagürü.

Ngechuchu rü meã nanangoxëë ga yema ore ga toecüchigagu yaxuxü
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —iDücax, iperüxinüë na ñuxü ñaxüchiga yïixü i ngéma ore i cuaxruü i toecüchiga! ¹⁹—Rü guma trigu ga namagu yixünerüü tixigü ya yíxema nüxü inüëxë i ore i mexü na ñuxäcü äëxgacü yïixü ya Tupana natürü tama nüxü cuaxgüxe i ñuxü ñaxüchiga na yïixü i ngéma ore. Rü tümáxütawa nangu i Chataná, rü tüxü nüxü inayarüngümaëxëë i ngéma ore i tümáäëwa ngëxmachiréxü. ²⁰—Rü guma trigu ga nutatanügu yixünerüü nixí i ngéma duïxügü i nüxü inüëxü i Tupanaärü ore rü taäëácüma nayauxgüxü. ²¹—Natürü ngéma na tama aixcüma nagu naxinüëxü i ngéma ore, rü paxaächitama nayaxögü, rü yixcüra ngëxguma ngéma oregagu guxchaxügü nüxü üpetügu rü exna duïxügü naxchi aiegu, rü inanataxgü i ngéma ore. ²²—Rü guma trigu ga toranecügu yixünerüü nixí i ngéma duïxügü i Tupanaärü orexü inüëxü rü yaxögüxü. Natürü ñoma i naäneärü ngëmaxügüçax oegaäëgüxü, rü ngëmaguama rüxinüëxü, rü düxwa nüxü inayarüngümaëxü i ngéma ore. Rü guxüma i ngéma rü Tupanaärü orexü

nüxü narüxoxëë na tama aixcüma meã Tupanawe naxixüçax i ngéma duïxügü. ²³—Natürü guma trigu ga mexü ga waixümügu yixünerüü nixí i ngéma duïxügü i nüxü inüëxü i Tupanaärü ore, rü nüxü cuaxgüxü i tacüchiga na yïixü, rü naga inüëxü rü meã naxçax maxëxü. Rü tümáxë rü guma trigu ga 100 püxü nawa ínguxuchinerüü tixí. Rü tümáxë rü guma 60 püxü nawa ínguxuchinerüü tixí. Rü tümáxë rü guma 30 püxü nawa ínguxuchinerüü tixí —ñanagürü ga Ngechuchu.

Cuaxruü ga chixexü ga natüane ga trigtanügu toxüchigagu ixuxü

²⁴Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuaxruüxü duïxügümaã nixü, rü ñanagürü: —Rü ngéma Tupana na äëxgacü ixixü, rü wüxi ga yatü ga mexü ga trigu naänegu tocürüü nixí.

²⁵—Natürü yexguma ínapeyane rü wüxi ga norü uwanü ga naxchi aixü rü yéma naxü. Rü naëchita yexma trigunecügu nayatogu ga chixexü ga natüane. Rü ñuxüchi ínixü. ²⁶—Rü yexguma naxügügu ga trigu rü nayaegu rü yexwacax yaxoxgu, rü yema natüane rü ta nangox. ²⁷—Rü yexguma ga yema yatüarü duïxügü, rü namaã nüxü nayarüxügü, rü ñanagürügü:

“Pa Corix, cuma rü cuanegu rü triguxicachirex ngëxma cuto. ¿Natürü ñuxäcü i ñuxma rü chixexü i natüane rü ta ngéma naxügüxü?” ñanagürügü.

²⁸—Rü yexguma ga yema naäneärü yora, rü ñanagürü nüxü:

“Maneca wüxi i chorü uwanü i chauxchi aixü nixí i ngéma ngexü wagüxü” ñanagürü. Rü yexguma ga

norü duũxũgü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü:

“Pa Corix, ¿cunaxwaxexũ na tanabéxũ i ngẽma chixexũ i natüane?” ñanagürügü. ²⁹—Natürü nüma ga norü cori rü ñanagürü nüxũ ga yema norü duũxũgü:

“iNüétama ngẽma nangẽxmagü! Erü ngẽxguma chi penabexgu, rü ngürüächi trigumaã chi ta penangauxẽẽ na penabéxũ. ³⁰—Rü narümemae nixĩ i nüétama ngẽma nayae ñuxmatáta triguarü buxgüwa nangu. Rü ngẽxguma rü ngẽma tá chanamugü i chori puracütanüxũ, rü tá nanabexira i ngẽma chixexũ i natüane. Rü tá ínanagoxüçüta, rü ñuxüchi tá ínanagu. Rü ngẽmawena tá nayabuxgü i trigu, rü naxchiũgu tá choxũ namaã nanguxũgü” ñanagürü.

Cuaxruũ ga motachachanegu ixuxũ

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuaxruũxũ duũxũgümaã nixu, rü ñanagürü: —Rü ngẽma Tupana na ãẽxgacü ixĩxũ, rü wüxi ya motachachane ya wüxi ya yatü naãnegu toxũnerüü nitachigü. ³²—Rü woo naxíraxüchichirex ya yima nachane, natürü ngẽxguma naxüxgu rü nayaxgu, rü wüxi i nanetü i taetaxũ nixĩ. Rü ngẽmacax i werigü rü natanüwa naxĩ, rü ngẽxma nayarüxüchiãũgü —ñanagürü.

Cuaxruũ ga pãũarü puxẽẽruũgu ixuxũ

(Lc 13.20-21)

³³Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuaxruũxũ duũxũgümaã nixu, rü ñanagürü: —Rü ngẽma Tupana na

ãẽxgacü ixĩxũ, rü ñoma pãũarü puxẽẽruũ i íraxürüü nixĩ na guxũwama nanguxũ. Rü ngẽxguma wüxi i ngecü rü taxüraxũ i ngürü pãũchara namaã üẽũgu, rü ngẽma pãũarü puxẽẽruũ rü woo naxíra rü nayapuxẽẽ i guxũma i ngürü pãũchara —ñanagürü ga Ngechuchu.

Cuaxruũgu ixuxũ ga oremaã nidexa ga

Ngechuchu na yanguxẽẽxũcax ga

Tupanaãrü ore

(Mr 4.33-34)

³⁴Rü guxũma ga yema ore ga Ngechuchu duũxũgümaã nüxũ ixuxũ, rü cuaxruũgu yaxuãcüma namaã nüxũ nixu. Rü yemaãcüxicatama nixĩ ga namaã nüxũ yaxuxũ. ³⁵Rü yemaãcü nanaxü ga Ngechuchu na yanguxẽẽxũcax ga yema Tupanaãrü ore ga nuxcümaũcü ga norü orearü uruü ga Ichaía ümatüxũ ga ñaxũ:

“Choma rü cuaxruũgu ixuxũ i oremaã tá duũxũgümaã chidexa. Rü tá namaã chanangoxẽẽ i ngẽma cuax i ëxũguxũ ga yexguma noxri naãne ixügügumama iicúxũ”, ñaxũ.

**Ngechuchu nanangoxẽẽ na
täcüchiga yĩxũ ga yema cuaxruũ ga
chixexũ ga natüane ga trigutanügu
toxũchigagu ixuxũ**

³⁶Rü Ngechuchu ínayamugü ga duũxũgü, rü guma ï ga nagu napexünegu naxücu. Rü norü ngüexũgü rü yéma naxcax naxĩ, rü ñanagürügü nüxũ: —Pa Corix, ítomaã nangoxẽẽ na täcüchiga yĩxũ i ngẽma chixexũ i

natüanegu ixuxũ i ore! —ñanagürügü.
³⁷Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —Rü yima mexũ i trigumaã toecü, rü nûma nixĩ ya Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcü. ³⁸—Rü ngẽma naãne i nagu natoexũ, rü ñoma i naãne nixĩ. Rü ngẽma mexũ i trigu rü ngẽma nixĩ i duũxũgü i Tupanaãrũ duũxũgü ixĩgũxũ. Rü ngẽma chixexũ i natüane, rü ngẽma nixĩ i duũxũgü i Chatanaãrũ ixĩgũxũ. ³⁹—Rü ngẽma norü uwanü i chixexũ i natüanemaã naẽchita naãnegu yatoexũ, rü ngẽma nixĩ i Chataná. Rü ngẽma ngunexũ i nagu nabuxuxũ i trigu rü naãneãrũ gúxchiga nixĩ. Rü ngẽma puracütanũxũ i triguarũ buxwa puracüexũ, rü Tupanaãrũ orearũ ngeruũgü i daxũcüãx nixĩgü. ⁴⁰—Rü ngẽgumarũũ i ngẽma chixexũ i natüane rü na nabéxũ rü ñuxũchi na ínaguxũ, rü ngẽgumarũũ tá ta nixĩ i naãneãrũ guxgu. ⁴¹—Rü choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ, rü tá chanamu i chorũ orearũ ngeruũgü i daxũcüãx na nadeãxũcax i ngẽma duũxũgü i chixexũ ügũxũ rü ngẽma duũxũgü i toguãxũ chixexũ ügũxẽexũ. Rü tá ínanawoxũ. ⁴²—Rü tá üxüxetüwa nayawocu. Rü ngẽma tá naxauxe rü tá nixũxchapütagü. ⁴³—Natürũ guxũma i ngẽma duũxũgü i Tupanaga ñnũexũ, rü tá üaxcürũ inabaixgü i ngextá Tanatü ya Tupana ãẽxgacü íxixũwa. Rü yíxema ãchixẽgũxe, írũ nüxũ taxĩnũe i ngẽma ore! —ñanagürü.

**Cuaxruũ ga taxũ ga dñeru
ga icũxũgu ixuxũ**

⁴⁴Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuaxruũxũ duũxũgũmaã nixu, rü

ñanagürü: —Rü ngẽma na norü ãẽxgacü na yĩxũ ya Tupana rü ñoma wüxi i uiru i wüxi i naãnegu icũxũrũ duũxũgũcax namexẽchi. Rü wüxi ya yatü rü ngẽxguma nüxũ iyangauxgu i ngẽma uiru, rü paxa wena ngẽma naãnegu nayacux. Rü taãẽcũma namaã nataxe i guxũma i norü ngẽmaxũgü na naxcax nataxexũcax i ngẽma naãne na noxrü yĩxũcax i ngẽma uiru —ñanagürü.

**Cuaxruũ ga nuta ga ngaxãẽruũ ga
tatanücügu ixuxũ**

⁴⁵Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü duũxũgü rü ñoma wüxi i taxetanũxũ i nutagü ya ngaxãẽruũcax dauxũrũ nixĩgü na poraãcü naxcax nadaugũxũ na norü ãẽxgacü yĩxũ ya Tupana. ⁴⁶—Rü ngẽma taxetanũxũ rü ngẽxguma düxwa nüxũ iyangauxgu ya wüxi ya nuta ya ngaxãẽruũ ya guxũãrũ yexera mexẽchicü, rü namaã nataxe i guxũma i norü ngẽmaxũgü na naxcax nataxexũcax ya yima nuta ya mexẽchicü, na noxrü yĩxũcax.

Cuaxruũ ga pũchagu ixuxũ

⁴⁷—Rü ngẽma Tupana na ãẽxgacü ixĩxũ rü wüxi i pũcha i naxtaachiüwa namaã ipũchaexũ rü nagũxũraũxũ i choxni namaã iyaxuxũxũrũ nixĩ. ⁴⁸—Rü ngẽxguma naxãacuxgu i ngẽma pũcha, rü ngẽma pũchaetanũxũ rü naxnecüpechinügu ínanatüãchigü. Rü ngẽma narütogü rü nayadexechi i ngẽma mexũ i choxni, rü pexchigu nananucu. Rü ngẽma tama ingóxũ i choxni rü ínanawogü. ⁴⁹⁻⁵⁰—Rü ngẽgumarũũ tá nixĩ i ngẽxguma naguxgu i naãne. Erü Tupanaãrũ orearũ

ngeruŭgü i daxŭcŭãx, rü núma tá naxĩ. Rü tá nayadexechi i ngẽma mexŭ i duŭxŭgü nüxna i ngẽma ichixexŭ, rü tá ŭxuxetŭwa nayawocu i ngẽma duŭxŭgü i chixexŭ. Rü ngẽma tá naxauxe, rü tá nixŭxchapŭtagü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngexwacaxŭgŭxŭ rü nuxcŭmaŭgŭxŭ i ngẽmaxŭgŭchiga

⁵¹Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngŭexŭgŭna naca, rü ñanagürü: —¿Nŭxŭ pecuáxŭ yŭxŭ na ŭacŭchiga yŭxŭ i ngẽma pemaã nŭxŭ chixuxŭ? —ñanagürü. Rü nŭmagü nanangãxŭgü rü ñanagürügü: —Ngẽmáacŭ, Pa Corix, nŭxŭ tacuax —ñanagürügü. ⁵²Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nŭxŭ: —Rü ngẽxguma wŭxi i ngŭexẽerŭ i ore i mugüwa nguxẽetaexŭ aixcuma nŭxŭ cuaxgu na ñuxácŭ ãẽxgacŭ yŭxŭ ya Tupana, rü nanaxwaxe na meã nŭxŭ nacuáxŭ i ngẽma nuxcŭmaŭxŭ i Tupanaärü ore rü ñaa ngexwacaxŭxŭ i chorü ore rü ta, ngẽxgumarŭ i wŭxi i cori i norü taxpatawa duŭxŭgŭcax inawéxŭ i norü ngẽmaxŭgü i ngexwacaxŭgŭxŭ rü norü ngẽmaxŭgü i nuxcŭmaŭgŭxŭ ta —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Nacharétuwa nayexma
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³Rü yexguma Ngechuchu nŭxŭ rŭchaxgu ga yema ore ga cuaxruŭgŭxŭ na yaxuxŭ, rü inaxŭachi ga yéma. ⁵⁴Rü guma ñane ga nawa nayaxŭne ga Nacharétuwa naxŭ. Rü guma ñaneärü ngutaquexepataŭgu naxŭcu rü yéma nanangŭexẽ ga duŭxŭgü. Rü yema

duŭxŭgü rü naŭaixachiãẽgü namaã ga norü ore. Rü ñanagürügü: —¿Ngextá nŭxŭ nacuax i ngẽma nguxẽetae? ¿Rü ñuxácŭ nŭxŭ nacuax na naxŭãxŭ i ngẽma mexŭgü i taxŭgü i Tupanaärü poramaã naxŭxŭ? ⁵⁵—¿Taux exna i daa yŭxŭ ya carpinteru ya Yuche nane ya María ngĩne, ya Chaŭtiágu rü Yuche rü Chimáŭ rü Yuda naẽnee ixĩcŭ? ⁵⁶—¿Rü taux exna i naẽyaxgü rü nuxma tatanŭgu naxãchiŭgŭxŭ? ¿Rü ngẽxguma i ngextá yŭxŭ i nayauxãxŭ i ngẽma nŭxŭ nacuáxŭ? —ñanagürügü. ⁵⁷Rü yemacax ga duŭxŭgü rü tama nŭxŭ inarŭxŭnŭechaŭ. Natŭrü Ngechuchu rü ñanagürü nŭxŭ: —Guxŭma i togü i duŭxŭgü rü namaã nataãẽgü i wŭxi i Tupanaärü orearŭ uruŭ. Natŭrü ngẽma orearŭ uruŭchiŭñanewatama rü duŭxŭgü rü tama namaã nataãẽgü —ñanagürü. ⁵⁸Rü yema duŭxŭgŭtanŭwa rü tama poraãcŭ nanaxŭ ga mexŭgü ga taxŭgü ga Tupanaärü poramaã naxŭxŭ, yerü tama nŭxŭ nayaxögüchaŭ ga yema duŭxŭgü.

Nayu ga Cuáŭ ga baiŭxẽerŭ
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 ¹Rü yema ngunexŭgŭgu nixĩ ga Gariréaneärü ãẽxgacŭ, ga Erode rü Ngechuchuxŭ nacuáchigaxŭ. ²Rü Erode rü norü duŭxŭgŭmaã ñanagürü: —Yima nixĩ ya Cuáŭ ga baiŭxẽerŭ rü marŭ wena namaxŭ. Rü ngẽmacax nŭxŭ nangẽxma i pora na naxŭãxŭ i ngẽma mexŭgü i taxŭgü i Tupanaärü poramaã naxŭxŭ —ñanagürü. ³Rü yema ñanagürü, yerü nŭmatama ga Erode rü ŭpaacŭ norü churaragŭxŭ namu na Cuáŭxŭ

yayauxgüüçax rü cadenamaã yanaïxgüäcüma poxcupataüwa nagagüäxüçax. Rü yemaäcü nanaxü ga Erobe, yerü yemaäcü naxçax ıca ga naxmıx ga Erodıa ga naēneē ga Piripi naxmıxchirex ixıçü. ⁴Rü Erobe rü Cuáümaã nanu yerü ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Tama name na cuxumıxmaã cuxămaxü —ñanagürü. ⁵Rü Erobe rü Cuáüxü nimăxchaü, natürü duüxügüxü namuü yerü guxüma ga duüxügü rü nagu narüxinüē rü aixcüma Tupanaärü orearü uruü nixı ga Cuáü. ⁶Natürü yexguma norü taunecüarü ngunexüwa nanguxgu ga Erobe rü wüxi ga peta naxü. Rü yema petawa rü Erodıaxacü rü ıyayüxparachigüxü napexewa ga yema petatanüxü. Rü nüma ga äëxgacü ga Erobe rü poraäcü norü me nixı ga yema naxüxü ga naxäcürücü. ⁷Rü yemacax ngımaã inaxuneta rü ñanagürü ngıxü: —ıChoxna naxçax naca i țacü i cunaxwıxexü, rü aixcüma tá cuxna chanaxă! —ñanagürü. ⁸Rü yexguma ga ngıma rü ngıxütawa ixü, rü ngıēna iyaca, rü ngıgürügü: —Pa Ma, țıacü i cunaxwıxexü na naxçax ıchaçaxü? —ngıgürügü. Rü ngıē ngıxü ingăxü, rü ngıgürügü: —ıNaxçax ınaca i Cuáü ya baiüxçēruüēru! —ngıgürügü ga ngıē. Rü yexguma ga yema pacü rü ngıgürügü nüxü ga Erobe: —Chanaxwıxe i wüxi ya poratugu choxna cunaxă i Cuáü ya baiüxçēruüēru —ngıgürügü. ⁹Rü yexguma ga äëxgacü ga Erobe rü inayarümaachi namaã ga yema ore, natürü norü unetacax rü norü petatanüxüçax rü tama ngıxü nawomüxēēchaü. Rü nanamu ga ñuxre

ga norü churaragü na ngıxna naxăgüäxüçax ga yema naxçax ınacaxü. ¹⁰Rü yemaäcü poxcupataüwa nanamu na yēma Cuáüxü yanadaenaäxüçax. ¹¹Rü yemawena wüxi ga poratugu ngıxütawa nanange ga Cuáüēru, rü yema pacüna nayaxă. Rü ngıma rü ñuxüchi ngıēna iyaxă. ¹²Rü yexguma ga Cuáüärü ngüexügü rü yēma naxı, rü nayangegü ga naxüne, rü inayatıxgü. Rü yemawena rü Ngechuchumaã nüxü nayarüxugüe.

**Ngechuchu rü nanachibüexēē
ga 5000 ga yatügü**

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)

¹³Rü yexguma yemaxü nacuächigagu ga Ngechuchu, rü nüxıcatama wüxi ga nguegu nixüē, rü ınaxüxü ga yēma. Rü wüxi ga nachica ga taxüema ıxăpataxüwa naxü. Natürü ga duüxügü rü nüxü nacuăxgüama ga ngextá na naxüxü. Rü ınachoxü ga norü ıānegüwa, rü dauxchıtagu nawe narüxı. ¹⁴Rü yexguma nguewa ınaxüēgu ga Ngechuchu rü nüxü nadau ga yema muxüma ga duüxügü. Rü nüxü nangechaütümüügü. Rü nanameēxēē ga yema duüxügü ga ıdaaweexü ga naxçax yēma nagagüxü. ¹⁵Rü yexguma marü nachütachaügu rü Ngechuchucax naxı ga norü ngüexügü, rü ñanagürügü nüxü: —Marü nachütachaü, rü ñuxüchi taxüema nuxma taxăpata i nuă. Rü name nixı ıcuyamugü i ñaă duüxügü na ıānexăcügü ya ngaicamana ngëxmagünewa naxıxüçax, rü ngēma norü ônatăx yataxegüxüçax —ñanagürügü. ¹⁶Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Taxuacüma

nawoegu. iRü pematama penachibüexëx! —ñanagürü. ¹⁷Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Natürü nuã rü wüximëxpüx i pãu rü taxre i choxnixicatama toxü nangëxma —ñanagürügü. ¹⁸Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —iNuã chauxütawa penana! —ñanagürü. ¹⁹Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxügüxü namu na maxëtëxewa natogüxüçax. Rü ñuxüchi nanade ga yema wüximëxpüx ga pãu rü yema taxre ga choxnigü. Rü daxügu nadawenüäcuma Tupanana moxë naxã, rü ñuxüchi inanabücu ga yema pãügü. Rü norü ngüexügüna nanana, rü yema duüxügüxü nayanu. ²⁰Rü guxüma ga yema duüxügü rü meãma nachibüe. Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pãu rü choxnichipegegü ga ýaxügüxü. ²¹Rü yema yéma chibüexü rü 5000 ga yatügü nixi, natürü ga ngexügü rü buxügü rü tama nayaxugü.

Dexáétügu nixü ga Ngechuchu

(Mr 6.45-52; Cu 6.16-21)

²²Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü ýamugüyane rü wüxi ga nguegu nayachoüxë ga norü ngüexügü na yoxni naxtaxaarü tocutüwa naxüçax. ²³Rü yexguma duüxügüxü ýamugüguwena rü guma maxpúnewa ínaxüächi ga Ngechuchu na nüxica yéma yayumüxëxüçax. Rü yexma nüxicatama nachütaü. ²⁴Natürü ga norü ngüexügü rü naxtaxaarü ngäxütüchiügu nixägu ga yexguma. Rü tacü ga buanecü yexma nüxü naxü, rü poraäcü nayuape. ²⁵Rü yexguma marü yangunechaügu rü norü ngüexügüwe inaxüächi ga Ngechuchu. Rü dexächüüétügu nixü naxçax ga norü

ngüexügü. ²⁶Rü yexguma norü ngüexügü nüxü daugügu ga dexächüüétügu na yaxüxü, rü poraäcü nabaixächüäëgü. Rü norü muümaã aita naxüe, rü ñanagürügü: —Wüxi i naxchüximare nixi —ñanagürügü. ²⁷Natürü ga Ngechuchu rü namaã nidexa rü ñanagürü nüxü: —iPeporae! rü choma chixi. iRü táxü ipemuüëxü! —ñanagürü. ²⁸Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchumaã nidexa rü ñanagürü: —Pa Corix, ega chi cuma quixügu, irü choxü namu na choma rü ta dexáétügu chixüxüçax rü cuxütawa na chaxüxüçax! —ñanagürü. ²⁹Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Ëcü inuã naxü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Pedru rü ínaxüe ga nguewa. Rü inanaxügü ga dexáétügu na yaxüxü na Ngechuchuxütawa naxüxüçax. ³⁰Natürü yexguma nüxü yacuaxächigu ga na naporaxü ga buanecü rü namuü, rü inanaxügü ga na dexächüügu nanguxü. Rü aita naxü rü ñanagürü: —Pa Corix, ichoxü rüngüxëë! —ñanagürü. ³¹Rü yexgumatama ga Ngechuchu rü Pedrumëxëgu nayayauxächi, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü írariüwatama cuyaxö. ¿Rü tüxücüü tama aixcuma cuyaxöxöchi? —ñanagürü. ³²Rü yexguma nguegu yachoügu ga Ngechuchu rü Pedru, rü nangupetü ga guma buanecü. ³³Rü guxüma ga norü ngüexügü ga nguewa yexmagüxü rü Ngechuchupëxegu nacaxápüxügü rü nüxü nicuaxüüügü, rü ñanagürügü nüxü: —Aixcümamaxüchi cuma nixi i Tupana Nane quixü —ñanagürügü.

Yenecharétuanewa Ngechuchu

nanameëxë ga idaaweexü

(Mr 6.53-56)

³⁴Rü yexguma marü yanguügu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü rü yéma ínachoü. ³⁵Rü

yexguma yema duïxügü ga yémacüãx
nûxü icuaxächitanügu ga Ngechuchu na
yïixü ga guma, rü guxüma ga yema
naãnewa nanguchiga ga yéma na
nayexmaxü ga Ngechuchu. Rü yemacax
naxütawa nanagagü ga yema duïxügü
ga idaaweexü. ³⁶Rü Ngechuchuxü
nacaaxügü na naxchirupechinü gumare
yangögügüxüçax. Rü guxüma ga yema
naxchirupechinügu ingögüexü rü
narümeë.

**Tacü nixi i Tupanapexewa
duïxügüxü chixexëxü**

(Mr 7.1-23)

15 ¹Rü Ngechuchuçax naxi ga
ñuxre ga Parichéugü rü
ngüxëëruügü ga ore ga mugüwa
nguxëëtaegüxü ga Yerucharéüwa ne ïxü.
Rü Ngechuchuna nacagü, rü
ñanagürügü: ²—¿Tüxcüü i curü
ngüexügü rü tama nagu naxi i
nuxcúmañgüxü i tórü oxigücüma? ¿Rü
tüxcüü tama nayanguxëëgü i ngëma
nacüma na Tupanacax nayauxmëxgüxü
naxüpa na nachibüexü? —ñanagürügü.
³Natürü ga Ngechuchu rü nüxna naca
ga yema Parichéugü rü ngüxëëruügü,
rü ñanagürü nüxü: —¿Rü tüxcüü i pema
rü nüxü pexo i Tupanaärü mu na nagu
pexixüçax i pecümagütama? ⁴Erü
Tupana rü norü orewa rü ñanagürü:
“iTüxü nangechaü ya cunatü rü
cue!”

ñanagürü. Rü ngëma orewa rü
ñanagürü ta:

“Rü texé ya tümanatümaã rü exna
tümaëmaã guxchigaxe rü name
nixi i noxtacüma ngëmacax
tüxü tayuxëë”,

ñanagürü. ⁵Natürü pema rü
ñaperügügü:

“Marü name ega wüxi ya yatü
nanatüxü rü naëxü ñaxgu: ‘Taxucürüwa
chorü ngëmaxümaã cuxü charüngüxëë
erü guxüma i chorü ngëmaxü rü marü
Tupanaana chanaxã’,” ñaxgu. ⁶Rü
ngëxguma texé ngëma ñagügu rü
pexçax rü marü namexü na tama
tümanatüxü rü tümaëxü tarüngüxëëxü.
Rü ngëmaäcü ipeyanaxoxëë i Tupanaärü
mu na nagu pexixüçax i pecümagütama.
⁷Pema nixi i duïxügü i togüpexewa rü
meã pemaxënetaxü, natürü peãëwa rü
chixexügu perüxünüë. Rü aixcüma nixi
ga yema ore ga nuxcúmañcü ga
Tupanaärü orearü uruü ga Ichaía
pechiga ümatüxü ga ñaxü:

⁸“Naã duïxügü rü naãxmaãmare
choxü nicuaxüügü. Natürü
naãëwa rü tama aixcüma
chaugu narüxünüë. ⁹Rü
taxuwama name na ngëmaäcü
natüçaxma choxü
yacuaxüügüxü. Rü guxüma i
norü nguxëëtae rü yatügüarü
mugümare nixi rü tama
aixcüma chorü mu nixi”,
ñaxü. ¹⁰Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü
duïxügüçax naca, rü ñanagürü nüxü:
—iMeã iperüxünüë i ñaã chorü ore, rü nagu
perüxünüë! ¹¹Ngëma ñna i duïxügü ngóxü
rü tama ngëma nixi i napecaduãxëëgüxü.
Natürü ngëma ore i chixexü i nüxü yaxuxü,
rü ngëma waxi nixi i napecaduãxëëgüxü
—ñanagürü. ¹²Rü ñuxüchi ga norü
ngüexügü rü naxçax naxi, rü ñanagürügü
nüxü: —¿Pa Corix, tama exna nüxü cucuax
na Parichéugüãëwa nangüxü i ngëma ore i
namaã nüxü quixuxü? —ñanagürügü.

¹³Natürü nûma ga Ngechuchu rü ñanagürü nîxû: —Guxûma i duûxûgü i tama Chaunatiärü ixîgûxû, rü nûma rü tá nîxû naxo. ¹⁴Rü nüétama i ngêma Parichéugü, erü namaärü cuaxruûgü i ngexetûxûrü nîxîgü. Rü ngêxguma wûxi i ngexetûxû rü naxrüü ngexetûxûmaã inacuxgu rü ngürüächî ngêma taxre rü wûxi i âxmaxûgu tá nügûmaã nayayicu —ñanagürü. ¹⁵Rü ñuxûchi ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —iTomaã meã nangoxêê na ñuxû ñaxûchiga yîxû i ngêma ore i tomaã nîxû quixuxû! —ñanagürü. ¹⁶Rü Ngechuchu nanangâxû rü ñanagürü: —¿Exna pema rü ta tama nîxû pecuaxgüéga i ngêma ore? ¹⁷¿Tama exna nîxû pecuax rü guxûma i ngêma ôna i duûxûgü ngóxû rü naânüwa naxû, rü yixcama rü ñuxûchi ínaxûxû? ¹⁸Natürü guxûma i ngêma ore i duûxûgü nîxû ixuxû rü naãêwa nîxî i ne naxûxû. Rü ngêma ore i chixexû waxi nîxî i napecaduãxêëgûxû i ngêma duûxûgü. ¹⁹Erü naãêwa nîxî i chixexûgu naxîñüxû i duûxûgü. Rü ngêma ne naxû na namâëtaxû, rü to i ngexû i âtexûmaã na inapexû, rü na nangêãemarexû, rü na nangîxû, rü na yadorataxâxû, rü na naguxchigawaxexû. ²⁰Rü guxûma i ngêma chixexû waxi nîxî i duûxûgûxû pecaduãxêëxû. Natürü ngêma na tama nayauxmexgûxû naxûpa na nachibüexû, rü ngêma rü tama nanapecaduãxêë i duûxûgü —ñanagürü.

Wûxi ga ngecü ga to ga nachiüñanecûãx ga Ngechuchuxû yaxôxcûchiga

(Mr 7.24-30)

²¹Rü yexguma yéma inaxûächigu ga Ngechuchu, rü Tiruane rü Chidáüñeärü ñanegüwa naxû. ²²Rü Ngechuchuxûtawa ingu ga wûxi ga ngecü ga Canácûãx ga

Tiruanegu âchiücü. Rü tagaäcü ngîgürügü nîxû: —Pa Cori Pa Dabítanüxûx, icuxû changechaütümüü! Erü chauxacü rü wûxi i ngoxo ngîwa nangêxma i poraäcü ngîxû chixewexû —ngîgürügü. ²³Natürü ga Ngechuchu rü tama ngîxû nangâxû. Rü düxwa ga norü ngúexûgü rü naxcax naxî, rü Ngechuchuxû nacaaxûgü, rü ñanagürügü: —Pa Corix iNgîmaã nîxû ixu i ngêma nge rü íyaxû, erü tawe iyacaechigü! —ñanagürügü. ²⁴Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Tupana núma choxû namu na Yudfugü i pecaduãxgûxûcaxicatama na chadauxûcax —ñanagürü. ²⁵Natürü ngîma ga yema nge ga tama Yudfu ixîcü rü Ngechuchucax iyaxû. Rü napexegu iyacaxâpûxû, rü ngîgürügü nîxû: —Pa Corix ichoxû rîngûxêê! —ngîgürügü. ²⁶Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: —Tama name i taxacügüna tanapu i norü ôna na airügüna naxâxûcax —ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nûmagü ga Yudfugü rü nügü nîxugüe na Tupanaxâcügûxûchi yîgûxû rü yema togü rü ñoma airügürüü na yixîgûxû.] ²⁷Natürü ngîma ga yema nge rü ngîgürügü: —Rü aixcûma nîxî i curü ore, Pa Corix, natürü airügü rü ta norü yoraärü ônatûchi nangôx —ngîgürügü. ²⁸Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngîxû: —Pa Ngecüx, aixcûmaxûchi cuyaxô. Marü tá chanaxû i ngêma cuma cunaxwaxexû —ñanagürü. Rü yexgumatama ngîxcax nitaane ga ngîxâcü.

Ngechuchu rü nanameëxêê ga muxûma ga îdaaweexû

²⁹Rü yemawena ga Ngechuchu rü inaxûächî ga yema naãnewa, rü nextaxa ga Gariréacutüwa naxû. Rü ñuxûchi

wüxi ga maxpúnewa ínaxũãchi, rü yéma nayarüto. ³⁰Rü muxüma ga duũxũgü naxũtawa nangugü. Rü yéma naxũtawa nanagagü ga duũxũgü ga ichixeparagũxũ, rü ngexetügũxũ, rü tama idexagũxũ, rü chixechacüügũxũ, rü muxüma ga togü ga idaaweexũ. Rü Ngechuchupexegu nayamugü, rü nüma ga Ngechuchu rü nanameẽxẽ. ³¹Rü ga duũxũgü rü poraãcü nañaxĩãchiãegü ga yexguma nüxũ nadaugügu ga ñuxãcü yema noxri tama idexagũxũ rü marü na yadexagũxũ, rü yema noxri chixechacüügũxũ rü marü naxçax na yataanegũxũ, rü yema noxri chixeparagũxũ rü marü na nameparagũxũ, rü yema noxri ngexetügũxũ rü marü na yadauchigũxũ. Rü yemaçax ga duũxũgü rü Tupanaxũ nicuaxũgũgü.

**Ngechuchu rü nanachibüexẽẽ
ga 4000 ga yatügü
(Mr 8.1-10)**

³²Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü norü ngüexũgũçax naca, rü ñanagürü nüxũ: —Choxũ nangechaütümũgü i ñaã duũxũgü, erü marü tomaẽxpüx i ngunexũ nuã chauxũtawa nangẽxmagü, rü nüxũ nataxuma i norü õna. Rü taxuacüma ngẽmaãcümare nachiüwa chanamugü, erü ngürüãchi namagu tá nayaturae —ñanagürü. ³³Rü norü ngüexũgü rü ñanagürügü nüxũ: —¿Natürü ngextá tá tanayaxu i õna naxçax i guxüma i ñaã duũxũgü? Erü taxúema nuxma taxãpata i nuã —ñanagürügü. ³⁴Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxre i pã pexũ nangẽxma i pemax? —ñanagürü. Rü

nanangãxũgü, rü ñanagürügü: —Toxũ nangẽxma i 7 i pã rü noxretama i choxnixãcügüxicatama —ñanagürügü. ³⁵Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü duũxũgũxũ namu na ñaxtúanewa natogũxũçax. ³⁶Rü nanade ga yema 7 ga pã rü yema choxnigü. Rü Tupanana moxẽ naxã. Rü ñuxüchi inanabücu. Rü norü ngüexũgüna nanana na duũxũgũxũ yanuãxũçax. ³⁷Rü guxüma ga duũxũgü rü meãma nachibüe. Rü yemawena rü 7 ga pexchigü nanapagüamatama namaã ga yema pã rü choxnichipexegü ga íyaxügũxũ. ³⁸Rü yema yéma chibüexũ rü 4,000 ga yatügü nixĩ, natürü ga ngexũgü rü buxũgü rü tama nayaxugü. ³⁹Rü yemawena ga Ngechuchu rü duũxũgũxũ ínimugü. Rü ñuxüchi wüxi ga guegu nixüe, rü Magadáarü naãnewa naxü.

**Parichégü rü Chaduchégü naxçax ínacagü
na nüxũ nüxũ nadauxẽegũxũçax ga wüxi ga
cuaxruũ ga Tupanaãrü poramaã naxüxũ
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)**

16 ¹Rü ga Parichégü rü Chaduchégü rü Ngechuchuxũ ínayadaugü. Rü Ngechuchuna nacagüe na nüxũ nüxũ nadauxẽegũxũçax ga wüxi ga cuaxruũ ga Tupanaãrü poramaã naxüxũ, yerü nüxũ naxügüchaũmare. ²Natürü nüma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü ñanagürü nüxũ: —Pema rü yáuanecü rü ñaperügügü: “Name tá nixĩ i moxüãrü ngunexũ, erü nadautüweane”, ñaperügügü. ³Rü ngẽxguma paxmama nadautüweanegu rü poraãcü nacaixanegu, rü: “Nachixe tá nixĩ i ngunexũ” ñaperügügü. Pema nixĩ i duũxũgü i

togüpexewa meã pemaxēnetaxũ, natürü chixexũgu perüxĩnũ. Rü pema nüxũ pecuax na penangugũxũ i ñuxgu tá nameānexũ rü ñuxgu tá nachixeanexũ. Natürü ñuxma na yanguxũ i ngēma cuaxruũgü ga nuxcūma Tupana pemaã ixunetaxũ rü tama nüxũ pecuaxgüēga na ñacūchiga yĩxũ —ñanagürü. ⁴Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ñaa duũxũgü i chixecūmagũxũ rü tama yaxōgũxũ rü naxcax ĩnacagü i wüxi i cuaxruũ i Tupanaärü poramaã üxũ. Natürü yema cuaxruũ ga nuxcūmaũcü ga Tupanaärü orearü uruũ ga Yonáxũ ngupetüxürüũxicatátama nadaugü. Rü yexgumarüũ na bayenaānũwa na ĩnaxũxũxũ, rü choma rü ichatáxũwa tá íchaxũxũ. Rü taxuxütáma i to i cuaxruũxũ nüxũ chadauxēē i ñaa duũxũgü —ñanagürü. Rü ñuxuchi nüxna yéma nixũ ga Ngechuchu, rü ĩnaxũāchi.

Parichéugüarü pãũärü puxēēruũchiga
(Mr 8.14-21)

⁵Rü yexguma nextaxaarü tocutüwa naxĩxgu ga norü ngúexũgü, rü nüxũ ĩnayarüngümaē na nawemü ta íyangegũxũ. ⁶Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ: —íDücax, pexuãēgü naxcax i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pãũärü puxēēruũ! —ñanagürü. ⁷Rü yema norü ngúexũgü rü ĩnaxaxügüē ga nügü na ñagũxũ: —Ngēma ñanagürü tüxũ, erü tama tawemüta ítingegü —ñanagürügü. ⁸Natürü ga Ngechuchu rü nüxũ nacuaxama ga ñuxācü na yadexagũxũ ga norü ngúexũgü. Rü yemacax ñanagürü nüxũ: —íTüxcüũ,

“Tüxũ nataxu i tawemü” ñaperügügü? Pema rü tama aixcūma peyaxōgü. ⁹—¿Tama exna nüxũ pecuaxgüēga rü nüxna pecuaxāchie ga yema wüximeēxpüx ga pãũ ga yema 5,000 ga yatügüçax ichabücuxũ? ¿Rü ñuxre ga pexchi penaxüācuxũ namaã ga yema naxchipexegü ga íyaxügũxũ? ¹⁰—¿Rü tama exna nüxna pecuaxāchie ga yema 7 ga pãũ ga yema 4,000 ga yatügüçax ichabücuxũ? ¿Rü ñuxre ga pexchi penaxüācuxũ namaã ga yema naxchipexegü ga íyaxügũxũ? ¹¹—¿Rü ñuxācü nixĩ i tama nüxũ pecuaxũ i tama pãũchiga na chidexaxũ i ngēxguma ñachagu:

“¡Pexuãēgü naxcax i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pãũärü puxēēruũ!” ñachagu? —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹²Rü yexguma ga norü ngúexũgü rü nüxũ nacuaxgü ga tama pãũärü puxēēruũchiga na yadexaxũ ga Ngechuchu, natürü Parichéugü rü Chaduchéugüarü nguxēētaechiga na yĩxũ ga na yadexaxũ.

Pedru nanangōxēē na Cristu
na yĩxũ ga Ngechuchu
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³Rü yexguma Checharéa ga Piripuanearü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexũgüna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxũ ñaxũ i duũxũgü i chauchiga na texé chiĩxũ i chomax? —ñanagürü. ¹⁴Rü nüma ga norü ngúexũgü rü nanangāxũ rü ñanagürügü: —Nangēxma i duũxũgü rü: “Cuáũ ya baiũxēēruũ quixĩ” ñagũxũ. Rü togü i: “Ería quixĩ” ñagũxũ. Rü togü i:

“Yeremíá quixí” ñagüxü. Rü togü rü:
 “Wüxi ga nuxcúmaücü ga Tupanaärü
 orearü uruü quixí” ñagüxü —ñanagürügü.
¹⁵Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna
 naca rü ñanagürü: —¿Rü pema i nüxü
 ñapegüxü choxü na texé chiixü?
 —ñanagürü. ¹⁶Rü Chimáu ga Pedru
 nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Cuma
 nixí i Cristu ya Tupana ya maxücü Nane
 quixü —ñanagürü. ¹⁷Rü Ngechuchu
 nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü
 aixcüma cutaäe, Pa Chimáüx, Pa Yoná
 Nanex, erü taxuüma i duüxü nixí i cuxü
 nüxü cuaxëexü i ngëma, natürü Chaunatü
 ya daxügücü nixí ya cuxü nüxü cuaxëecü
 na Nane chiixü. ¹⁸—Rü choma cuma
 nüxü chixu rü cuma rü Pedru quixí. Rü
 ngëma cuéga rü “nuta” ñaxüchiga nixí. Rü
 cuma tá nixí i chorü duüxügüarü dauruü
 quixü. Rü Chataná rü täütáma nüxü
 nariyexera i ngëma chorü duüxügü.
¹⁹—Rü choma rü tá cuxna chanaxá i chorü
 ore na duüxügüma nüxü quixuxüçax na
 nüxü nacuxgüxüçax na ñuxäcü daxüguxü
 i nañewa nangugüxü i ngextá Tupana
 äëxgacü íixixüwa. Rü yíxema tama cuxü
 irüxünüexé i ngëma ore rü täütáma ngëma
 tichocu. Natürü yíxema meä cuxü
 irüxünüexé i ngëma ore rü aixcüma ngëma
 Tupana äëxgacü íixixüwa tá tangugü
 —ñanagürü. ²⁰Rü yexguma ga Ngechuchu
 rü norü ngüexügüma nüxü nixu, rü
 ñanagürü: —¡Taxüemaátáma nüxü pixu na
 choma rü Cristu chiixü! —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹Rü yemawena inanaxügü ga norü
 ngüexügüma nüxü na yaxuxü ga tacü
 tá nüxü na üpetüxü. Rü ñanagürü:

—Choma rü Yerucharéüwa tá chaxü, rü
 ngëma poraäcü ngüxü tá choxü
 ningexëëgü. Rü choxü tá nimaxgü i
 Yudfugüarü äëxgacügü i yaguäxgü rü
 paigüarü äëxgacügü rü ngüexëëruügü i
 ore i mugüwa ngüxëëtaegüxü. Natürü
 tomaëxpüx i ngunexü ngupetügu rü
 wena táxarü chamaxü —ñanagürü. ²²Rü
 yexguma ga Pedru rü nüxíca
 noxrüwama Ngechuchuxü naga, rü
 inanaxügü ga na naxucuxëäxü, rü
 ñanagürü: —Pa Corix, Tupana rü tama
 nanaxwaxë na ngëmaäcü quidexaxü. Rü
 täütáma ngëmaäcü cuxü nangupetü i
 cumax —ñanagürü. ²³Natürü ga
 Ngechuchu rü Pedrucax nadaueguächí,
 rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi,
 Pa Chatanáx, erü chixexügu choxü
 cunguxëëchaü! Rü tama Tupana nagu
 rüxüñüxügü curüxüñü, rü yatügü nagu
 rüxüñüxügumare curüxüñü i cumax
 —ñanagürü. ²⁴Rü yexguma ga
 Ngechuchu rü norü ngüexügüxü
 ñanagürü: —Rü ngëxguma texé chowe
 rüxüxchaügu, iëcü nüxü tarüxo i
 tümaärü ngüchaü, rü namaä tatora i
 ngëma guxchaxügü i tümacax ínguxü i
 ñoma curuchawa tipotaxüñü tüxü
 ixíxëexü, rü ngëmaëtüwa chowe
 tarüxüñü! ²⁵Erü yíxema tügü
 maxëchaxëëchaüxë rü tá tayu. Natürü
 yíxema chauxçax yúxe rü aixcüma tá
 tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü.
²⁶Rü ¿Tacüwa i nüxü namexü ya wüxi
 ya yatü ega nayauäxgu i guxüma i
 ñoma i nañeärü ngëmaxügü, natürü
 iyanatauxëëägu i norü maxü? Erü
 taxuciüwama wüxi ya yatü rü norü
 díërumaä naxçax nataxe i norü maxü.
²⁷Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü

chiixũ rü wena táxarü núma chaxũ. Rü ngëxguma rü Chaunatü ya Tupanarüũ tá ãëxgacü chixĩ, rü daxũcũãx i orearü ngeruũgümaã tá íchangu. Rü ngëxguma tá nixĩ i nüxũ chanaxütanüxũ i wüxichigü i duũxũgü i ngëma ñuxácü chauxcax na namaxëxũrüũácüma maxëxũ. ²⁸Rü aixcüma pemaã nüxũ chixu rü nangëxma i ñuxre i duũxũgü i núma ngëxmagüxũ rü tãütáma nayu ñuxmatáta choxũ nadaugü na yuwa ícharüdaxũ rü aixcüma ãëxgacü ya poracü na chiixũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü naxüchicüü

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 ¹Rü 6 ga ngunexũguwena rü Ngechuchu ínayagagü ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáũ ga Chaütiágueneë. Rü nüxícatama wüxi ga maxpúnewa noxrüwama namaã naxũ. ²Rü yéma yema ngüexũgüpëxewa rü naxüchicüü ga Ngechuchu. Rü üaxcürüũ nixĩ ga nachíwe ga na yayauracüxũ. Rü naxchiru rü ta üaxcüemarüũ nixĩ ga na nangóonexëãxũ. ³Rü ngürüächí yéma naxcax nangoxgü ga Moíché rü Ería. Rü Ngechuchumaã yéma nidexagü. ⁴Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxũ: —Pa Corix, name nixĩ nuã tangëxmagü. Rü ngëxguma cunaxwaxegu rü tá tanaxü ya tomaëxpüx ya düxenü, rü wüxi ya cuxcax, rü náí ya Moíchécax, rü náí ya Eríacax —ñanagürü. ⁵Rü yexguma íyadexayane ga Pedru rü wüxi ga caixanexũ ga nangóonexëãxũ rü natanügu nayangaixema. Rü yema caixanexüwa inanaxü ga wüxi ga naga

ga ñaxũ: —Daa nixĩ ya Chaune ya nüxũ changechaũxüchicü rü namaã chataãëxüchicü. iRü naga pexínüë! —ñanagürü. ⁶Rü yexguma yemaxũ naxínüëgu ga yema ngüexũgü, rü ñaxtúanegu nanangücuchiächitanü, yerü poraãcü namuüë. ⁷Natürü ga Ngechuchu rü naxcax nixü, rü nüxũ nayarüngögü, rü ñanagürü nüxũ: —iPechigü rü tãxü ipemuüëxũ! —ñanagürü. ⁸Rü yexguma wenaxãrü nadaunagütanügu, rü Ngechuchuxüxícatama nadaugü rü taxúema ga toguexũ nadaugü. ⁹Rü yexguma ínaxígügu ga guma maxpúnewa, rü Ngechuchu nayaxucuxëgü ga taxúemaãma na nüxũ yaxugüexüçax ga yema yéma nüxũ nadaugüxũ, ñuxmatáta yuwa ínadaxgu rü wena namaũxgu. ¹⁰Rü ñuxüchi ga yema ngüexũgü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüũ i ngëma ngüexëëruüügü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxũ rü ñanagürügü: “Ería tá nixĩ ya nüxíra cuxüpa nuã ücü?” ñanagürügü. ¹¹Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —Aixcüma nixĩ i Ería na nüxíra tá núma naxüxũ na chauxüpa Tupanacax yamexëãxüçax i duũxũgü. ¹²Natürü choma pemaã nüxũ chixu, rü Ería rü marü núma naxü, natürü duũxũgü rü tama nüxũ nacuaxgü na texe yíixũ. Rü yemacax chixri namaã nachopetü. Rü ngëxgumarüũ tá ta nixĩ na chixri tá chomaã nachopetüxũ i duũxũgü —ñanagürü. ¹³Rü yexguma ga yema ngüexũgü rü nüxũ nicuaxächitanü ga Cuáũ ga baiüxëëruüchiga na yíixũ ga yema Ngechuchu namaã nüxũ ixuxũ.

**Ngechuchu rü nanamexêê ga wüxi ga
bucü ga ngoxo nawa yexmacü**
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Rü yexguma duüxügü íyexmaxüwa nangugügu, rü wüxi ga yatü Ngechuchucax nixü. Rü napexegu nayacaxápüxü rü ñanagürü nüxü:
¹⁵—Pa Corix, inüxü nangechaü ya chaune rü naxcax yataanexêê! Erü muëxpüxcüna rü naxaüãêxü, rü poraãcü nüxü nangux. Rü muëxpüxcüna rü üxüxetügu nayanguxêê, rü exna dexágu.
¹⁶—Rü nuã curü ngúexügüxütawa chanaga, natürü nümagü rü tama nüxü nacuxgü na namexêêgüãxü —ñanagürü. ¹⁷Rü yexguma Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü: —Pa Duüxügü i Tama Yaxögüxü rü Chixexügüx, ññuxguratáta i pemaã chanuxmaxü rü yaxna pemaã chaxínüxü? iNuã penaga ya yima bucü! —ñanagürü. ¹⁸Rü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo ga guma bucüwa yexmaxü. Rü yemaãcü ínatataxüchi ga yema ngoxo. Rü yexgumatama naxcax nitaane ga guma bucü. ¹⁹Rü yemawena ga norü ngúexügü rü noxrüwama Ngechuchumaã nidexagü. Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ñtjxcüü i toma rü taxuacüma ítanataxüchi i ngêma ngoxo? —ñanagürügü. ²⁰Rü Ngechuchu nanangãxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü taxuacüma ípenataxüchi erü tama aixcüma peyaxögü. Rü aixcüma pemaã nüxü chixu, rü ngëxguma chi woo írarüwatama peyaxögügu, rü chi daa maxpúnemaã nüxü pixuxgu na

yaxügachixüçax, rü chi pega naxínü. Rü taxuxü chima pexü naguxcha ega aixcüma peyaxögügu. ²¹—Natürü ñaärüü i ngoxo rü tama ínaxüxü ega tama ixaureacüma iyumüxëgu —ñanagürü.

**Ngechuchu rü wenaxärü nanaxunagü
ga norü yuxchiga**
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²²Rü yexguma norü ngúexügümaã Gariréaarü naãnegu yaxüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügümaã nüxü nixu, rü ñanagürü: —Choma ya Tupana Nane na duüxüxü chixü, rü chixri tá chomaã nachopetü rü ñëxgacügüna tá choxü namugü i duüxügü. ²³—Rü tá choxü nimaxgü, natürü tomaëxpüx i ngunexügüwena rü wena táxarü chamaxü —ñanagürü. Rü yexguma yema orexü naxínüëgu ga norü ngúexügü, rü poraãcü nangechaügü.

**Ngechuchu ngixü naxütanü ga yema
dïëru ga tupauca ga taxüneçax
ngixü nayauxgücü**

²⁴Ngechuchu rü norü ngúexügümaã Capernáüärü íañewa naxí. Rü yexguma yéma nangugügu rü Pedruxü ínayadaugü ga yema yatügü ga tupauca ga taxüneçax dïëru ngixü yauxgüxü. Rü Pedruna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Yima curü Cori rü tama exna ngixü naxütanü i ngêma dïëru i tupauca ya taxüneärü ixícü? —ñanagürügü. ²⁵Rü Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngêmaãcü nanaxütanü —ñanagürü. Rü yixcama ga yexguma íxgu naxücuxgu ga Pedru, rü Ngechuchuxira Pedrumaã nidexa, rü ñanagürü nüxü:

—¿Ñuxũ ñacuxũ i cumax, Pa Pedrux, rü ngextá nixĩ i nayauxgüãxũ i norü dñeru i guxũ i nachiũñeärü ãëxgacügü? ¿Cuxcax i nügütanüwatama rü exna togü i duũxũgütanüwa? —ñanagürü. ²⁶Rü Pedru nanangãxũ, rü ñanagürü: —Maneca togü i duũxũgütanüwa nixĩ i nayauxgüãxũ —ñanagürü. Rü ñuxüchi Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Rü ngëxguma ngëmaäcü yixĩgu, rü yixema na Tupanaärü ixĩgüxũ rü taxucaxma tanaxütanügü. ²⁷—Natürü ngëma na taxúema tamaã nuxüçax, rü chanaxwaxe i cuyaxütanü i ngëma dñeru. iRü yéa naxtaawa naxũ, rü ngëma yapoxwaxe! iRü ngëma nüxĩraũxũ i choxni i cunapoxwaũxũ rü naãxwa tá nüxũ icuyangau i wüxi i dñeru i nagu mexũ na yangutanüxëëxüçax i chauxcax rü cuxcax rü ta! iRü tupauca ya taxünewa nange i ngëma dñeru, rü yaxütanü! —ñanagürü.

¿Texé tá tixĩ ya guxãärü yexera ixixê?
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 ¹Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchucax naxĩ rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Pa Corix, texé tá tixĩ ya guxüärü yexera ixixê i ngëma Tupana ãëxgacü íxixüwa? —ñanagürügü. ²Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga buxüçax naca, rü norü ngúexügüärü ngãxütanügu nanachixëë. ³Rü ñuxüchi ñanagürü nüxũ: —Dücax, Pa Chorü Ngúexügüx, aixcüma pemaã nüxũ chixu, rü ngëxguma tama nüxũ perüxoegu i ngëma na togüärü yexera pegü pixĩgüxëëchaũxũ rü ñuxüchi tama ñaã

buxürüü pegü íperüxíragu, rü taxucürüwa pichocu i ngextá Tupana ãëxgacü íxixüwa. ⁴—Rü aixcüma yixema tügü íruxírase rü ñaã buxürüü íxixê, rü yixema tá tixĩ ya guxüärü yexera ixixê i ngextá Tupana ãëxgacü íxixüwa. ⁵—Rü texé ya chauégagu meã nayaxúxe i wüxi i buxũ i ñaärüü íxixũ rü choxũ nixĩ i tayaxuxũ.

Naxãücüma nixĩ na pecadugu inguxũ
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶—Rü texé ya pecadugu nanguxëëxê i wüxi i ñaã buxügü i choxũ yaxögüxũ rü tümacax rü narümemaë chi nixĩ na noxtacüma wüxi ya nuta tümanaãwa nayangacuchixũ, rü ñuxüchi ngëmaäcü taxtüchiüwa tüxũ nayarütáexũ na ngëxma tayuxüçax. ⁷—Ñoma i naãnecüãx i duũxũgüçax rü wüxi i taxũ i ngechaũ nixĩ na nangëxmaxũ i muxüchixũ i tacü i pecadugu nayixëëxũ. Rü guxüguma tá nangëxma i ngëma chixexügü, natürü wüxi i ngechaũxüchi tá nixĩ naxcax i ngëma yatü i togüxũ pecadugu nguxëëxũ. ⁸—Rü ngëmacax i ngëxguma chi cuxmex rü exna cucutü pecadugu cuxũ nguxëëgu, rü name nixĩ i noxtacüma ícunadae rü yaxügu cuyaña. Erü narümemaë nixĩ i cuboxmëxácüma rü exna cubocutüäcüma na cunayaxuxũ i curü maxũ na tama guxüne ya cuxmëxmaã rü exna guxüne ya cucutümaã üxü ya taguma ixoxünewa quitaxcuchixüçax. ⁹—Rü ngëxguma chi cuxetü pecadugu cuxũ nguxëëgu, rü name nixĩ i ícunacaxüchi, rü yaxügu cunaña. Erü narümemaë nixĩ i wüxixetümaã na cunayaxuxũ i curü maxũ na tama

guxũne ya cuxetũmaã ùxũ ya ngoxogũ
nagu poxcuenewa na quitaxcuchixũcax.
[Rũ ngẽmaãcũ woo cuxũ naguxchagu,
natũrũ name nixĩ i nũxna quixũgachi i
guxũma i ngẽma chixexũgũ i nagu
cunguchaũxũ.]

**Cuaxruũ ga carneru ga
iyarũtaxuxũgu ixuxũ**

(Lc 15.3-7)

¹⁰—Rũ tama name i nũxũ pexoox i wũxi
i buxũ i ñaãrũũ choxũ yaxõxũ. Erũ ngẽma
norũ dauurũgũ i orearũ ngerũgũ i
daxũcũãx rũ guxũguma Chaunatũ ya
daxũgucũpexewa nangẽxmagũ na ngẽma
ngẽma buxũétũwa nachogũxũcax. ¹¹—Rũ
choma i Tupana Nane na duũxũxũ chĩxũ
rũ nũma chaxũ na chanamaxẽẽxũcax i
duũxũgũ iyarũtauxexũ. ¹²—¿Rũ ñuxũ
ñapegũxũ i pema ega wũxi ya yatũ rũ
nũxũ nangẽxmagu i 100 i carnerugũ rũ
wũxi nũxũ iyarũtauxgu? ¿Taux exna i
nachitaũgu namugũãxũ i ngẽma 99, rũ
ñuxũchi naxcax yadauxũ i ngẽma nũxũ
iyarũtaxuxũ? ¹³—Rũ ngẽxguma nũxũ
iyangauxgu, rũ namaã nataãẽxũchi i
ngẽma norũ carneru. Rũ woo guxũguma
namaã nataãẽ i ngẽma 99 i tama
iyarũtauxexũ, natũrũ yexeraãcũxũchi
namaã nataãẽ i ngẽma wũxi i iyarũtaxuxũ,
erũ marũ nũxũ inayangau. ¹⁴—Rũ
ngẽxgumarũũ ta nixĩ ya Penatũ ya
daxũgucũ na tama nanaxwaxexũ na wũxi i
ñaã buxũ na iyarũtaxuxũ.

Ñuxãcũ tamũcũxũ na ingechaũxũchiga

(Lc 17.3)

¹⁵—Rũ ngẽxguma cueneẽ chixexũ
cumaã ùxgu, rũ name nixĩ i nũxĩcatama
namaã quidexa, rũ nũxna nũxũ

cucuaxãchixẽẽ i ngẽma norũ chixexũ i
cumaã naxũxũ. Rũ ngẽxguma cuga
naxĩnũgu, rũ marũ cuxũ nanguxũ i
ngẽma cueneẽ. ¹⁶—Natũrũ ngẽxguma
tama cuga naxĩnũgu i ngẽma cueneẽ, rũ
name nixĩ i naxcax cuca i wũxi rũ exna
taxre i duũxũgũ na nũmagũ rũ ta namaã
yadexagũxũcax i ngẽma cueneẽ. ¹⁷—Rũ
ngẽxguma rũ ta tama nũxũ inaxĩnũgu i
ngẽma taxre i duũxũgũiarũ ore, rũ name
nixĩ i guxũ i yaxõgũxũmaã nũxũ quixu
na ngẽma cueneẽmaã yadexagũxũcax.
Rũ ngẽxguma rũ ta tama nũxũ
inaxĩnũgu i ngẽma yaxõgũxũãrũ ore, rũ
name nixĩ i wũxi i duũxũ i tama
yaxõxũrũũgu namaã curũxĩnũ. ¹⁸—Rũ
aixcũma pemaã nũxũ chixu rũ yĩxema
nũma ñoma i naãnewa tama pexũ
irũxĩnũxẽ i chorũ ore rũ tãũtama
Tupana ãẽxgacũ fĩxĩxũwa tichocu.
Natũrũ yĩxema meã pexũ irũxĩnũxẽ i
ngẽma ore rũ aixcũma ngẽma tá tangu.
¹⁹—Rũ pemaã nũxũ chixu rũ ngẽxguma
chi taxre i pema i nũma ñoma i
naãnewa rũ wũxigu tacũcax ipexaxgu i
Chaunatũ ya daxũgucũxũtawã, rũ nũma
ya Chaunatũ rũ tá pexna nanaxã.
²⁰—Erũ ngẽma ngextã taxre rũ exna
tomaẽxpũx i duũxũgũ chauégagu
ĩngutaquexexũwa, rũ choma rũ ta norũ
ngãxũtanũwa changẽxma —ñanagũrũ.
²¹Rũ yexguma ga Pedru rũ
Ngechuchucax nixũ, rũ nũxna naca, rũ
ñanagũrũ: —¿Pa Corix, ngẽxguma
chaueneẽ chixexũ chomaã ùxgu, rũ
ñuxrexpũxcũna i namexũ na nũxũ
nũxũ changechaũxũ naxcax i ngẽma
chixexũ i chomaã naxũxũ? ¿Rũ marũ
namexũ i cuxcax ega 7 expũxcũna
yixĩgu na nũxũ nũxũ changechaũxũ?

—ñanagürü. ²²Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Tama name i 7 expũxcünaxĩcatama nüxũ nüxũ cungechaũ. Natürü guxũgutáma nixĩ i nüxũ nüxũ na cungechaũxũ woo 70 expũxcüna i 7 wa nangu —ñanagürü.

Cuaxruũ ga ãëxgacüarü duũxũ ga tama namüciãxũ nüxũ ngechaũxũ ga norü ngetanügu ixuxũ

²³Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü ngëma Tupana na ãëxgacü ixĩxũ, rü ñoma wüxi ga nachĩũãneãrũ ãëxgacü ga norü duũxũgü ga nüxũ nangetanügũxũmaã namexëëchaũxũrüü nixĩ. ²⁴—Rü yexguma inaxügũãgu ga meã nüxũ na yadaugũxũ ga yema nüxũ nangetanügũxũpane, rü naxũtawa nanagagü ga wüxi ga norü duũxũ ga taxüchicü ga diëru nüxũ ngĩxũ ngetanüxũ. ²⁵—Natürü ga yema norü duũxũ rü nangearü diëruãx, rü taxuacüma norü cori ga ãëxgacüãxũ nanaxütanüéga. Rü yemacãx ga yema ãëxgacü rü norü churaragũxũ namu na to ga corixũ namaã nataxegũxũcãx ga yema yatü, wüxigu tũmamaã ga naxmãx rü naxãciügü rü norü yemaxũgü, na yema natanü ga diërumaã naxütanüãxũcãx ga norü ngetanü. ²⁶—Rü yexguma ga yema norü duũxũ rü norü ãëxgacüpexegu nacaxãpũxũ, rü nüxũ nacaãxũ, rü ñanagürü:

“Pa Corix ichoxũ nangechaũ! Rü marü tá chapuracü, rü tá cuxũ chanaxütanü i guxũma”, ñanagürü. ²⁷—Rü yema norü ãëxgacüãxũ nangechaũtũmũ, rü yemacãx namaã nüxũ nixu ga marü tama nüxũ na naxütanüãxũcãx ga yema norü ngetanü. Rü ñuxüchi

ínananguxuchixëë. ²⁸—Natürü yexgumatama yéma ãëxgacüxũtawa ínaxũxgu ga yema yatü, rü nüxũ inayangau ga wüxi ga namüci ga írarüwatama nüxũ nangetanüxũ. Rü yema yatü rü nüxna natüxüe, rü nananuxnaxã, rü ñanagürü nüxũ:

“¡Choxũ ngĩxũ naxütanü i ngëma diëru i ngĩxũ cungetanüci!” ñanagürü. ²⁹—Rü yexguma ga yema namüci rü yema yatüpexegu nacaxãpũxũ, rü nüxũ nacaãxũ, rü ñanagürü:

“Pa Chomüci, ichoxũ nangechaũ! Rü marü tá chapuracü, rü tá cuxũ chanaxütanü i guxũma”, ñanagürü.

³⁰—Natürü ga yema yatü rü tama nüxũ nacuãxchaũ ga yema ore. Rü poxcupataũgu tüxũ napoxcuama ñuxmata nüxũ tanaxütanü ga yema tũmaãrü ngetanü. ³¹—Rü yexguma togü ga yema ãëxgacüarü duũxũgü nüxũ daugüga ga yema ngupetüxũ, rü poraãcü naãëwa nangux ga yema naxũxũ ga yema yatü. Rü norü corixũtawa naxĩ rü nüxũ nayarüxugüe ga guxũma ga yema ngupetüxũ. ³²—Rü yexguma ga yema ãëxgacü rü nanamu ga norü churaragü na naxũtawa nagagüãxũcãx ga yema yatü. Rü yexguma naxũtawa nanguxgu, rü ñanagürü nüxũ:

“Wüxi i chixexũ i chorü duũxũ quixĩ. Choma rü cuxũ nüxũ changechaũ ga yema choxũ cungetanüxũ, erü choxũ cucaãxũ na tama cuxũ chapoxcuxũcãx. ³³—Rü cuma rü chita nüxũ nüxũ cungechaũ i ngëma cumüci i cuxũ nangetanüxũ, yexgumarüü ga choma rü cuxũ nüxũ na changechaũxũrüü ga yema choxũ cungetanüxũ”, ñanagürü

nüxü. ³⁴—Rü poraäcü nanuxüchi ga yema äëxgacü. Rü norü churaragüxü namu na napoxcugüäxücax ga yema yatü nüxmata guxü nüxü naxütanü ga yema nüxü nangetanüxü —ñanagürü ga Ngechuchu. ³⁵Rü nüxüchi ñanagürü ta: —Rü ngëxgumarüü tá pemaä nanaxü ya Chaunatü ya daxügücü i ngëxguma tama wüxichigü aixcuma pemüciügüaxü nüxü pengechaügügu —ñanagürü.

Ngechuchu namaä nangüexëëtae na tama namexü na texé tümamaxü ítáxü

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 ¹Rü yema ñaxguwena ga Ngechuchu rü inaxüächü ga Gariréaarü naänewa. Rü natü ga Yudaüärü tocutüwa naxü ga Yudéaarü naänewa. ²Rü muxüma ga duüxügü nawe narüxü, rü nüma ga Ngechuchu rü yéma nanameëxëë ga yema idaaweexü. ³Rü Ngechuchucax naxü ga ñuxre ga Parichéügü, rü nüxna nacagü rü ñanagürügü: —¿Cuxcax namexü i wüxi i yatü na ínatáxmaxmarexü ega tacü rü chixexü taxüxgu ya naxmax? —ñanagürügü. Rü yemaäcü nüxna nacagü yerü Ngechuchuxü chixexügu nanguxëëgüchaü. ⁴Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —¿Taguma exna nawa pengúe i ngëma Tupanaärü ore i umatüxü i nüxü ixüxü ga noxri Tupana naxüxgu ga duüxügü, rü yatüxü rü ngecüxü na naxüxü? ⁵—Rü ñanagürü ga Tupana:

“Rü ngëmacax ya yatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na namaxmaä inaxäüxücax. Rü ngëmaäcü i ngëma taxre rü ñoma wüxitama i duüxüüü tá nixüüü”.

⁶—Rü nüxüchi tama taxre nixü, rü wüxitama nixü. Rü ngëmacax taxucürüwa texé nügüna tayaxigachitanüxëë i ngëma taxre i Tupana nügüna mugüxü —ñanagürü. ⁷Rü yexguma Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü nixü ga Moiché ga duüxügümaä nüxü yaxuxü rü ngëxguma texé tümamaxü ítáxchaügu rü name nixü i wüxi i popera i taxgüpane ngixna taxä, rü nüxüchi ngixü ítatax? ñaxü —ñanagürügü. ⁸Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pegagu nixü ga Moiché ga tama pexna nachüxäxü na pexmaxü ípetáxü. Yerü nüma nüxü nacuax na tama aixcuma peyaxögüxü. Natürü noxriarü ügügu rü tama yemaäcü nixü. ⁹—Rü choma pemaä nüxü chixu rü tama name na texé tümamaxü ítáxü ega tama naí ya yatümaä nangëäëxügu yixügu. Rü ngëxguma chi yima yatü rü nüxüchi naí i ngëmaä naxäxmaxgu, rü chixexü naxü, rü ñoma naí i ngëmaämare nangëäëxüüü nixü. Rü texé ya ngëmaä ämaxë i ngëma nge i ngëte ngixü ítaxcü, rü ñoma naí i ngëmaämare itapexüüü tixü —ñanagürü ga Ngechuchu. ¹⁰Rü nüxüchi ga norü ngüexügü rü ñanagürügü nüxü: —Ega ngëmaäcü yixügu rü name nixü i noxtacüma tama naxämax ya yatü rü tama ixäte i nge —ñanagürügü. ¹¹Rü Ngechuchu norü ngüexügüxü nangäxü rü ñanagürü: —Taxucürüwa guxüma i duüxügü nüxü nacuax i tacüchiga na yixü i ngëma nguxëëtae. Natürü yixema Tupana tüxü nüxü cuaxëëxëcatama tixü ya nüxü cuaxgüxe. ¹²—Rü nangëxma i nagüxüraüxü i guxchaxü na tama

naxãmaxũcax ya yatü. Erü nümaxũ i yatü rü woetama taxucürüwa naxãmax erü norü bucüma nangepüxüchare. Rü nümaxũ i yatü rü taxucürüwa naxãmax erü nayauxpüxücharee. Rü togü tama naxãmax erü Tupanaãrü ngüchaũxĩcatama naxügüchaũ. Rü texé ya ngẽmaãcü maxchaũxē rü marü name i ngẽmaãcü tamaxũ —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü meã buxügüxũ nayaxu
(*Mr 10.13-16; Lc 18.15-17*)

¹³Rü duũxügü rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga ñuxre ga buxügü na Ngechuchu nüxũ ingögüxũcax rü namaã nayumüxēxũcax. Natürü ga Ngechuchuarü ngüexügü rü inanaxügüe ga na yangagüãxũ ga yema duũxügü ga Ngechuchuxütawa buxügüxũ gagüxũ. ¹⁴Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga norü ngüexügü: —Marü name i chauxütawa naxĩ i buxügü. iRü tãxũ i nüxna penachuxuxũ! Erü Tupana ãëxgacü fĩxĩxüwa rü tümacax nixĩ ya yĩxema ñaã buxügürü meã yaxögüxe —ñanagürü. ¹⁵Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü yema buxügüétü naxümex. Rü yemawena inaxüãchi ga yéma.

Wüxi ga ngextüxücü ga dīeruãxüchicü
Ngechuchumaã nidexa
(*Mr 10.17-31; Lc 18.18-30*)

¹⁶Rü wüxi ga ngextüxücü rü Ngechuchuxütawa nangu, rü nüxna naca, rü ñanagürü: —Pa Ngüexēeruü ya Mecüx, ¿tacü tá chaxüxũ na chanayaxuxũcax i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürü. ¹⁷Rü Ngechuchu

nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —¿Tüxcüü “Mecü” ñacurügü choxũ? Erü Tupanaxĩcatama nixĩ ya mecü ixĩxũ, rü nataxuma i to i mecü ixĩxũ. Natürü ngëxguma cunayauxchaũgu i maxũ i taguma gúxũ, rü inaga naxĩn i Tupanaãrü mugü! —ñanagürü. ¹⁸Rü yexguma ga guma ngextüxücü rü ñanagürü: —¿Ngëxürüxũ tá nixĩ i Tupanaãrü mugü i naga chaxĩnũxũ? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —iTãütáma cumáëta, rü tãütáma naĩ i ngemaã icupe, rü tãütáma cungĩtaax, rü tãütáma doraxũ quixu i togüchiga! ¹⁹—iRü tümaga naxĩnü ya cunatü rü cue, rü nüxũ nangechaũ i cumücügü ngẽma na cugü cungechaũxürü! —ñanagürü. ²⁰Rü yexguma ga guma ngextüxücü rü ñanagürü: —Guxüma i ngẽma mugü i nüxũ quixuxũ rü woetama chorü bucüma meã chayanguxēë. ¿Rü tacü rü to tá chaxü na choxũ nangëxmaxũcax i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürü. ²¹Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Ega aixcüma Tupanapexewa mecü quixĩxchaũgu, rü name nixĩ i namaã cutaxe i guxüma i curü ngẽmaxügü rü togü i ngearü ngẽmaxũãxgüxüna cunaxã i ngẽma curü natanü. Rü ngëxguma tá cuxũ nangëxma i cuchica i daxüguxũ i naãnewa. Rü ñuxüchi marü name i chowe curüxü —ñanagürü. ²²Natürü yexguma yemaxũ naxĩnũgu ga guma ngextüxücü rü poraãcü nangechaũ, yerü namuãrü dīeruãxüchi. ²³Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüxũ ñanagürü: —Aixcüma pemaã nüxũ chixu rü naguxchaxüchi nixĩ na wüxi i

duñxũ i diëruãxũchixũ rü Tupana ãëxgacü fixixũwa na nanguxũ. ²⁴—Rü aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ñoma wüxi i cameyu na taxucüruwama wüxi ya ucumaxëtüwa naxüpetüxũärü yexera narüguxchamaë naxcax i wüxi i duñxũ i diëruãxũchixũ na yaxücuxũ i ngextá Tupana ãëxgacü íixixũwa —ñanagürü. ²⁵Rü yexguma yemaxũ naxñünëgu ga norü ngüexũgü rü poraãcü nabaixächiaëgü. Rü nüguna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Rü texé tá exna tixí ya nayaxúxe i maxũ i taguma gúxũ? —ñanagürügü. ²⁶Rü Ngechuchu nüxũ nadawenü rü ñanagürü nüxũ: —Duñxũgü rü taxuacũma nügü namaxëë, natürü Tupanaãxũ rü natauxcha na namaxëxëãxũ —ñanagürü. ²⁷Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxũ: —Pa Corix, toma rü marü ítanawogü ga guxũma ga torü yemaxũgü na cuwe tarüxũcax. ¿Rü ñacü tá nixí i torü natanü i ñuxmax? —ñanagürü. ²⁸Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü ngëma ngunexũ i Tupana nagu nangexwacaxũxëxũ i guxũma, rü choma rü ãëxgacü ya tacü tá chixí. Rü chorü tochica i mexëchixũwa tá charüto. Rü pema i 12 i chorü ngüexũgü na chowe perüxixũ rü pema rü tá ta pexũ nangëxma i perü tochicaxũ i mexëchixũ i chauxütawa. Rü ngëma tá perütogü na norü maxũchigacax nüxũ picaguxũ i guxũma i Yudíugü. ²⁹Rü guxãma ya yíxema tümapata chauxcax ítaxe, rü exna tümaëneëgü rü tümaëyaxguxũ chauxcax ítaxe, rü exna tümanatü rü tümaëxũ chauxcax ítaxe,

rü exna tümamax rü tümaxãcüguxũ rü tümaärü naãne chauxcax ítaxe, rü 100 expüxcüna i ngëma noxri tüxũ ngëmaxũärü yexera tá tayaxu. Rü naëtü tá tanayaxu i maxũ i taguma gúxũ. ³⁰—Natürü muxũma i nümaxũ i ñoma i naãnewa duñxũgü wixpexewa ügüxëxũ, rü daxüguxũ i naãnewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüxëë. Rü muxũma i nümaxũ i ñoma i naãnewa duñxũgü wixweama ügüxëxũ, rü daxüguxũ i naãnewa rü Tupana tá wixpexewa nanaxügüxëë.

Cuaxruũ ga puracütanüxũgu ixuxũ

20 ¹—Rü ngëma Tupana ãëxgacü íixixũwa rü ñoma wüxi ga ubanecüarü yora ga paxmama norü puracütanüxũ ta yadaucürüü nixí. ²Rü yema puracütanüxũmaã nanamexëë na wüxitachinü ga diëru gü nüxũ na naxütanüãxũcax ga wüxichigü ga ngunexũgu. Rü ñuxüchi naãnewa nanamugü na yéma yapuracüexũcax. ³—Rü yixcama ga 9 arü ngoragu rü ínayadau ga ngextá yatügü ga puracücax daugüxũ íngutaquëxëgüxũwa. Rü yexma nüxũ nayangau ga ñuxre ga yatügü ga ngearü puracüãxgüxũ. ⁴—Rü ñanagürü nüxũ: “iNgëma chorü ubaneciüwa peyapuracie! Rü meã tá pexũ chanaxütanü”, ñanagürü. Rü nümagü rü yéma naxí. ⁵—Rü yema ubanecüarü yora rü tocuchigu rü wenaxärü togü ga puracütanüxũ ta nayadau. Rü tomaëxpüxarü ngoragu ga yáuanecü rü wenaxärü yexgumarüü ta nayadau. ⁶—Rü yixcama ga wüximeëxpüxarü ngoragu ga yáuanecü rü wenaxärü

ínayadau ga ngextá yatügü ga puracüçax daugüxü íngutaquexegüxüüwa. Rü yexma nüxü nayangau ga ñuxre ga togü ga yatügü ga ngearü puracüçaxgüxü. Rü ñanagürü nüxü:

“¿Tüxcüü i pema rü nuxã perüchomare i guxü i ñoma i ngunexügu, rü tama pepuracüe?” ñanagürü. ⁷—Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü nüxü:

“Tama tapuracüe erü taxúema toxçax tadau na tüxü tapuracüexüçax”, ñanagürügü. Rü yexguma ga yema naãneärü yora rü ñanagürü nüxü:

“iPema rü ta ngéma chorü ubanecüwa pexi rü peyapuracüe! Rü meã tá pexü chanaxütanü”, ñanagürü. ⁸—Rü yexguma marü nachütagu rü yema naãneärü yora, rü naxçax naca ga norü puracütanüxüärü dauruü, rü ñanagürü nüxü:

“iNaxçax naca i ngéma puracütanüxü. Rü nüxira nüxü naxütanü i ngéma wixwenaxüchima ngéma íxü, rü nawa tá icuyacuaxëe i ngéma nüxira ngéma puracüexü!” ñanagürü. ⁹—Rü yéma naxi ga yema puracütanüxü ga wüximeçpüxaru rü ngoragu ga yáuanecü puracüwa íxü. Rü wüxichigü ngixü nayauxgü ga wüxitachinü ga diëru. ¹⁰—Rü yemawena rü yéma naxi ga yema nüxirama puracüexü ga puracütanüxü. Rü nümagü nagu naxinüëgu rü yexera tá ngixü nayauxgü ga diëru, natürü nümagü rü ta ngixü nayauxgü ga wüxitachinütama ga diëru ga wüxichigü. ¹¹—Rü yexguma ngixü nayauxgü rü inanaxügüe ga chixri na yadexagüxü nachigagu ga yema naãneärü yora. ¹²—Rü ñanagürügü:

“Yixema rü guxü i ngunexügu üaxcüxetüwa tapuracüe, natürü i ñaã puracütanüxü i wixwenaxüchi íngugüxü rü wüxi i ngoratama napuracüe. Natürü ngéma tüxü naxütanüaxüçpüxtama nüxü nanaxütanü”, ñanagürügü.

¹³—Natürü ga yema ubanecüari yora nanangãxü, rü ñanagürü nüxü ga wüxi ga yema puracütanüxü:

“Pa Chomüçüx, tama cuxü changix. ¿Tama exna i wüxitachinügu yixü ga chomaã cunamexëexü na cuxü chanaxütanüxü i ngéma puracü? ¹⁴—iÑaã i curü diëru, rü fixü! Rü ngéma puracütanüxü i wüxi i ngoratama puracüexü, rü choma nüxna ngixü chaxãxchaü i ngéma cuxna ngixü chaxäcüçpüx. ¹⁵—¿Tama exna name i ngéma choma chanaxwaxexüäcuma ngímaã na chaxüxü i chorü diëru? ¿Rü exna quixãüxächi erü ngémaäcü chamecuma?” ñanagürü. ¹⁶—Rü yixema ñuxma duüxügü wixweama tüxü ügüxëexë, rü daxüguxü i naãnewa rü Tupana tá wixpexewa tüxü naxügüxëe. Rü yixema ñuxma duüxügü wixpexewa tüxü ügüxëexë rü daxüguxü i naãnewa rü Tupana tá wixweama tüxü naxügüxëe. Erü Tupana rü muxüchiena naxu, natürü noxretama tixi ya yixema tüxü yadexechixe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü wenaxärü nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷Rü yexguma namagu yaxüxgu ga Ngechuchu ga Yerucharëüwa na naxüxü rü noxrüwama naxçax naca ga yema 12 ga norü ngüexügü, rü ñanagürü nüxü:

¹⁸—Pema nuxũ pecuax na marũ ingaicaxũ na Yerucharéũwa ingugũxũ. Rũ ngẽma rũ duĩxũgũ rũ tá chixri chomaã nachopetũ. Rũ tá paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ ngúxẽẽruũgũ i ore i mugũwa nguxẽẽtaegũxũna tá choxũ namugũ. Rũ nũmagũ rũ tá chomaã nanaxuegugũ na chayuxũcax. ¹⁹—Rũ tá to i nachĩũãnecũãxna choxũ namugũ. Rũ ngẽmagũ tá nixĩ i chaugu idauxcũraũgũxũ rũ choxũ cũaixgũxũ, rũ ñuxũchi tá curuchawa choxũ nipotagũ na ngẽxma chayuxũcax. Natĩrũ tomaẽxpũx i ngunexũguwena rũ tá wenaxãrũ chamaxũ —ñanagũrũ.

**Wũxi ga ngũxẽẽcax ƒica ga
Chaũtiágu rũ Cuãũãrũ mama
(Mr 10.35-40)**

²⁰Rũ yéma iyexma ga naẽ ga Chaũtiágu rũ Cuãũ. Rũ yema taxre rũ Zebedéu nanegũ nixĩgũ. Rũ ngĩma rũ Ngechuchucax iyaxũ namaã ga yema taxre ga ngĩnegũ. Rũ Ngechuchupexegu iyacaxápũxũ, rũ wũxi ga ngũxẽẽcax nũxna iyaca. ²¹Rũ nũma ngĩxna naca, rũ ñanagũrũ: —¿Tacũ nixĩ i cunaxwaxexũ? —ñanagũrũ. Rũ ngĩma inangãxũ rũ ngĩgũrũgũ: —Pa Corix, ngẽxguma ãẽxgacũxũ quingucuchigu rũ chanaxwaxe i cunamu na wũxi i ñãa chaune rũ curũ tũgũnecũwawa na natoxũ, rũ ngẽma to i curũ toxwecũwawa na natoxũ —ngĩgũrũgũ. ²²Natĩrũ Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ rũ ñanagũrũ: —Pema rũ tama nũxũ pecuax na tacũcax ƒpecaxũ. ¿Namaxã chi peporaexũ i ngẽma ngũxũ i tá choxũ ñpetũxũ? —ñanagũrũ. Rũ nũmagũ nanangãxũgũ rũ ñanagũrũgũ: —Ngẽmããcũ namaã tá taporae —ñanagũrũgũ. ²³Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ ñanagũrũ nũxũ:

—Aixcũma tá nixĩ i chauxrũũ ngũxũ pingegũxũ. Natĩrũ ngẽma chorũ tũgũnecũwawa rũ chorũ toxwecũwawa na perũtogũxũcax, rũ tama choxmexwa nangẽxma na pexna chanaxãxũ. Rũ Chaunatumexẽwa nixĩ na nangẽxmaxũ i ngẽma, rũ nũma tá tũxna nanaxã ya yĩxema tũmacax ƒyĩxẽ —ñanagũrũ. ²⁴Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũegu ga yema togũ ga 10 ga Ngechuchuarũ ngũxũgũ, rũ Chaũtiágumaã rũ Cuãũmaã nanuẽ. ²⁵Natĩrũ Ngechuchu naxcax naca rũ ñanagũrũ nũxũ: —Pema nũxũ pecuax rũ guxũ i nachĩũãnegũarũ ãẽxgacũgũ rũ poraãcũ nanamu i norũ duĩxũgũ. Rũ ngẽma ãẽxgacũgũ i taxũgũ rũ norũ duĩxũgũarũ yora nũgũ nixĩgũxẽẽ. ²⁶—Natĩrũ tãũtama ngẽmaãcũ nixĩ i petaniũwa. Rũ ngẽxguma texé naxwaxegu na ãẽxgacũ tĩxũ i petaniũwa, rũ name nixĩ i noxri rũ guxãrũ ngũxẽẽruũ tixĩ. ²⁷—Rũ ngẽxguma chi texé i petaniũwa naxwaxegu na tũmamũcũgũeru na tĩxũ, rũ name nixĩ i noxri rũ guxũma i tũmamũcũgũarũ ngũxẽẽruũ tixĩ. ²⁸—Yerũ chomatama i Tupana Nane na duĩxũxũ chĩxũ rũ tama togũ choxũ rũngũxẽẽxũcax nixĩ i nũma chaxũxũ. Natĩrũ nũma chaxũxũ na duĩxũgũxũ charũngũxẽẽxũcax rũ naxcax na chayuxũcax rũ ngẽmaãcũ chanaxũtanixũcax na muxũma i nũmagũ rũ nũxũ nangẽxmaxũcax i maxũ i taguma gũxũ —ñanagũrũ.

**Ngechuchu nanameẽxẽẽ ga
taxre ga ngexetũxũ
(Mr 10. 46-52; Lc 18.35-43)**

²⁹Rũ yexguma Ngechuchu norũ ngũxũgũmaã Yericũarũ ƒãnewa ƒchoũxgu, rũ muxũma ga duĩxũgũ nawe narũxĩ. ³⁰Rũ yéma namacũwawa

narütogü ga taxre ga ingexetüxü. Rü yexguma nüxü naxinüëgu na Ngechuchu yéma üpetüxü, rü tagaäcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabítanüxü, iCuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. ³¹Rü yema duüxügü ga Ngechuchuwe rüxixü rü nayangagü na iyanangeaxgüxüçax. Natürü nümagü ga yema ingexetüxü rü yexeraäcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabítanüxü, icuxü tangechaütümüügü! —ñanagürügü. ³²Rü yexguma ga Ngechuchu rü yexma nayachiächi rü naxçax naca ga yema ingexetüxü. Rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Taci i penaxwaxexü na pexçax chanaxüxü? —ñanagürü. ³³Rü nümagü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Pa Corix, tanaxwaxe na toxü quidauchitanügüxüëxü —ñanagürügü. ³⁴Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nangechaütümüügü, rü naxëtügügu ningögü. Rü yexgumatama nidauchigü, rü Ngechuchuwe narüxü.

Yerucharéügu naxücu ga Ngechuchu
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)

21 ¹Rü yexguma marü yangaicagügu ga Yerucharéüwa na nangugüxü, rü nawa nangügü ga guma ñane ga Bechagué ga Oríbunecüarü maxpüneärü ngaicamana yexmane. Rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngüexügü. ²Rü ñanagürü nüxü: —iGua tóru toxmaxtawa ngëxmane ya ñanexäcüwa pexü! Rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i cowaru i ngexü i ngëxma ngaxüxü namaä i wüxi i naxäcü i yatüxü i

naxütüga irüxäxü. iRü peyawëxü, rü nuä chauxçax penagagü! ³Rü ngëxguma texé pexna caxgu na tacüçax peyawëxüxü, irü tümamaä nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü cori nanaxwaxegü, natürü paxa tá nanawoeguxëë”, ñapegügü tüxü! —ñanagürü. ⁴Rü yema naxüpetü yerü yemaäcü Tupana nayanguxëë ga norü ore ga nuxcümaüxü ga norü orearü uruü ümatüxü ga ñaxü:

⁵“iYerucharéüçüäxgümaä nüxü pixu rü ñapegü: ‘iDüçax ya perü äëxgacü ya nuä pexütawa ücü! Rü nüma rü wüxi i ngëxürüxü i duüxürüü ínangu, rü wüxi i cowaruacüétügumare naxaunagü!’”

ñanagürü ga yema ore. ⁶Rü yexguma ga yema taxre ga norü ngüexügü rü yéma naxü, rü nanaxügü ga yema Ngechuchu namaä nüxü ixuxü. ⁷Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga yema cowarügü. Rü yema norü ngüexügü rü naxchirumaä nanaçhatagü ga yema cowaruxacü, rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. ⁸Rü yema muxüma ga duüxügü ga nawe rüxixü rü naxchirumaä nayaçhamatanü ga nama. Rü togü rü naixätü ta nadaügü rü yemamaä nayaçhamatanü ga nama. ⁹Rü yema duüxügü ga napexegu ägüxü, rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaäcü ñanagürügü: —iNamexëchi ya daa äëxgacü ya Dabítanüxü! iRü namexëchi ya yima Tupanaégagu núma ücü! iRü cuxü tataxëëgü, Pa Tonatü ya Daxügucüx! —ñanagürügü. ¹⁰Rü yexguma Ngechuchu Yerucharéüwa ixücuxgu, rü guxüma ga yema ñanecüäx

rü nanaxixächiaëgü, rü ñanagürügü:
—¿Texe nixĩ ya daa? —ñanagürügü.
¹¹Rü yema Ngechuchuwe rüxixũ ga
duũxügü rü nanangãxügü rü
ñanagürügü: —Daa nixĩ ya Tupanaärü
orearü uruũ ya Ngechuchu ya
Gariréaanewa ngëxmane ya ñane ya
Nacharétucũãx ixĩcü —ñanagürügü.

**Ngechuchu rü tupaucha ga taxũnewa
ínanawoxũ ga duũxügü ga yéma taxegüxũ**
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)

¹²Rü tupaucha ga taxũnegu naxücu ga
Ngechuchu, rü ínanawoxũ ga yema
yéma tacümaã taxegüxũ rü naxcãx
taxegüxũ. Rü nanawoegu ga norü
mechagü ga yema duũxügü ga yéma
dĩerumaã taxegüxũ rü muxtucugümaã
taxegüxũ. ¹³Rü ñanagürü nüxũ ga yema
duũxügü: —Tupanaärü ore i
ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Chopata rü yumüxëpataũ nixĩ”.
Natürü pema rü ngĩtaaxgüxüpataũ
peyaxixëë —ñanagürü. ¹⁴Rü yéma
tupaucha ga taxũnewa rü Ngechuchucãx
naxĩ ga ñuxre ga ingexetügüxũ rü
ichixeparagüxũ. Rü Ngechuchu
nanameëxëë. ¹⁵Natürü ga paigüarü
ãëxgacügü rü ngüxëëruügü ga ore ga
mugüwa ngüxëëtaegüxũ, rü nüxũ
nadaugü ga yema mexügü ga taxügü ga
Tupanaärü poramaã naxüxũ ga
Ngechuchu rü buxügüxũ naxĩnüë ga na
ñagüxũ: —íNamexëchi ya daa ãëxgacü
ya Ngechuchu ya Dabítanüxũ!
—ñagüxũ. Rü yemacãx ga yema
ãëxgacügü rü nanuë. ¹⁶Rü ñanagürügü
Ngechuchuxũ: —¿Nüxũ cuxĩnüxũ i
ngëma buxügü namaã idexagüxũ?
—ñanagürügü. Rü Ngechuchu

nanangãxũ, rü ñanagürü: —Ngũ, nüxũ
chaxĩnü. ¿Natürü taguma exna nawa
pengúe i Tupanaärü ore i ümatüxũ i
ñaxũ:

“Rü ngëma buxügü i íraxüchixũ rü
õxchanagü rü tá ta cuxũ
nicuãxüügü”,
ñaxũ? —ñanagürü. ¹⁷Rü yexguma ga
Ngechuchu rü nüxna yéma nixũ, rü
ñüxüchi ínaxüxũ ga guma ñanewa. Rü
ñane ga Betániawa naxũ, rü yexma
nayape.

**Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü
oóxümaã chixexũ naxuegu**
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸Rü moxüãcü ga paxmama rü
yexguma wenaxärü Yerucharéüçax
nataegugu ga Ngechuchu rü nataiwa.
¹⁹Rü namacüwawa nüxũ nadau ga wüxi
ga orix ga iguera. Rü naxcãx nixũ,
natürü taxuũma ga norü oxũ inayangau,
rü naátüxüxĩcatama inayangau. Rü
yemacãx ñanagürü nüxũ ga yema orix:
—Rü tagutáma wena cuxox,
—ñanagürü. Rü yexgumatama narüñexë
ga yema orix. ²⁰Rü yexguma yemaxũ
nadaugüga ga norü ngüexügü, rü
nabaxixächiaëgü. Rü Ngechuchuna
nacagüe rü ñanagürügü: —¿Rü ñuxãcü i
ñaã orix i paxama nañexëxũ?
—ñanagürügü. ²¹Rü Ngechuchu
nanangãxũ rü ñanagürü: —Aixcuma
pemaã nüxũ chixu rü ngëxguma chi
meã peyaxögüga rü tama ngëma
igueramaã chaxüxüxĩca chi pexü.
Natürü yexeraxũ chi pexü. Rü
ngëxguma chi daa maxpünemaã nüxũ
pixuxgu na yaxügachixüçax rü taxtü i
taxüchiüwa naxüxüçax, rü pega chi

naxĩnũ. ²²Rũ guxũma i tacũ i naxcax ípecaxũ i perũ yumũxẽwa, rĩ tá penayauxgũ ega aixcũma peyaxõgũacũma naxcax ípecaxgu.

Ngechuchuna nacagũe na texearũ oregagu tupaucha ga taxũnewa nanguxẽtaexũ
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³Rũ Ngechuchu rĩ tupaucha ga taxũnegu naxũcu. Rũ yexguma yẽma ínanguxẽtaeyane rĩ naxcax naxĩ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rĩ togũ ga ãẽxgacũgũ ga yaguãxgũ. Rũ Ngechuchuna nacagũe rĩ ñanagũrũgũ: —¿Rũ texearũ mugagu nixĩ i cunaxũxũ i ngẽma núma cuxũxũ? ¿Rũ texẽ cuxũ tamu na cunaxũxũcax i ngẽma? —ñanagũrũgũ. ²⁴⁻²⁵Rũ Ngechuchu nanangãxũ rĩ ñanagũrũ: —Choma rĩ tá ta pexna chaca, rĩ ngẽxguma choxũ pengãxũgu i ngẽma pexna naxcax chaçaxũ, rĩ choma rĩ tá ta pemaã nũxũ chixu na ngẽxũrũxũ i ãẽxgacũ na choxũ muxũ na nuã changuxẽtaexũ. ¿Rũ texẽ tanamu ga Cuáũ na duũxũgũxũ ínbaiũxẽxũcax? ¿Pexcax rĩ Tupana yĩxũ ga namucũ rĩ exna duũxũgũmare? —ñanagũrũ. Rũ yexguma ga yema ãẽxgacũgũ rĩ inanaxũgũe ga nũgũmaã na yaporagatanũcũxũ. Rũ nũgũmaãtama ñanagũrũgũ: —¿Nũxũ ñagũgũxũ tá? Erũ ngẽxguma chi nũxũ ixuxgu na Tupana núma namuxũ rĩ nũma rĩ tá ñanagũrũ tũxũ:

“¿Rũ tũxũcũũ ga tama nũxũ peyaxõgũxũ?” ñanagũrũ tá. ²⁶—Rũ ngẽxguma chi nũxũ ixuxgu na yatũgũmare núma namuxũ rĩ taxcax rĩ tá naxãũcũma, erũ duũxũgũ tá tũxũ nadai. Erũ nũmagũ i duũxũgũ rĩ nagu

narũxĩnũe na Tupana yĩxũ ga Cuáũxũ núma mucũ —ñanagũrũgũ. ²⁷Rũ yemacax Ngechuchuxũ nangãxũgũ rĩ ñanagũrũgũ: —Tama nũxũ tacuax ga texẽ núma na namuxũ ga Cuáũ ga baiũxẽeruũ —ñanagũrũgũ. Rũ yexguma ga Ngechuchu rĩ ñanagũrũ nũxũ: —Choma rĩ tá ta tãũtama pemaã nũxũ chixu na texẽ choxũ muxũ na chanaxũxũ i ngẽma choxna naxcax pecaxũ —ñanagũrũ.

Cuaxruũ ga taxre ga nanegũgu ixuxũ

²⁸Rũ ñanagũrũ ta ga Ngechuchu —¿Nũxũ ñapegũxũ naxcax i ñaã ore i tá pemaã nũxũ chixuxũ? Rũ wũxi ga yatũ rĩ nũxũ nayexma ga taxre ga nane. Rũ wũxi ga guma nanemaã nũxũ nixu rĩ ñanagũrũ nũxũ:

“Pa Chaunex, chanaxwaxe i yéa chorũ ubaarũ buxgũwa cuyapuraciũ”, ñanagũrũ. ²⁹—Rũ guma nane nanangãxũ rĩ ñanagũrũ:

“Choxũ nawaxtũmũũ na ngẽma chaxũxũ”, ñanagũrũ. Natũrũ ga yixcamaxũra rĩ nagu narũxĩnũ rĩ dũxwa yẽma nayapuraciũ. ³⁰—Rũ yixcũra ga guma nanatũ rĩ naĩ ga nanexũtawax naxũ, rĩ yexgumarũũ ta nũxũ yema ñanagũrũ. Rũ guma nane nanangãxũ rĩ ñanagũrũ:

“Marũ name, Pa Pa, rĩ ngẽma tá chaxũ”, ñanagũrũ. Natũrũ tama aixcũma yẽma naxũ. ³¹—Rũ ñuxma chanaxwaxe i chomaã nũxũ pixu rĩ ngexcũrũcũ ga guma taxre ga nane ga aixcũma naxũcũ ga yema nanatũ naxwaxexũ —ñanagũrũ. Rũ nũmagũ nanangãxũgũ rĩ ñanagũrũgũ: —Ga guma nũxĩra namuãcũ nixĩ ga naga

ñücü —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü ngëma yatügü i Dumaärü äëxgacüçax diëru ngixü dexü rü ngëma ngexügü i chixri maxëxü tá nixi i pexüpa nüxira ichocuxü i ngextá Tupana äëxgacü iixüüwa. ³²—Yerü Cuáü ga baiüxëëruü rü núma naxü na pemaã nüxü yaxuxüçax na ñuxäcü tá na pemaxëxü, natürü ga pema rü tama nüxü peyaxögü. Natürü ga yema yatügü ga Dumaärü äëxgacüçax diëru ngixü dexü rü yema ngexügü ga chixri maxëxü rü Cuáüäxü nayaxögü. Natürü ga pema rü woo nüxü na pedaügüxü ga ñuxäcü na yaxögüäxü, rü tama nüxü perüxoechaü i pecüma i chixexü na peyaxögüxüçax —ñanagürü.

**Cuaxruü ga chixexü ga
puracütanüxügu ixuxü**
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü chanaxwaxe i iperüxünüë i ñaã to i ore i cuaxruü i tá pemaã nüxü chixuxü. Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga nüxü nayexmacü ga wüxi ga norü naãne. Rü yexma nanato ga muxüma ga orix ga uba. Rü ñuxüchi ínanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga ubaarü yauxtüüxüchica rü wüxi ga dauxütaechica. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxëë. Rü namaã nanamexëë na ngäxügu namaã ngixü yatoyexüçax ga yema ubatanü. Rü ñuxüchi ga yema naãneärü yora rü wüxi ga to ga nachüüäne ga yaxügüxüwa naxü. ³⁴—Rü yexguma norü ubaarü buxgüwa nanguxgu, rü yema naãneärü yora rü yéma nanamugü ga ñuxre ga

norü duüxügü na yema puracütanüxüna ngixçax yaçaxüçax ga yema ubatanü ga nüxna ücü. ³⁵Natürü ga yema puracütanüxügü rü ínanayauxü ga yema coriarü duüxügü. Rü nanaçuaixgü ga wüxi, rü ga to rü nayamaçüchigü, rü ga yema to rü nutamaã ínanamuxüchigü.

³⁶—Rü yema naãneärü yora rü wenaxärü noxriarü yexera rüsumaëxü ga norü duüxügü yéma namugü. Natürü ga yema puracütanüxügü rü yema togürüütama chixri namaã nachopetü.

³⁷—Rü düxwa ga yema naãneärü yora rü yéma nanexüchixü namu yerü núma nagu naxinügu rü chi nanega naxinüë ga yema puracütanüxügü. ³⁸—Natürü yexguma yema cori nanexü nadaugügu ga yema puracütanüxügü, rü nügümaã ñanagürügü:

“Ngëmaärü tá nixi i ñaã naãne i yixcama. iRü ngixã tayamaçgü na tóxrü yixüçax!” ñanagürügü. ³⁹—Rü nayayauxgü, rü toxnamana nanagagü, rü yexma nayamaçgü —ñanagürü. ⁴⁰Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema paigüariü äëxgacügüna naca rü ñanagürü: —¿Rü ngëxguma ínanguxgu i ngëma naãneärü yora, rü tacü tá yema puracütanüxümaã naxü? —ñanagürü. ⁴¹Rü yema äëxgacügü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: —Ngëma naãneärü yora rü tama nüxü nangechaütüümüüäcüma tá nanadai i ngëma puracütanüxügü i chixri maxëxü. Rü ñuxüchi togü i puracütanüxügü i meã namaã ngixü itoyexü i diëruna tá nüxü nadauxëë —ñanagürügü. ⁴²Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Taguma exna nawa pengüé i Tupanaärü ore i ümatixü? Eriü ngëmawa rü ñanagürü:

“Rü yima nuta ya mecü ya ãrürü
ürüügü nüxü oechirécü rü
ñuxma rü yimatama nixi ya
Tupana nüxira yaxücuchicü na
namaã inaxügüãxüçax ya ipata.
Rü törü Cori ya Tupana nixi ga
naxücü ga yema, rü ñuxma rü
namexêchi i taxçax”,

ñanagürü i ngêma ore. ⁴³—Rü
ngêmacax pemaã nüxü chixu rü woo
pexçaxchirex na yïxü i ngêma naãne i
ngextá Tupana ãëxgacü fixixüwa,
natürü pexna tá nanapu. Rü togü i
duüxügü i aixcüma Tupanaga ñnëxüna
tá nanaxã. ⁴⁴—Rü yima nuta ega texé
namaã yarüñaxgu rü tá itapoügü. Rü
yixema tümaétügu nanguxe ya yima
nuta, rü tá tüxü niñaïxmü —ñanagürü
ga Ngechuchu. ⁴⁵Rü yexguma ga
paigüarü ãëxgacügü rü Parichéugü nüxü
ñnëügu ga yema ore ga cuaxruü ga
Ngechuchu namaã nüxü ixuxü, rü nüxü
nicuaxächitanü ga nachiga na yïxü ga
yema ore. ⁴⁶Rü yexgumatama ga yema
ãëxgacügü rü Ngechuchuxü
niyauuxgüéga. Natürü taxucürüwama
nayayauxgü yerü duüxügüxü namuüë,
yerü nümagü ga duüxügü rü nayaxögü
ga aixcüma Tupanaärü orearü uruü na
yïxü ga Ngechuchu.

Cuaxruü ga ngigüarü petagu ixuxü

(Lc 14.15-24)

22 ¹Rü Ngechuchu rü wenaxärü
nanangüexêë. Rü ore ga
cuaxruügu namaã nayaxu, rü ñanagürü
nüxü: ²—Rü ngêma Tupana na ãëxgacü
ixixü rü ñoma wüxi ga nachiuãneärü
ãëxgacü ga naneärü ngigü üchiücürüü
nixi. ³—Rü norü duüxügüxü namu na

naxçax yaçaxüçax ga yema duüxügü ga
marü üpaacü nüxna naxuxü. Natürü
yema duüxügü ga marü nüxna
naxuchiréxü rü tama yéma naxixchaü.

⁴—Rü wenaxärü togü ga norü
duüxügüxü yéma namugü. Rü ñanagürü
nüxü:

“iNgêma pexi naxütawa i ngêma
duüxügü i nüxna chaxuchiréxü, rü
namaã nüxü peyarüxu rü marü íname i
chorü ñna i taxü. Rü marü chanadai i
chorü wocagü i ingüexü rü guxüma
marü ínamemare. Rü chanaxwaxe i
paxa nuã naxi naxçax i ñaã chorü peta!”
ñanagürü. ⁵—Natürü yema duüxügü ga
nüxna naxuchiréxü rü tama naga
naxinüë. Rü wüxi rü naãnewa naxü, rü
ga to rü norü taxepataüwa naxü. ⁶—Rü
ga togü rü yema ãëxgaciärü duüxügüxü
ínayauxü rü nayaçuaixgü ñuxmata
nayuexêë. ⁷—Rü yexguma ga guma
ãëxgacü rü poraäcü nanu. Rü norü
churaragüxü yéma namugü na
yadaiaxüçax ga yema duüxügü ga
máëtagüxü, rü na yagugüãxüçax ga
guma norü ñane. ⁸—Rü ñuxüchi
ñanagürü nüxü ga norü duüxügü:

“Guxüma i chorü peta rü marü
ínamemare. Natürü ga yema duüxügü
ga noxri nüxna chaxuxü rü taxuwama
nime na nuã naxixüçax. ⁹—iRü yéa taxü
i cayewa pexi, rü nüxna peyaxu i guxü i
duüxügü i ngêma nüxü pedauxü, na
núma chorü petawa naxixüçax!”
ñanagürü. ¹⁰—Rü yema ãëxgaciärü
duüxügü rü yéma cayewa naxi. Rü
nüxna nixuetanü ga guxüma ga
duüxügü ga mexügü rü chixexügü ga
nüxü iyangaugüxü. Rü yemaäcü
duüxügümaã nanapa ga guma

ãêxgaciipata. ¹¹—Rü yexguma ga guma ãêxgaciü rü nixücu nawa ga yema ucapu ga nawa peta naxüxü, yerü ínayadau ga yema duüxüğü ga nüxna naxuxü. Natürü yéma nüxü nadau ga wüxi ga yatü ga tama norü ngaxãêchirugu icüxü. ¹²—Rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chomüciüx ññuxãcü i nuxã cuxücuü na tama curü ngaxãêchirugu quicüxü?” ñanagürü. Natürü nüma ga yema yatü rü nangeaxmare. ¹³—Rü yexguma ga guma ãêxgaciü rü ñanagürü nüxü ga yema norü duüxüğü:

“iMeã peyanaïxpara rü peyanaïxchacüüğü i ñaã yatü, rü yéma düxétüwa i poraãcü ínaxëânexüwa peyatá! Rü ngéma tá narüdoxü rü tá nixüxchapüta erü poraãcü tá nüxü nangux”, ñanagürü. ¹⁴—Rü Tupana rü muxüchfena naxu, natürü noxretama tixü ya yíxema aixcüma Tupana tüxü idexechixe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ãêxgaciüaxü diêrumaã naxütanüxüchiga
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵Rü yexguma ga Parichéugü rü nixígachi. Rü noxrüwama nügümaã nayamexëëgü na tacü rü oremaã tá Ngechuchuna nacagüexüçax na chixexügu nanguxëëgüãxüçax rü ñuxüchi ãêxgaciüxütawa na ínaxuaxüğüãxüçax. ¹⁶Rü yemacax Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duüxüğü namaã ga ñuxre ga Erodearü duüxüğü na yema oremaã Ngechuchuna na yacagüexüçax. Rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugügu rü ñanagürüğü: —Pa Ngüexëëruüx, nüxü tacuax rü aixcüma nixü i ngéma nüxü quixuxü i curü ore. Rü aixcüma

cunangüexëë i duüxüğü na Tupana naxwaxexüãcüma namaxëxüçax. Rü tama duüxüğügamare cuxüñü, erü tama norü düxétüxünegu cudawenü, natürü nacüma nixü i cungugüxü. ¹⁷—iRü tomaã nüxü íxu! rü ngéma diêru ya ãêxgaciü ya tacü ya Dumacüãx totanüwa yayauxchaüxü, ¿rü namexü yüxü na nüxna ngüxü taxãxü rü exna tama? —ñanagürüğü. ¹⁸Natürü Ngechuchu nüxü nacuaxama na chixexügu naxüñüexü ga yema duüxüğü, rü yemacax ñanagürü nüxü: —Pema nixü i togüpexewa meã pemaxënetaxü, natürü peãewa rü chixexügu perüxüñüë. ¿Rü tüxücüü i chixexügu choxü penguxëëchaüxü? ¹⁹—iChoxü ngüxü pewé i wüxi i diêru i ngümaã ãêxgaciüaxü penaxütanüciü! —ñanagürü. Rü yéma naxütawa ngüxü nangegü ga wüxítachinü ga yema diêru. ²⁰Rü yexguma Ngechuchu ngüxü ñuxügu, rü nüxna naca, rü ñanagürü —¿Rü texéchicünaxã rü texééga nixü i ngügu üxü? —ñanagürü. ²¹Rü nümagü nanangãxüğü, rü ñanagürüğü: —Dumacüãx ya ãêxgaciü ya tacüchicünaxã nixü —ñanagürüğü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —iÃêxgaciüna ngüxü pexã i ngéma ãêxgaciüarü íxücü, rü Tupanana ngüxü pexã i ngéma Tupanaãrü íxücü! —ñanagürü. ²²Rü yexguma yema orexü naxüñüëgu, rü nabaixãchiãëgü. Rü Ngechuchuna ínixü.

Ngechuchuna nacagüë rü ngoxi wena táxarü namaxë i duüxüğü
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³Rü yematama ngunexügu rü ñuxre ga Chaduchéugü rü Ngechuchuxütawa naxü. Rü nümagü nixü ga nagu naxüñüexü na yuexü rü tagutáma wena namaxëxü. Rü yemacax Ngechuchuna nacagüë, rü ñanagürüğü:

²⁴—Pa Ngúexẽẽruũx, Moĩché nĩxũ ixuxgu rĩ ngẽxguma wũxi ya yatĩ naxãmax rĩ nangexaciýane nayuxgu, rĩ name nixĩ i nañeẽtama ngĩmaã naxãmax i ngẽma yutecũ i naxũmax, na ngẽmaaci naxãxaciũcũx nũxũ ya yima nañeẽ ya marũ yucũ —ñanagũrũ ga yema ore. ²⁵Rũ ñanagũrũgũ ta ga Chaduchéugũ: —Nayexma ga totaniwa ga 7 ga nũgieneẽ. Rũ naxãmax ga guma yaci, natĩrũ tauta naxãxaciýane nayu. Rũ yexguma ga naĩ ga nañeẽ nũxĩ ngĩmaã naxãmax ga yema ngeci. ²⁶—Rũ guma rĩ ta nayu, rĩ nangexaci. Rũ yexguma rĩ naĩ ga nañeẽ nũxĩ ngĩmaã naxãmax. Rũ yemaaci guciũma ga guma 7 ga nũgieneẽ rĩ ngĩmaã naxãmax ga yema nge. Rũ guciũma nayue tauta naxãxaciýane. ²⁷—Rũ yemawena rĩ ngĩma rĩ ta iyu ga yema nge. ²⁸—Rũ ngẽxguma yuxũ wena maxẽgu, ¿rĩ ngexcũriũciũ ga guma 7 ga nũgieneẽ naxmax tá iyixĩ i ngẽma nge? Yerũ guciũma ga guma 7 ga nũgieneẽ ngĩmaã naxãmax —ñanagũrũgũ. ²⁹Rũ yexguma ga Ngechuchu rĩ nanangãxũ, rĩ ñanagũrũ: —Pema rĩ ípetiũ erũ tama nũxũ pecuax i Tupanaãrũ ore i ñmatixũ, rĩ tama nũxũ pecuax i ñuxaci ãẽxgaci na yĩxũ ya Tupana. ³⁰—Rũ ngẽxguma yuxũ wena maxẽgu rĩ taxũetama tixãmaxgũ rĩ ẽxna tixãtegũ. Erũ daxũcũãx i Tupanaãrũ oreari ngeruũgũrũ tá tixĩgũ i ngẽxguma. ³¹—Pema choxna peca i yuxũãrũ dagũchiga. ¿Natĩrũ tama ẽxna nawa pengũe i Tupanaãrũ ore i ñmatixũ i ngextá Tupanatama ngẽmachigaxũ pemaã íyaxuxũwa? Erũ ngẽma rĩ ñanagũrũ ya Tupana:

³² “Choma nixĩ i Abráũãrũ Tupana, rĩ Ichaáarũ Tupana, rĩ Acobuarũ Tupana”,

ñanagũrũ. Rũ ngẽma orewa nũxũ tacuax rĩ woo ñoma i nañnewa nayuegu i duũxũgũ, natĩrũ Tupana nũxũ ñuxgu rĩ guxũguma namaxẽ —ñanagũrũ ga Ngechuchu. ³³Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũẽgu ga duũxũgũ, rĩ guxũma nañaxãchiãẽgũ namaã ga norũ nguxẽẽtae ga Ngechuchu.

Ngẽma Tupanaãrũ mu i guxũ i norũ mugũarũ yexera ixĩxũ
(Mr 12.28-34)

³⁴Rũ nangutaguxegũ ga Parichéugũ ga yexguma nũxũ naxĩnũẽgu ga ñuxaci Ngechuchu rĩ yema Chaduchéugũxũ na iyanangeaxgũxẽẽxũ. ³⁵Rũ wũxi ga yema Parichéugũ ga ore ga mugũwa nguxẽẽtaexũ rĩ Ngechuchuxũ chixexũgu nanguxẽẽchaũ. Rũ yemacax Ngechuchuna naca rĩ ñanagũrũ: ³⁶—Pa Ngúexẽẽruũx, ¿ngẽxũrũxũ i Tupanaãrũ mu nixĩ i guxũ i norũ mugũarũ yexera ixĩxũ? —ñanagũrũ. ³⁷Rũ Ngechuchu nanangãxũ rĩ ñanagũrũ: —Ngẽma Tupanaãrũ mu i guxũ i norũ mugũarũ yexera ixĩxũ, rĩ ñanagũrũ:

“iRũ nũxũ nangechaũ ya Cori ya curũ Tupana i guxũne ya curũ maxũnemaã, rĩ guxũ i cuãẽmaã, rĩ guxũ i nagu curũxĩnũxũmaã!”

ñanagũrũ. ³⁸—Rũ ngẽma nixĩ i Tupanaãrũ mu i guxũ i norũ mugũarũ yexera ixĩxũ. Rũ ngẽma nixĩ i nũxĩraũxũ i norũ mu ga duũxũgũna naxãxũ ga Tupana. ³⁹—Rũ ngẽma norũ taxre i Tupanaãrũ mu, rĩ ngẽma nũxĩraũxũ i norũ murũõtama nixĩ, rĩ ñanagũrũ: “iNũxũ nangechaũ i cumũciũ ngẽma na cugũ cungechaũxũrũũ!” ñanagũrũ.

⁴⁰—Rü ngëma taxre i Tupanaärü mugüwa nixĩ inaxügüxũ i guxũma i Tupanaärü mugü ga Moiché ümatüxũ rü nuxcũmaũgüxũ ga Tupanaärü orearü uruũgü namaã nguxëëtaegüxũ —ñanagürü.

¿Texétaa yiĩxũ ya Cristu?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴²Rü yoxni ga Parichégü rü yéma nangutaquexegü, rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü ñuxũ ñapegüxũ i pema nüxũ ya Cristu? ¿Rü texétaa yiĩxũ? —ñanagürü. Rü nümagü ga Parichégü rü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Cristu rü nuxcũmaũcü ga äëxgacü ga Dabítaa nixĩ —ñanagürügü. ⁴³Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tüxcüũ ga Dabí ga norü Corimaã naxuaxũ ga Cristu ga yexguma Tupanaã ga Üünexũ Dabíxũ idexaxëëgu? Yerü ga Dabí rü ñanagürü:

⁴⁴“Tupana rü chorü Cori ya

Cristuxũ ñanagürü: ‘iNuã chorü tügü necüwawa rüto ñuxmatáta nüxũ charüporamaë i curü uwanügü na cuga naxĩnüëxüçax!’” ⁴⁵—Natürü ¿ñuxücürüwa i Dabítaa yiĩxũ ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaã naxuãgu? —ñanagürü ga Ngechuchu. ⁴⁶Rü taxumaãma nanangäxügüéga ga yema Parichégü, rü bai ga wüxi ga oremaã. Rü yemawena rü guxũma namuũë na tacüçax Ngechuchuna nacagüexũ.

**Ngechuchu rü duũxügüpexewa
inanaxuaxũ ga Parichégü rü
ngúxëëruũgü ga Moichéarü mugüwa
nguxëëtaegüxũ**

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54, 20.45-47)

23 ¹Rü yemawena ga Ngechuchu rü duũxügüxũ rü norü ngúxügüxũ ñanagürü: ²—Ngëma ngúxëëruũgü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxũ rü Parichégü, rü meãma nüxũ nacuaxgü ga Tupanaärü ore ga Moiché ümatüxũ. ³—Rü ngëmacax name i naga pexĩnüë i guxũma i ngëma pemaã nüxũ yaxugüxũ. Natürü tama name i nüma namaxëxüäcuma pemaxë, erü nüma nüxũ nixugü i mexũ i ore natürü chixri namaxë. ⁴—Erü nüma rü poraäcü pexũ namu na naga pexĩnüëxüçax i norü mugü i guxchaxũ i taxucürüwama texë aurexũ. Natürü nümagütama rü bai i írarüwa naga na naxĩnüëxũ i ngëma nawa pexũ namuxũ. ⁵—Rü guxũma i ngëma naxügüxũ, rü nanaxügü na duũxügü nüxũ daugüxüçax. Rü ina-yangegü i Tupanaärü ore na ngëmaäcü duũxügü nagu rüxĩnüëgu rü aixcuma Tupanaärü duũxügü na yĩgüxũ. Rü nügü nangaxãëgu na duũxügü nüxũ rüdaunüxüçax. ⁶—Rü petagüarü õnawa rü nümagü i Parichégü rü nanaxwaxegü i õnaärü yoraxütawaxüchi na natogüxũ na duũxügü ngëma nüxũ rüdaunüxüçax. Rü ngutaquexepataũgüwa rü nanaxwaxegü na napexewaxüchi ügüxũ i naxmãxwexegüwa natogüxũ. ⁷—Rü ñãneärü cayegüwa rü nanaxwaxegü na duũxügü meã nüxũ rümoxëgüxũ ñoma

ãëxgacũũ meã rümoëxũũ. Rü nanaxwãegü na duũxũgü rü: “Pa Ngüexëëruũx” ñagũũ nüxũ. ⁸—iNatürü pema rü täütãma ngëmagu perüxĩnüë! Erü guxãma i pema rü pegüeneëgü pixĩgü, rü wüxixicatama nixĩ ya perü ngüexëëruũ ixĩcü. ⁹—Rü tama name i ñoma i naãnecũãxmaã pexãnatü, erü wüxixicatama nixĩ ya Penatü, rü nüma rü daxüwa nangëxma. ¹⁰—Rü tama name i texé: “Pa Æxgacũx” ñatarügü pexũ. Erü chaxicatama nixĩ i perü ãëxgacü chiĩxũ. ¹¹—Rü yíxema petanüwa guxããrũ yexera ixĩxë rü tanaxwãe na guxüma i tũmamücüarü ngüxëëruũ tiĩxũ. ¹²—Erü yíxema tũgü írutaxe rü Tupana tá tũxũ naxãnexëë. Natürü yíxema tũgü íruxírase, rü Tupana tá tũxũ nicuaxũũ. ¹³—Pa Ngüexëëruũgü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duũxũgüpexewa meã pemaxënetaxũ natürü peãëwa rü chixexũgu perüxĩnüëxũ. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcax erü pegagu nixĩ na tama Tupanaxütawa nangugüxũ i togü i duũxũgü. Rü pema rü ta rü täütãma ngëxma pechocu, Rü ngëxgumarüũ ta rü nüxũ penaguxchaxëë na tama ngëxma nachocuxũcax i togü i ngëxma chocuchaũxũ. ¹⁴—Pa Ngüexëëruũgü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duũxũgüpexewa meã pemaxënetaxũ natürü peãëwa rü chixexũgu perüxĩnüëxũ. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcax erü tũxna penapuxũ ya tũmapata ya yíxema yutegüxe. Rü ñuxũchi penamãxëë i perü yumüxëgü

na duũxũgü nagu rüxĩnüëgu rü aixcüma mexũ i Tupanaãrũ duũxũgü na pixĩgüxũ. Rü ngëmacax pema tá nixĩ i togü i duũxũgüarũ yexera pepoxcuexũ. ¹⁵—Pa Ngüexëëruũgü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema nixĩ i togü i duũxũgüpexewa meã pemaxënetaxũ natürü peãëwa rü chixexũgu perüxĩnüëxũ. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcax erü guxüwama pexĩ na togü i duũxũgümaã nüxũ peyarüxuxũcax i ore na wüxitama ya duũxë pexrũ na yaxõxũcax. Rü ngëxguma marü pexũ tanguũxgu, rü tũxũ pechixexëë na düxwa taxrexpüxcüna perü yexera chixexüwa tangëxmaxũcax. ¹⁶—Pa Ngüexëëruũgü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxũ rü Pa Parichéugüx, pema rü ñoma cuaxruũgü i ngexetüxũrũ pixĩgü. Rü wüxi i ngechaũ nixĩ i pexcax, erü nüxũ pixuxgu rü:

“Ngëxguma texé ya tupauca ya taxüneëgagu tacücax ixunetagu, rü marü name ega tama tayanguxëëgu i ngëma tũmaãrũ uneta”, ñaperügügü. Natürü ngëxguma texé tupauca ya taxüneãrũ diëruëgagu tacücax ixunetagu, rü:

“Tanaxwãe i aixcüma tayanguxëë i ngëma tũmaãrũ uneta”, ñaperügügü. ¹⁷—Pema rü pengëãëgü rü ñoma pengexetügüxũrũ pixĩgü. ¿Pexcax rü tacü nixĩ i yexera rümemãxũ, tupauca ya taxüneãrũ diëru rü exna nümatama ya tupauca ya nagagu naxüünene i ngëma diëru? ¹⁸—Rü tupauca ya taxünewa nangëxma i ngëma ãmarechica i ngexta Tupanacax ínadaiaxüwa i naxünagü na Tupanana

naxāmarexūcax. Rū pema rū
ñaperügügü:

“Rū ngëxguma texé ya tupaucā ya
taxūneārū āmarechicāégagu tacūcax
ixunetagu, rū marū name ega tama
tayanguxēēgu i ngēma tūmaārū uneta.
Natūrū ngëxguma texé tupaucā ya
taxūneārū āmarechicawa ngëxmaxū i
āmareégagu tacūcax ixunetagu, rū
tanaxwaxe i aixcūma tayanguxēē i
ngēma tūmaārū uneta”, ñaperügügü.

¹⁹—Pema rū pengēāēgü rū ñoma
pengexetügüxūrū pixīgü. ¿Pexcax rū
tacū nixī i yexera rūmemaēxū, rū yima
tupaucā ya taxūneārū āmarechicawa
ngëxmaxū i āmare rū exna nūmatama
ya tupaucā ya taxūneārū āmarechicā i
nagagu naxiūnēxū i ngēma āmare?

²⁰—Erū yíxema tupaucā ya taxūneārū
āmarechicāégagu tacūcax ixunetaxe, rū
tama ngēma nachicāégaguxicatama
itaxuneta, natūrū ngēma āmare i ngēma
nachicawa ngëxmaxūégagu rū ta
itaxuneta. ²¹—Rū yíxema tupaucā ya
taxūneégagu tacūcax ixunetaxe, rū tama
ngēma tupaucāégaguxicatama
itaxuneta, natūrū Tupana ya ngëxma
āchiūcüégagu rū ta itaxuneta. ²²Rū
yíxema daxügüxū i naāneégagu tacūcax
ixunetaxe, rū Tupanaārū toruūégagu rū
ta itaxuneta, rū ngëxgumarū ta Tupana
ya ngēma rūtocüégagu rū ta itaxuneta.

²³—Pa Ngúxēēruügü i Ore i Mugüwa
Nguxēētaegüxū rū Pa Parichéugüx,
pema nixī i togü i duūxügüpeḡewa meā
pemaxēnetaxū, natūrū peāēwa rū
chixexūgu perüxīnūēxū. Rū wüxi i
ngechaū nixī i pexcax, erū woo tacū i
íraxū i pexū ngëxmaxū rū Tupanana
penaxā i ngēma nūxna üxū. Natūrū

tama naga pexīnūē i Tupanaārū mugü i
guxū i mugüarū yexera íxīxū. Erū pexū
nataxu na āëxgacügü i aixcūma meāma
duūxügūmaā icuaxgüxū na pixīgüxū, rū
pexū nataxu na duūxügü pexū
nangechaūtümüügüxū, rū aixcūma meā
Tupanamaā pixaixcūmagüxū. Rū
guxūma i ngēma nixī i Tupana
naxwaxexū na penaxüxū, tama nūxū
ipeyarüngūmaēācūma i ngēma mexū i
marū pexüxū. ²⁴—Pa Cuaxruügü i
Ngexetügüxūx, pema rū guxūma i mugü
i woo íraxüchixū rū meāma penaxaure,
natūrū tama Tupana naxwaxexūācūma
pemaxē. Pema rū ñoma wüxi i duūxū i
tunücax norū axexū bapetüxū rū
ñuxüchi arū wüxi i cameyu
ixaxwetaūxūrū pixīgü. ²⁵—Pa
Ngúxēēruügü i Ore i Mugüwa
Nguxēētaegüxū rū Pa Parichéugüx,
pema nixī i togü i duūxügüpeḡewa meā
pemaxēnetaxū natūrū peāēwa rū
chixexūgu perüxīnūēxū. Rū wüxi i
ngechaū nixī i pexcax, erū perü
dūxétüxūnewaxicatama pegü
pemexēēchaū, natūrū perü maxūwa rū
poraācü pichixe. Erū
penawomüxēēācūma poraācü naxcax
pengīx i duūxügüarū ngëmaxügü, rū
pegüguxicatama perüxīnūē. ²⁶—Pa
Parichéugü i Ñoma Ngexetüxūrū
Ixīgüxūx, name nixī i pegü pimexēē i
perü aixepewa i perü maxūwa. Rū
ngëxguma tá nixī i perü dūxétüwa rū tá
ta pimexū. ²⁷⁻²⁸—Pa Ngúxēēruügü i
Ore i Mugüwa Nguxēētaegüxū rū Pa
Parichéugüx, pema nixī i togü i
duūxügüpeḡewa meā pemaxēnetaxū
natūrū peāēwa rū chixexūgu
perüxīnūēxū. Rū wüxi i ngechaū nixī i

pexcax, erü ñoma yuetachiquexegü i düxétüwa cómuxümaã chauxetügüxü natürü aixepewa rü yuetachinaxamaã rü nagúxüraüxü i äüächixümaã napagüxürüü pixigü. Erü perü düxétüwa i duüxügü nüxü idaugüxüwaxicatama pime, natürü aixepewa i peãëwa rü poraäcü pichixe. ²⁹—Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcax, Pa Ngúexëëruüü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxü rü Pa Parichéugüx. Pema rü peyamecagü ga naxchiquexegü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü rü yema duüxügü ga imexü ga yuexü. ³⁰—Rü ñuxüchi ñaperügügü:

“Rü yexguma chi nuxcümaügüxü ga tóru oxigü maxëyane imaxëgu, rü täü chima nüxü tarüngüxëë ga na nadaiäxü ga yema nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü”, ñaperügügü. ³¹—Rü ngëma oremaã rü pegü pengoxëë na nataagü pixigüxü ga yema duüxügü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügüxü daixü. ³²—iËcü, noxtacüma chomaã rü ta peyanguxëëx ga yema chixexü ga nuxcümaügüxü ga perü oxigü ügüexü! ³³—Pa Äxtapearü Duüxügüx, pema rü poraäcü pichixe. ¿Ñuxäcü tá naxchaxwa pibuxmü ya yima üxü ya Tupana tá namaã pexü poxcuene? ³⁴—Rü ngëmacax i choma rü tá pexcax núma chanamugü i Tupanaärü orearü uruügü, rü yatügü i mexügü i nüxü cuaxüchigüxü, rü ngúexëëruüü i mexügü. Natürü pema rü tá curuchawa peyapotagüäcüma penadai i ñuxre. Rü togü rü ngutaquexepataügüwa rü tá peyacuaixgü, rü togü rü ñänechigüwa rü tá nawe pingëxütanü na chixexü namaã pexügüxüçax. ³⁵—Natürü Tupana tá pexü napoxcue naxçax i guxüma ga norü

duüxügü ga imexügü ga perü oxigü daixü. Rü Abëwa nixi ga inaxügüäxü ga na nadaiäxü rü Chacarí ga tupauca ga taxünegu peyamaxgüçigü nixi ga yacuáxü ga yema. ³⁶—Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma ga yema chixexüçax rü Tupana tá nanapoxcue i duüxügü i ñomaücüü maxëxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu rü Yerucharéüçüäx ga
duüxügüçax naxaxu
(Lc 13.34-35)**

³⁷Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pa Yerucharéüçüäx, pema penadai i Tupanaärü orearü uruügü, rü nutamaã ípenamuxüchigü i Tupanaärü orearü ngerüügü i pexcax núma namugüxü. Rü ñuxreexpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanutaquexexëëchaü ñoma wüxi i ota i naxäcüxä nügütüügu tüxü nutaquexexüüü. Natürü pema rü tama penaxwaxe. ³⁸—Düçax i ñuxma ya perü ñäne, rü Tupana tá ínanatax. ³⁹—Rü pemaã nüxü chixu rü täütáma wena choxü pedau ñuxmatáta daxügüxü i naänewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedaugü rü tá ñaperügügü:

“Namexëchi nixi ya yima Cori ya Tupana núma namucü”, ñaperügügü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ga
taxüne rü tá nagu na napogüexü
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)**

24 ¹Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínaxüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügü naxçax naxi. Rü ñanagürügü nüxü: —Düçax, Pa Corix, ñuxäcü nimexëchi ya daa

tupaucha ya taxũneärü ipatagü
—ñanagürügü. ²Natürü Ngechuchu
nanangäxũ rü ñanagürü: —Pema nüxũ
pedaugü ya guxũnema ya yima tupaucha
ya taxũneärü ipatagü. Natürü pemaã
nüxũ chixu rü aixcuma guxũnema ya
daa ipatagü rü tá nagu napogüe. Rü
naxtapixarü nutagü rü taxucütama
nügüétü naxüxüra, rü bai ya wüxi
—ñanagürü.

**Cuaxruügü i tá nüxũ idauxũ naxüpa na
nagüxũ i naäne**

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24, 21.7-24)

³Rü ñuxüchi guma Maxpüne ga
Oribunecügu äëganewa naxĩ. Rü
yexguma guma maxpúnewa natoxgu ga
Ngechuchu rü norü ngüexũgüxicatama
naxütawa naxĩ na noxrüwama nüxna
nacagüexũcax. Rü ñanagürügü:
—Tanaxwaxe i tomaã nüxũ quixu na
ñuxgu tá nangupetüxũ i ngëma nüxũ
quixuxũ. ¿Rü tacü tá nixĩ i norü
cuaxruü i nawa nüxũ tacuáxũ i ñuxgu tá
wena núma na cuxüxũ rü tá na nagüxũ i
naäne? —ñanagürügü. ⁴Rü yexguma ga
Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ:
—iPexuãëgü na taxúema pexũ
womüxëëxũcax! ⁵—Erü muxüchixũ i
duüxügü tá ínangugü, rü chaugu tá
nügü nicüxgü rü tá ñanagürügü:

“Choma nixĩ i Cristu”, ñanagürügü tá.
Rü muxüchixũ i duüxügüxũ tá
nawomüxëë. ⁶—Rü tá nüxũ
pexĩnüëchiga na nügü naäaixũ i ñuxre i
nachiüänegü rü nügü na nadaixchaüxũ i
togü i nachiüänegü. iNatürü täütama
ngëmacax pebaixächiaëgü! Erü
woetama ngëmaäcü tátama nangupetü i
noxrix. Natürü täütama naäneärü gux

nixĩ i ngëma. ⁷—Erü wüxi i nachiüäne
rü to i nachiüänemaã tá nügü nadai. Rü
wüxi i äëxgacü rü to i äëxgacümaã tá
nanu, rü norü churaragü rü ngëma to i
äëxgacüarü churaragümaã tá nügü
nadai. Rü tá taiya nangux, rü tá
nataxüchi i ñaaweanegü, rü muxüma i
nachicawa rü tá naxĩäxächiane. ⁸—Rü
guxüma i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ,
rü ngëma nixĩ i norü ügümare i ngëma
ngüxũ i tá ngupetüxũ. ⁹—Rü ngëxguma
i togü i duüxügü rü tá pexũ ínayauxũ na
chixexũ pemaã naxügüxũcax. Rü tá
pexũ nadai. Rü guxũ i naänewa i
duüxügü rü tá pexchi naxaie, erü chorü
duüxügü pixigü. ¹⁰—Rü ngëxguma rü tá
muxüchixũ i chorü duüxügü ínanataxgü
i chorü ore, rü nügütanüwa rü tá
nügüchi naxaie. Rü nügüechita tá
äëxgacüxütawa nügü ínayaxuaxügü.
¹¹—Rü muxüchixũ i orearü uruügüneta
tá ínangugü. Rü tá nüxũ nixugügü na
Tupana yĩxũ ya núma namugücü na
nüxũ yaxugüxũcax i ore. Rü ngëmaäcü
tá muxüchixũ i duüxügüxũ
nawomüxëëgü. ¹²—Rü poraäcü tá
nangëxma i chixexũ, rü ngëmagagu rü
muxüchixütama i duüxügü rü täütama
nügü nangechaügü. ¹³—Natürü yíxema
naétüwa meã Tupanaäxũ yaxõómáxë rü
yíxema tá tixĩ ya aixcuma nayaxúxe i
maxũ i taguma gúxũ. ¹⁴—Rü ngëma
Tupanaärü ore i mexũ rü guxũ i
naänewa tá nüxũ nixugügü na guxũ i
duüxügü nüxũ na cuaxgüxũcax. Rü
ngëmawena tá nixĩ i nagüxũ i naäne.
¹⁵—Rü nuxcumaücü ga Tupanaärü
orearü uruü ga Daneru nachiga
nanaxümatü i ngëma chixexũ i
Tupanapexewa äüächixũ i ínguxchaüxũ.

Rü ngëxguma nüxü pedaüxgu na tupauca ya taxünewa nangóxü i ngëma chixexü i Tupanapexewa chixexüchixü, rü name nixí i pexuãëgü. ¹⁶—Rü ngëxguma ngëma üpetügu, rü ngëma Yudeaanewa ngëxmagüxü i duüxügü rü nanaxwaxe na maxpüneãnewa nabuxmüxü. ¹⁷—Rü ngëma ngunexügu ega texé tümapataaxtüwa ngëxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na tümaärü ngëmaxü tayayaxuxüçax. ¹⁸—Rü texé ya tümaãnewa ngëmaxë rü tama name i tümapataçax tataegu na tümachirugü tayayaxuxüçax. ¹⁹—Rü ngëma ngunexügügu rü wüxi i ngechaü tá nixí i tümacax ya yíxema ngeãxtagü ya tacharaügüxe rü yíxema imaïxäcügüxe. ²⁰—iRü Tupana naxçax peça i perü yumüxëwa na tama gáuane ixüiyane rü exna ngüxchigaarü ngunexügüguane pexü na nangupetüxüçax i ngëma chixexü! ²¹—Erü ngëma ngunexügügu rü poraãcü tá nangëxma i ngúxü ga noxri naãne ixügügumama taguma yexmaxü, rü ngëmawena rü tagutáma wena nangëxma. ²²—Rü ngëxguma Tupana tama nanoxrexëëgu i ngëma ngunexügü, rü taxúetáma tamaxü. Natürü Tupana tá nananoxrexëë i ngëma ngunexügü tümacax ya yíxema nüma tüxü yadexechixe. ²³—Rü ngëxguma texé pexü ñagügu:

“Düçax, daa nixí ya Cristu” ñagügu, rü exna:

“Gua nixí ya Cristu” ñagügu, irü tama name i nüxü peyaxögü! ²⁴—Erü Cristugüneta rü Tupanaärü orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nanaxügü i muxüma i cuaxruügü i

taxügü na ngëmaãcü, ega nüxü natauxchagu, na tüxü nawomüxëëgüxüçax aïxrüxe ya yíxema duüxëgü ya Tupanatama tüxü idexechixe. ²⁵—Düçax, naxüpa na nangupetüxü i guxüma i ngëma ngúxü, rü marü pemaã nüxü chixu i nachiga. ²⁶—Rü ngëmacax i ngëxguma duüxügü ñagügu pexü:

“Düçax, yéa taxúema íxãpataxüwa nangëxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i ngëma pexí. Rü ngëxguma ñagügu pexü:

“Düçax, nuã ucapuwa nangëxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i nüxü peyaxögü. ²⁷—Erü ñoma wüxi i baixbexane i guxüwama nangóonexëëxüüü tá nixí i ngëxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiïxü. ²⁸Rü duüxügü rü tá chauxçax nangutaquexegü ñoma ëxchagü nawemüçax ngutaquexexüüü.

**Nüxäcü tá nixí i ngëxguma nataegugu ya
Tupana Nane ya duüxüxü ixücü**
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33, 17.26-30, 34-36)

²⁹—Rü nawena i ngëma ngúxügü rü tá nixo ya üaxcü, rü täütáma inabáxi ya tauemacü. Rü woramacurigü rü ëxtagü rü tá narüyi. Rü guxüma i ñoma i naãne rü üaxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü ëxtagü rü tá naxüxächitanü rü tá nu ne nanaximare. ³⁰—Rü ñuxüchi duüxügü tá nüxü nadaugü na ñuxäcü daxüwa ne chaxüxü. Rü guxü i nachiüãnecüãx i duüxügü rü tá naxauxe. Rü tá choxü nadaugü i ngëxguma caixanexügügu ícharüxüxgu rü núma chaxüxgu. Rü ngëxguma i choma rü ãëxgacü ya

poraxichicü rü mexêchicü tá chixĩ. ³¹—Rü tá chanamu i chorü orearü ngeruüğü i daxüçüãx na yacuegiãxüçax ya norü cornetagi na ngêmaäcü naxítaquexexêgiãxüçax i guxüma i ngêma duüxüğü i chidexechixü i guxüwama ngêxmagüxü ñuxmata naâne iyacuáxüwa ngêxmagüxü. ³²—iIperüxinüë i ñaã cuaxruü i orix i iguerachiga, rü naxçax pengüe! Rü ngêxguma ngexwacaxüxü i nachacüüğü iyariüyixgu rü naxüátügu, rü ngêmawa nüxü pecuax na paxa tá tauncü na yüxü. ³³—Rü ngêxgumarüü tá nixĩ i ngêxguma nagüxchaügu i naâne. Erü ngêxguma nüxü pedaxgu na nangupetüxü i ngêma pemaã nüxü chixuxü, rü ngêmawa tá nüxü pecuax na marü chingaicaxüchixü. ³⁴—Rü aixcüma pemaã nüxü chixu rü guxüma i ngêma nüxü chixuxü rü tá nangupetü naxüpa na nayuexü i duüxüğü i ñomaücüü maxêxü. ³⁵—Rü ñoma i naâne rü ngêma daxüwa nüxü idauxü rü tá nagux. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo rü aixcüma tá ningü. ³⁶—Natürü ngêma ngunexü rü ngora i nagu tá nangupetüxü i ngêma pemaã nüxü chixuxü, rü Chaunatü ya Tupanaxícatama nüxü nacuax na ñuxgu tá nangupetüxü i ngêma, rü taxüema ya togue nüxü tacuax. Rü woo i norü orearü ngeruüğü i daxüçüãx rü tama nüxü nacuaxgü, rü woo i choma i Nane na chiüxü rü tama nüxü chacuax na ñuxgu tá nangupetüxü i ngêma. ³⁷—Rü yexgumarüü ga duüxügüxü ngupetüxü ga yexguma Noé maüxgu, rü ngêxgumarüü tá ta nüxü nangupetü i ngêxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiüxü. ³⁸—Rü yexguma, naxüpa ga guma mucü ga taxüchicü ga guxüwama

inanguanexêcü, rü ga duüxüğü rü nachibüë, rü naxaxegü, rü nixãmaxgü rü nixütexacüğü ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexü ga nagu Noé naweügu ixüexü. ³⁹—Rü noxri ga yema duüxüğü rü tama nüxü nacuaxgüëga ga tacü tá nüxü na ngupetüxü. Natürü yexguma ínanguxgu ga guma mucü ga taxüchicü ga yema duüxügüxü daicü, rü yexguma nixĩ ga nüxü yacuaxãchitanüxü. Rü ngêxgumarüü tá ta nixĩ i ngêxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiüxü. ⁴⁰—Rü ngêma ngunexügu rü taxre i yatüğü rü wüxi i naânewa tá nügümaã nangêxmagü. Rü wüxi tá nixĩ i Tupana igaxü rü ngêma to rü tá ngêma natax. ⁴¹—Rü taxre i ngexüğü tá nügümaã ínacaegü. Rü wüxi tá nixĩ i Tupana igaxü rü ngêma to rü tá ngêma natax. ⁴²—iRü pexuãëgi! Erü tama nüxü pecuax i tacü rü ngora tá íchangu i chomax. ⁴³—iRü nagu perüxinüë i ñaã ore! Rü ngêxguma chi wüxi i ípataarü yora nüxü cuaxgu na tacü rü ngoragu tá ínanguxü i ngítaxáxü rü tãü chima nape. Erü nüxna chi nadau ya napata na tama ngêxma naxüçuxüçax i ngêma ngítaxáxü na tacüçax ngêma yangíxüçax. ⁴⁴—Rü ngêmacax name nixĩ i pexuãëgi i pemax. Erü ngêma ngunexü i tama nagu íperüxinüëxüga tá nixĩ i ngürüächi íchanguxü i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiüxü.

Wüxi ga duüxü ga meã norü coriga ínüxü rü to ga tama meã norü coriga ínüxüchiga
(Lc 12.41-48)

⁴⁵—¿Rü texé tiüxü ya tümaärü coriarü duüxü ya aixcüma yanguxêxê rü tümaãëxü cuáxe? ¿Tama exna yíxema tiüxü ya tümaärü cori tüxna ägaxe na

meã nüxna tadauxũcax rü meã ngoragu tanachibüexẽẽxũcax i norü duũxũgü?
 46—Rü tataãe ya yíxema coriarü duũxẽ ega ngẽxguma ínanguxgu i túmaärü cori rü tüxü íyanguexũgu na meãma ítanaxũxü i ngẽma puracü i nagu tüxü namuxũ. 47—Rü aixcúma pemaã nüxü chixu rü ngẽma túmaärü cori rü tá guxúma i norü ngẽmaxũgüarü dauruũxü tá tüxü nixĩxẽ. 48-50—Natürü ngẽxguma chi ngẽma coriarü duũxü rü wüxi i yatü i chixexü yixĩgu, rü chi nagu naxĩnũgu na táutáma paxa ínanguxü i norü cori, rü chi inaxũgüägu na chixri namuãxü i namücügü i norü coriarü duũxũgü, rü chi ngãxẽxũtanũgu naxãxgu na namaã nachibüxũcax rü naxaxexũcax, rü ngürüächi ngẽma ngunexü rü ngẽma ngora i tama nagu ínanguxẽãxũgu rü tá ínangu i norü cori. 51—Rü poraãcuxũchima tá nanapoxcu i ngẽma norü duũxü, ñoma meã maxẽnetaxü i duũxũgũxü napoxcuexũrũ. Rü ngẽma tá narüdoxü rü nixũxchapüta.

Cuaxruü ga 10 ga pacügu ixuxü

25 1Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pemaã tá nüxü chixu i wüxi i ore na nawa nüxü pecuáxũcax i ñuxãcü tá duũxũgüarü äẽxgacü na yĩxü ya Tupana i ngẽxguma naguxgu i naãne. Rü iyexma ga 10 ga pacü ga ngĩrü daparinamaã ngĩgüarü petawa ícü na yaxümcügüãxũcax ga guma yatü ga ingĩxchaũcü. 2—Rü 5 ga yema pacü rü tama ixuãẽgü. Rü yema naĩ ga 5 ga pacü rü meãma ixuãẽgü. 3—Rü yema tama uãẽgücü, rü yexguma ngĩrü daparina íyangegügu rü tama to ga ngĩrü queruchinu ta íyangegü.

4—Natürü ga yema uãẽgücü rü to ga ngĩrü queruchinu ta íyangegü.

5—Natürü ga guma yatü ga ingĩxchaũcü rü tama paxa ínangu. Rü düxwa ga yema pacügü rü ípee yerü iyaxtae.

6—Rü yexguma ngãxũcüüwa nanguxgu, rü yema pacügü nüxü ixĩnũe ga wüxi ga naga ga ñaxü:

“Domama nixĩ ya yima yatü ya ingĩxchaũcü. iRü íperüdagü, rü ípeyadaugü!” ñaxü. 7—Rü guxcúma ga yema pacügü rü fírudagü, rü iyamexẽẽgü ga ngĩrü daparinagü. 8—Rü yexguma ga yema 5 ga pacügü ga tama uãẽgücü rü ngĩgürügügü ngĩxü ga yema pacügü ga uãẽgücü:

“Ílraxü i perü queruchinu toxnata pexã, erü torü omügü rü nixogü!” ngĩgürügügü. 9—Natürü ga yema pacügü ga uãẽgücü rü ngĩxü ingãxũgü, rü ngĩgürügügü:

“Taxucürüwa pexna ta taxã, erü ngẽxguma chi pexna ta taxãxgu rü táü chima ningü i toxcax rü pexcax. Rü ngẽmacax nariümetae nixĩ i ngextá namaã ínataxegüxüwa pegüxü nawa pexĩ”, ngĩgürügügü. 10—Natürü yexguma ga yema 5 ga pacügü ga tama uãẽgücü ngĩrü queruchinuwa naxĩyane, rü ínangu ga guma yatü ga ingĩxchaũcü. Rü ga yema pacügü ga uãẽgücü rü iyachocu nawa ga guma i ga nawa iyangĩxũne. Rü ñuxüchi narüwãxta ga íãx. 11—Rü yemawena íngügü ga yema pacügü ga tama uãẽgücü, rü ngĩgürügügü:

“ÍPa Corix, toxcax yawãxna i íãx!” ngĩgürügügü. 12—Natürü nüma ga cori, rü ngĩxü nangãxü, rü ñanagürü:

“Pemaã nüxü chixu rü aixcúma tama pexü chacuax na texégü pixĩgũxü”,

ñanagürü. ¹³Rü ñuxũchi ñanagürü ga Ngechuchu: —Ípexuãëgü! Erü tama nüxũ pecuax i tacü rü ngunexũ rü tacü rü ngora tá íchangu i choma i Tupana Nane na duũxũxũ chiĩxũ —ñanagürü.

Cuaxruũ ga diêru gu ixuxũ

(Lc 19.11-27)

¹⁴Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü ngẽma Tupana na duũxũgüarü ãëxgacü na ixĩxũ rü ñoma wüxi ga yatü ga ixũãchichaũcü ga to ga nachiuãnewa na naxũxũcaxrũ nixĩ. Rü nũma ga guma yatü rü norü duũxũgũcax naca, rü nüxna ngĩxũ naxã ga diêru na nüxũ ngĩmaã nanguxũxũcax rü ngĩmaã na ínapuracüexũcax. ¹⁵—Rü wüxi ga yema norü duũxũna ngĩxũ naxã ga 5000 tachinü ga diêru. Rü yema tona ngĩxũ naxã ga 2000 tachinü ga diêru. Rü yema tona ngĩxũ naxã ga 1000 tachinü ga diêru. Rü yemaãcü nanangugü na ñuxãcú tá yema diêrumaã napuracüexũ ga wüxichigü ga norü duũxũgü rü yemaãcü wüxichigüna ngĩxũ naxã ga yema diêru. Rü ñuxũchi inaxũãchi ga yema cori na to ga nachiuãnewa naxũxũcax. ¹⁶—Rü yema norü duũxũ ga 5000 tachinü ga diêru ngĩxũ yaxuxũ, rü ngĩmaã napuracü, rü naĩ ga 5000 tachinü ngĩmaã nayaxu. ¹⁷—Rü yexgumarũ ta ga yema norü duũxũ ga 2000 tachinü ga diêru ngĩxũ yaxuxũ, rü ngĩmaã napuracü, rü naĩ ga 2000 tachinü ngĩmaã nayaxu. ¹⁸—Natürü ga yema norü duũxũ ga 1000 tachinü ga diêru ngĩxũ yaxuxũ, rü ngĩmaã ínixũ. Rü ngĩxũ nixaixmaũ, rü yexma ngĩxũ natax ga yema norü coriarü diêru. ¹⁹—Rü nuxcũxürama nataegu ga yema

duũxũgüarü cori. Rü yexguma ínanguxgu rü inanaxügü ga norü duũxũgümaã na namexẽëãxũ ga norü diêruchiga. ²⁰—Rü nüxĩra norü corixũtawa naxü ga yema norü duũxũ ga 5000 tachinü ga diêru ngĩxũ yaxuxũ. Rü norü corina ngĩxũ naxã ga yema 5000 tachinü. Rü ngĩëtü ngĩxũ inaxã ga naĩ ga 5000 tachinü ga ngĩxũ nayaxucü ngĩmaã ga yema norü cori nüxna ngĩxũ ãcü ga diêru. Rü ñanagürü norü corixũ:

“Dücax Pa Corix, ñaã iyixĩ ga yema 5000 tachinü ga diêru ga choxna ngĩxũ cuxãcü. Marü ngĩmaã chapuracü rü ngĩmaã cuxũ ngĩxũ chayaxu i ñaã naĩ i 5000 tachinü”, ñanagürü. ²¹—Rü norü cori rü ñanagürü nüxũ:

“Pa Chorü Duũxũx, wüxi i mexẽchixũ quixĩ, rü meãma cupuracü. Rü meã nüxna cudadu ga yema noxre ga diêru ga cuxna ngĩxũ chaxãcü, rü meãma ngĩmaã cupuracü. Rü ngẽmacax i ñuxma rü tá rümumaëcũna cuxũ chadauxẽë. iRü ixücu i chopatawa rü ngĩxã tataãëgü!” ñanagürü. ²²—Rü yemawena ínangu ga yema to ga norü duũxũ ga 2000 tachinü ga diêru ngĩxũ yaxuxũ. Rü ñanagürü norü corixũ:

“Dücax Pa Corix, ñaã iyixĩ ga yema 2000 tachinü ga diêru ga choxna ngĩxũ cuxãcü. Marü ngĩmaã chapuracü rü ngĩmaã cuxũ ngĩxũ chayaxu i naĩ i 2000 tachinü. Rü ñaã iyixĩ”, ñanagürü.

²³—Rü norü cori rü ñanagürü nüxũ:

“Pa Chorü Duũxũx, wüxi i mexẽchixũ quixĩ, rü meãma cupuracü. Rü meã nüxna cudadu ga yema noxre ga diêru ga cuxna ngĩxũ chaxãcü, rü meãma ngĩmaã cupuracü. Rü ngẽmacax i ñuxmax rü tá rümumaëcũna cuxũ chadauxẽë. iRü

ixícu i chopatawa rü ngĩxã tataãëgü!”
ñanagürü. ²⁴—Natürü yexguma norü
corixütawa nanguxgu ga yema norü
duũxũ ga 1000 tachinũ ga dïëru ngĩxũ
yaxuxũ, rü ñanagürü norü corixũ:

“Dücax Pa Corix, choma nüxũ
chacuax rü wüxi i yatü i aũxũ quixĩ. Rü
cunayaxu i nanetüarü o i ngextá tama
ícutoexũwa, rü cunabuxarü oõx i nanetü
i tama icutoxũ. ²⁵—Rü yemacax
chamuũ. Rü waixũmügu ngĩxũ
chixaixmaũ rü ngĩxũ ichatax. Natürü
ñaã iyixĩ i ngëma curü dïëru”,
ñanagürü. ²⁶Rü yexguma ga norü cori
rü nanangãxũ rü ñanagürü:

“Pa Chorü Duũxũx, wüxi i chixexũ rü
oxũ i chorü duũxũ quixĩ. Rü cuma
meãma nüxũ cucuax rü ngextá tama
íchatoexũwa rü chanayaxu i nanetüarü
o, rü chanabuxarü oõx i nanetü i tama
ichatoxũ. ²⁷—Rü yemacax narümemaë
chi nixĩ ga bancugu choxũ ngĩmaã na
cunguxũxũ ga chorü dïëru na ngëma
choxũ ngĩxũ yamuxëëgüxũcax, rü
ngëmaãcü mucü ngĩxũ na chayaxuxũcax
i ngëxguma íchanguxgu”, ñanagürü.

²⁸—Rü yexguma ga yema cori rü
nanamu ga yema togü ga norü duũxũgü
ga yéma yexmagüxũ, rü ñanagürü nüxũ:

“iNüxna ngĩxũ peyaux i ngëma dïëru,
rü ngëma yatü i 10,000 i dïëru nüxũ
ngëxmaxũna ngĩxũ pexã! ²⁹—Erü
yíxema tüxũ nangëmaxcü rü yexera tá
tüxna ngĩxũ taxã, rü ngëmaãcü tá tüxũ
imuxüchi. Natürü yíxema tüxũ natauxcü
rü woo ngëma noxre i tüxũ ngëmaxcü
rü tá tüxna ngĩxũ tayaxu. ³⁰—iRü
yéama düxétüwa i poraãcü
ínaxëänexũwa peyatá i ñaã chorü duũxũ
i taxuwama mexũ! Rü ngëma tá

narüdoxü rü tá nixũxchapüta”,
ñanagürü.

**Naãneärü guxgu rü Cristupëxegu tá
nangutaquexegü i guxũ i nachiũñecũãx i
duũxũgü na yadexechiãxũcax i ngëma
mexũgü rü na napoxcueãxũcax i ngëma
chixexũgü**

³¹Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü
ngëxguma wenaxärü núma chaxũxgu i
choma i Tupana Nane na duũxũxũ
chĩxũ, rü chorü orearü ngeruũgü i
daxũcũãx rü tá choxũ naxümücügü. Rü
ãëxgacü ya tacü tá chixĩ rü chorü
tochica i mexëchixüwa tá charüto.

³²—Rü guxũ i nachiũñecũãx i duũxũgü
rü tá chopëxegu nangutaquexegü. Rü
choma rü tá chayadexechi ñoma wüxi i
carneruarü dauruũ i norü carnerugü rü
chibugü noxrüwama mugüxürüũ.

³³—Rü ngëma choxrü ixígüxũ rü chorü
tügünecüwawa tá chanangëxmagüxëë.
Rü ngëma tama choxrü ixígüxũ rü chorü
toxwecüwawa tá chanangëxmagüxëë.

³⁴—Rü ngëxguma i choma i tá ãëxgacü
ya tacü na chĩxũ rü ñacharügü tá nüxũ
i ngëma chorü duũxũgü:

“iNuã pexĩ i pema ya texé ya
Chaunatü ya Tupana tüxũ
rüngüxëëgüxë, rü penayaxu i ngëma
pechica i ngextá nüma ãëxgacü
íyíxũwa! Yerü Chaunatü rü pexcax
nanamexëë i ngëma peachica ga
yexguma tauta naãne naxũxgu. ³⁵—Rü
ngëmaãcü tá pemaã namecüma yerü
yexguma chataiyagu rü pema rü choxũ
pechibüxëë. Rü yexguma chitawagu rü
choxũ pexaxexëë. Rü yexguma tama
nüxũ pecuaxgu na texé chĩxũ rü meã
choxũ peyauxgü ga pepatawa. ³⁶—Rü

yexguma changexchirugu rü choxũ
pexũxchiru. Rü yexguma chidaawegu rü
choxũ perüngũxẽẽ. Rü yexguma
poxcupataũwa chayexmagu rü choxũ
ípeyadau”, ñacharũgü tá nüxũ. ³⁷—Rü
ngẽxguma i ngẽma duũxũgü i
chidexechixũ rü ñanagürũgü tá choxũ:

“Pa Corix, ññuxgu ga cuxũ tadauxũ ga
na cutaiyaxũ rü cuxũ tachibũxẽẽxũ?
¿Rü ññuxgu ga cuxũ tadauxũ ga na
quitaawaxũ rü cuxũ taxaxẽẽxũ? ³⁸—¿Rü
ññuxgu ga topatawa cunguxũ rü meã
cuxũ tayauxgũxũ ga woo tama cuxũ
tacuaxgũgu? ¿Rü ññuxgu ga
cungexchiruxũ rü cuxũ taxũxchirugũxũ?
³⁹—¿Rü ññuxgu ga cuxũ tadaugũxũ na
quidaawexũ rü exna poxcupataũwa
cuyexmaxũ rü cuxũ ítayadaugũxũ?”
ñanagürũgü tá choxũ. ⁴⁰—Rü choma na
ãẽxgacũ ya tacũ na chiĩxũ, rü tá
chanangãxũ, rü ñacharũgü tá:

“Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü
yexguma nüxũ perüngũxẽẽgũgu i
ngẽxũrüüxũ ga ñaã chorũ duũxũgü ga
yexguma nüxũ natauxgu, rü choxũ nixĩ
ga perüngũxẽẽgũxũ”, ñacharũgü tá
nüxũ. ⁴¹Rü ññuxũchi i choma na ãẽxgacũ
ya tacũ na chiĩxũ, rü ñacharũgü tá nüxũ
i ngẽma tama chorũ duũxũgü ixĩgũxũ:

“iChoxna pixĩgachi i pema i perũ
chixexũcax poxcuexe! iRü ngẽma pexĩ
nawa ya yĩma üxũ ya taguma ixoxũne
ya Tupana ímexẽẽne naxcax i ngoxo i
Chataná rü norũ duũxũgü! ⁴²—Yerũ
yexguma chataiyagu rü pema rü tama
choxũ pechibũxẽẽ. Rü yexguma
chitawagu rü tama choxũ pexaxẽẽ.
⁴³—Rü yexguma tama nüxũ pecuaxgu
na texé chiĩxũ rü tama meã choxũ
peyaxgũ ga pepatawa. Rü yexguma

changexchirugu rü tama choxũ
pexũxchirugũ. Rü yexguma chidaawegu
rü poxcupataũwa chayexmagu rü tama
choxũ ípeyadaugũ”, ñacharũgü tá nüxũ.
⁴⁴—Rü ngẽxguma i nümagũ i tama
chorũ duũxũgü ixĩgũxũ, rü ñanagürũgü
tá choxũ:

“Pa Corix, ññuxgu topatawa cungu rü
tama meã cuxũ tayauxgũ yerũ tama
cuxũ tacuaxgũ? ¿Rü ññuxgu ga cuxũ
tadaugũxũ ga na cutaiyaxũ, rü exna na
quitaawaxũ, rü exna na cungexchiruxũ,
rü exna quidaawexũ, rü exna
poxcupataũwa na cuyexmaxũ, rü tama
cuxũ tarüngũxẽẽgũxũ?” ñanagürũgü tá
choxũ. ⁴⁵—Rü choma na ãẽxgacũ ya
tacũ na chiĩxũ, rü tá chanangãxũ, rü
ñacharũgü tá nüxũ:

“Aixcũma pemaã nüxũ chixu rü
yexguma tama nüxũ perüngũxẽẽgũgu ga
ngẽxũrüüxũ ga ñaã chorũ duũxũgü ga
yexguma nüxũ natauxgu, rü choxũ rü ta
tama perüngũxẽẽgũ”, ñacharũgü tá
nüxũ. ⁴⁶—Rü ññuxũchi i ngẽma duũxũgü
i tama chorũ duũxũgü ixĩgũxũ rü tá
poxcu i taguma gũxũwa naxĩ. Natürũ
ngẽma duũxũgü i aixcũma meã
chauxcax maxẽxũ rü tá nanayauxgũ i
maxũ i taguma gũxũ, —ñanagürũ ga
Ngechuchu.

**Yudĩguarũ ãẽxgacũgü naxcax nadaugũ
na ññuxacũ Ngechuchuxũ yayauxgũxũ**
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)

26 ¹Rü yexguma Ngechuchu nüxũ
rüchauxgu ga yema orexũ na
yaxuxũ, rü ñanagürũ norũ ngũxũgũxũ:
²—Pema nüxũ pecuax rü taxre i
ngunexũ nataxu na nangõxgũãxũcax i
ngẽma õna i Üpetũchigaarũ petacax

naxügüxü. Rü ngëxguma tá nixí i choxü yayauxgüxü i chorü uwanügu na curuchawa choxü yapotagüxüçax —ñanagürü. ³Rü yexgumaücüü ga paigüarü âëxgacügü, rü ngüexëëruügu ga ore ga mugüwa ngüxëëtaegüxü, rü togü ga âëxgacügü ga yaguâxgü rü nangutaquexegü ga napatawa ga Caipá ga paigüarü âëxgacü ixücü. ⁴Rü yéma nügümañ nanamexëëgü na Ngechuchuxü nawomüxëëgüäcuma na yayauxgüâxüçax rü na yamâxgüâxüçax. ⁵Natürü nügümañ ñanagürügü: —Taxucürüwama i ñuxma petagu tayayauxgü, erü duüxügü rü tá tamañ nanuë —ñanagürügü.

**Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu
inaba ga pumara
(Mr 14.3-9; Cu 12.1-8)**

⁶Rü Ngechuchu rü Betániäwa nayexma napatawa ga Chimáü ga rüchaxü necümañ naxugüäcü. ⁷Rü Ngechuchuçax yéma iyaxü ga wüxi ga ngecü ga yéma nangecü ga wüxiweü ga pumara ga tatanüxüchixü ga mexëchicü ga butiyamañ ächiüxü. Rü yexguma mechawa ínachibüyane ga Ngechuchu, rü ngíma rü naërugü inaba ga yema pumara. ⁸Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga Ngechuchuarü ngüexügü, rü naäëwa nangüxgü, rü inanaxügüe ga na ñagüxü. —¿Tüxcüü ngëxma inaxaiyaxü i ngëma pumara? ⁹—Rü narümemaë chi nixí i tatanüxügü namañ itaxe, rü ñuxüchi ngëma díërumañ nüxü irüngüxëë i ngëma duüxügü i ngearü ngëmamaxüâxgüxü —ñanagürügü. ¹⁰Rü Ngechuchu nüxü naxínü. Rü ñuxüchi

ñanagürü norü ngüexügüxü: —¿Tüxcüü ngüxü pechixewe i ngëma nge? Erü ngëma chomañ naxüxü rü wüxi i mexü nixí. ¹¹—Ngëma ngearü ngëmamaxüâxgüxü rü guxügutáma petanüwa nangëxmagü. Natürü choma rü táütáma guxügu petanüwa changëxma. ¹²—Rü ngëma chomañ naxüxü i ñañ ngecü na chaxunegu nabaâxü i ngëma pumara i yixixü, rü ngëmaäcü inaxü erü paxa tá chayü rü tá choxü inatâxgü. Rü ngëmamax nixí i chaxunegu nabaâxü i ngëma pumara. ¹³—Rü aixcüma pemañ nüxü chixu rü guxü i nañewa i ngextá duüxügü nüxü íixugügüxüwa i Tupanaärü ore i mexü, rü ñañ ngecü chomañ üxü rü tá ta nüxü nixugügü. Rü ngëmaäcü tá ngíxna nacuañächie i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

**Yuda rü âëxgacügümañ nanamexëë na
ñuxäcü Ngechuchuxü yayauxgüxüçax
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)**

¹⁴Rü ñuxüchi ga wüxi ga Ngechuchuarü ngüexü ga Yuda ga Icariüte rü paigüarü âëxgacügüxütawa naxü rü namañ nayarüdexa. ¹⁵Rü Yuda rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxre tá choxü penaxütanüxü i ngëxguma pexü chanatauxchaxëëgu na Ngechuchuxü piyaxgüxüçax? —ñanagürü. Rü yexguma ga nümagü ga paigüarü âëxgacügü rü 30 tachinü ga díërugü namañ naxuneta. ¹⁶Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga naxçax na nadauxü ga ñuxäcü nüxü na natauxchaxëëgüâxü na Ngechuchuxü yayauxgüxüçax.

Üpetüchigaarü ònawa nachibü ga Cori*(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30;**1 Co 11.23-26)*

¹⁷Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügüxü ga yema peta ga päu ga ngearü puxëëruüáxü nagu nangõxgüxü. Rü norü ngüexügü rü Ngechuchucax naxi, rü ñanagürügü nüxü: —¿Ngextá tá tanamexëë i nachica i nawa nangõxgüxü i òna i Üpetüchigaarü petagu ingóxü? —ñanagürügü. ¹⁸Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —iNgëma ñanewa pexi, rü yima yatü ya pemaã nüxü chaxunetacüpatawa pexi! iRü namaã nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü ngüexëëruü rü ñanagürü: ‘Marü ningaicaxüchi na chayuxü rü nuã cupatawa rü chorü ngüexügümaã chanangupetüxëëchaü i Üpetüchigaarü peta’,” ñaperügügü tá nüxü! ¹⁹Rü yéma naxi ga yema norü ngüexügü. Rü yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürüü nanaxügü. Rü nanamexëëgü ga yema òna ga Üpetüchigaarü petagu tá nangõxgüxü. ²⁰Rü yexguma nachütagu rü yéma mechawa nachibü ga Ngechuchu namaã ga yema 12 ga norü ngüexügü. ²¹Rü yexguma ínachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaã nüxü chixu rü wüxie i petanüwa tá tixi ya bexma chauechita choxü íyaxuaxüxë —ñanagürü. ²²Rü yexguma ga nümagü ga norü ngüexügü rü poraäcü nangechaügü. Rü wüxichigü nüxna nicachigü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿choma exna tá chiixü ya yíxema cuxü íyaxuaxüxë? —ñanagürügü. ²³Rü nüma ga Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngëma wüxi ya poratuwa namaã tá chachibüxü, rü ngëma

tá nixi i chauechita choxü íyaxuaxüxü.

²⁴—Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü tá chayu ngëxgumarüü i Tupanaärü ore i ümatixü nüxü ixuxürüü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi nixi naxcax i ngëma yatü i choxü íyaxuaxüxü. Rü narümemae chi nixi ga noxtacüma täü chima na nabuxü —ñanagürü. ²⁵Rü nadexaächü ga Yuda ga naëchita íyaxuaxüxü, rü ñanagürü: —Pa Ngüexëëruüx, ¿täütáma choma nixi? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngëmääcü cuma nixi —ñanagürü. ²⁶Rü yexguma ínachibüeyane rü Ngechuchu nanayaxu ga wüxi ga päu. Rü Tupanana moxë naxä, rü inanabücu, rü norü ngüexügüxü nayanu. Rü ñanagürü: —Ñaa päu rü chaxunechiga nixi. Rü ipenangó! —ñanagürü. ²⁷Rü yemawena rü nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaã ääcuxü. Rü yexgumarüü ta Tupanana moxë naxcax naxäxira, rü ñuxüchi norü ngüexügüna nanaxä, rü ñanagürü nüxü: —iRü guxäma i pema rü peyaxaüx ya daa binu! ²⁸—Erü daa binu rü nachiga nixi ya chaugü ya muxüma i duüxügüçax tá ibacü na ngëmaäcü Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçax i norü pecadügü. Rü yimawa Tupana nanangoxëë na aixcüma yixü i norü uneta. ²⁹—Rü pemaã nüxü chixu rü tagutáma wena binu chayaxaxü ñuxmatáta Chaunatü ya Tupana äëxgacü íixixüwa ngexwacaxücü ya binu pemaã chayaxaüx —ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu na Pedru tá nügü ícuxü na norü ngüexü yixü

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)

³⁰Rü ñuxüchi nawiyaegü ga wüxi ga Tupanaärü wiyaegu. Rü yemawena rü

guma Maxpúne ga Oríbunecügu
 ãéganewa naxĩ. ³¹Rü yexguma ga
 Ngechuchu rü ñanagürü nüxũ ga norü
 ngúexũgü: —Guxâma i pema rü tá
 choxũ ípetaxgü i ñoma i chütaxũgu. Erü
 Tupanaârü ore i ümatüxũwa rü
 ñanagürü:

“Tá chayamaḡ ya carneruariü
 dauruũ, rü tá nanaxüanemare i
 carnerugũ”,

ñanagürü i ngêma ore. ³²—Natürü
 ngêxguma marü yuwa
 ícharüdaxguwena, rü tá chaxira pexũpa
 Gariréaanewa chaxü —ñanagürü. ³³Rü
 yexguma ga Pedru rü nanangãxũ rü
 ñanagürü: —Rü woo guxũma i togü
 cuxũ ítaxgu, natürü i chomax rü
 täütâma cuxũ íchatax —ñanagürü. ³⁴Rü
 Ngechuchu ñanagürü nüxũ: —Aixcûma
 cumaã nüxũ chixu rü ñomatama i
 chütaxũgu rü naxũpa na ota içaxũ, rü
 tomaëxpüxcûna tá cugü iquicux na
 chortü duũxũ quiĩxũ. ³⁵Rü Pedru
 nanangãxũ rü ñanagürü: —Rü woo
 wüxigu cumaã chayuxgu rü täütâma
 chaugü ichicux na curü duũxũ chiĩxũ
 —ñanagürü. Rü guxũma ga togü ga
 norü ngúexũgü rü ta yema ñanagürügü.

Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayumüxê
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶Rü Ngechuchu rü norü ngúexũgü rü
 nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga
 Yechemaní ga naéga. Rü Ngechuchu rü
 ñanagürü nüxũ: —iNuã perütogü! Rü
 paxa yoxni yéa chayayumüxê
 —ñanagürü. ³⁷Rü Ngechuchu nügiwe
 nanagagü ga Pedru rü Zebedéu nanegü
 ga Chaütiágu rü Cuáú. Rü
 Ngechuchucaḡ inaxügü ga na poraãcü

nangechaũxũ rü naxixächiãẽxũ. ³⁸Rü
 yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü
 nüxũ: —Poraãcü changechaũ rü nagu
 charüxĩnú rü ngêmamaã tá chayü. iRü
 nuxa perücho i pemax, rü chauxrüü
 ipedaue! —ñanagürü. ³⁹Rü yexguma ga
 Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü
 waixũmüãnegu nanangücuchi. Rü
 nayumüxê rü ñanagürü: —Pa
 Chaunatüx, ngêxguma cuma
 cunaxwaxegu, irü nüxna choxũ
 ínanguxuchixêẽ i ñaã ngúxũ i tá choxũ
 üpetüxũ! Natürü chanaxwaxe i
 cuxrütama ngúchaũ cuxü rü tama i
 choxrü —ñanagürü. ⁴⁰Rü yemawena ga
 Ngechuchu rü nataegu ga yema norü
 ngúexũgü íyexmagüxũwa. Rü nüxũ
 inayangau ga na ínapeexũ. Rü ñanagürü
 Pedruxũ: —Pa Pedrux, ítaxucürüwama
 exna namaã peporae na chomaã
 ipedauexũ, rü bai i wüxi i ngora?
⁴¹—iRü pexuãëgü rü Tupanana naxcaḡ
 peḡa na pexũ nangüxêẽxũcax na tama
 choxũ ípetáxũcax ega ngêxguma íacü rü
 guxchaxũ pexũ üpetügu! Erü aixcûma
 peãewa rü ípememare, natürü pexene
 nixĩ ituraxũ —ñanagürü. ⁴²Rü yexguma
 rü wenaxârü noxri ínayumüxêxũcax
 nataegu ga Ngechuchu. Rü wenaxârü
 nayumüxê, rü ñanagürü: —Pa
 Chaunatüx, ngêxguma tama
 cunaxwaxegu na nawa choxũ
 ícunguxuchixêẽxũ i ñaã ngúxũ i tá
 chingexũ, rü marü name i ngêma cuma
 cunaxwaxexũãcûma chomaã cunaxü
 —ñanagürü. ⁴³Rü ñuxüchi wenaxârü
 norü ngúexũgü íyexmagüxũwa naxü. Rü
 nüxũ inayangau ga na ínapeexũ, yerü
 poraãcü nayaxtaexüchi. ⁴⁴Rü yéma
 nüxna nixü, rü wenaxârü nayayumüxê.

Rü noxriäcütama nayumüxë. ⁴⁵Rü yemawena rü norü ngüexügü íyexmagüxüwa naxü. Rü ñanagürü nüxü: —iÑuxma waxi pepeë rü iperüngüë! Erü marü nawa nangu i ngora na chorü uwanü choxü iyauxgüxü rü pecaduäxgüxüna choxü namugüxü. ⁴⁶Ipechigü rü ngixã ítxixí! Erü marü ñomatáma nixí i ngëma choxü íyaxuaxüxü —ñanagürü.

Ngechuchuxü niyauxgü

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)

⁴⁷Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Yuda ga norü ngüexüchirex ixixü. Rü nawe narüxí ga muxüma ga duüxügü ga taramaã rü naímaã ixäxnexü. Rü yema nixí ga duüxügü ga paigüarü äëxgacügü rü togü ga äëxgacügü ga yaguäxgü yéma mugüxü. ⁴⁸Rü ga Yuda ga ínaxuaxüxü rü marü yema duüxügümaã nanamexëë, rü ñanagürü: —Ngëma nüxü chachüxuxü tá nixí i Ngechuchu. Rü ngëma tá nixí i piyauxgüxü —ñanagürü: ⁴⁹Rü yexguma Ngechuchucax nixü, rü ñanagürü nüxü: —Nuxmaë Pa Ngüxëëruüx —ñanagürü. Rü ñuxüchi nüxü nachüxu. ⁵⁰Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Pa Chomücix, ñtacüwa nuã cuxü? —ñanagürü. Rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgü ga yema duüxügü ga Yudawe rüxixü. ⁵¹Rü wüxi ga Ngechuchumücü nanawexechi ga norü tara, rü paigüarü äëxgacüarü duüxüxü ínadaechinü. ⁵²Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —iNaxchiügu yaxücuchi i curü tara! Erü guxäma ya yíxema taramaã nuëxë, rü taragu

tátama tayue. ⁵³—¿Tama exna nüxü cucuax rü ngëxguma chi choma chanaxwaxegu, rü Chaunatüna chi naxcax chaca na choxü núma namugüäxüçax i muxüma i norü orearü ngeruügü i daxüçüäx na choxü yanangüxëëgüxüçax? ⁵⁴—Natürü ngëxguma chi ngëma chaxüxgu, rü ññuxäcü chi ningu i Tupanaärü ore i ümatüxü i nüxü ixixü na choma rü tá chayuxü? ⁵⁵Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —¿Tüxcüü taragü rü naixmenaxägümaã chauxcax nuã pexí na choxü peyarüyauxgüxüçax ñoma wüxi i ngítaxáxü chiixürüü? Rü guxü ga ngunexügu rü tupauca ga taxünewa changuxëëtae natürü taguma yexma choxü piyauxgü. ⁵⁶—Natürü guxüma i ñaã ñuxma ngupetüxü, rü ngëmaäcü nangupetü na yanguxüçax i Tupanaärü ore ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ümatügüxü —ñanagürü. Rü yexguma ga guxüma ga norü ngüexügü rü nüxna nibuxmü. Rü nüxícatama yéma nanataxgü ga Ngechuchu.

Äëxgacügü ga taxügüpexewa

Ngechuchuxü nagagü

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71;

Cu 18.12-14, 19-24)

⁵⁷Rü Caipá ga paigüarü äëxgacüxütawa Ngechuchuxü nagagü ga yema duüxügü ga yayauxgüxü. Rü yéma nixí ga nangutaquexegüxü ga ngüxëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü äëxgacügü ga yaguäxgü. ⁵⁸Natürü ga Pedru rü yaxügu nawe nixächigü ñuxmata paigüarü äëxgacü ga Caipáxütawa nangu. Rü

purichíagü ga tupaucarü dauruũgümaã yéma ãxtüwa narüto, yerü nüxü nadauxchaũ ga tacü tá Ngechuchumaã na naxüexũ. ⁵⁹Rü ga paigüarü ãëxgacügü rü guxüma ga Yudfugüarü ãëxgacügü ga taxügütücumü rü naxcax nadaugü ga wüxi ga ore ga doramare ixixũ na yemamaã Ngechuchuxũ ínaxuaxügüxüca na yamaxgüãxüca. ⁶⁰⁻⁶¹Natürü woo muxüma ga duũxügü ga doraxümare nachigaxũ yéma yarüxugügüxũ, rü taxucürüwa nüxü inayangaugü ga tacüca na yamaxgüãxũ. Rü düxwa yéma naxĩ ga taxre ga yatügü ga doraxümare yéma yarüxugügüxũ. Rü ñanagürügü: —Toma nüxü taxĩnüe i ñaã yatü rü ñanagürü:

“Tá nagu chapogü ya daa tupaucha ya taxüne ya Tupanaärü, rü tomaëxpüx i ngunexügu tá wenaxärü íchanadaxëe”, ñanagürügü. ⁶²Rü yexguma ga paigüarü ãëxgacü ga Caipá rü inachi, rü ñanagürü Ngechuchuxũ: —¿Rü tacümaã cunangãxũ i ñuxmax? ¿Rü ñuxü ñaxũ yĩxũ i ngëma cuchiga i nüxü yaxugügüxũ? —ñanagürü. ⁶³Natürü ga Ngechuchu rü nangeaxmare. Rü yemacax ga paigüarü ãëxgacü ga Caipá rü ñanagürü nüxü: —Tupana ya Maxüciégagu chanaxwaxe i aixcüma tomaã nüxü quixu na texé quixũ. ¿Rü cuma exna i Cristu ya Tupana Nane quixũ, rü exna tama? —ñanagürü. ⁶⁴Rü Ngechuchu nanangãxũ rü ñanagürü: —Ngü, rü ngëma nüxü quixuxũ chixĩ. Rü pemaã nüxü chixu rü tá choxü pedaugü i ngëxguma Chaunaty ya Poraciüxütawa charütoxgu rü ngëxguma caixanexügu wenaxärü núma chaxüxgu —ñanagürü. ⁶⁵Rü yexguma ga paigüarü

ãëxgacü rü norü numaã nügüchirugu nagaugü. Rü ñanagürü: —Rü ñaã yatü rü tacü Tupanamaã nixugü. Rü taxucaxma marü tanaxwaxe i ñuxma i to i ore na napoxcuxüca i ñaã yatü. Rü pematama marü nüxü pexĩnüe na ñuxacü chixexümaã na yadexaxũ. ⁶⁶—¿Ñuxü ñapegüxũ i pemax? —ñanagürü. Rü nümagü ga togü ga ãëxgacügü rü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngëmáacü chixexũ naxü. Rü name nixĩ i noxtacüma nayu —ñanagürügü. ⁶⁷Rü yexguma rü Ngechuchuchiwewa naçuaixgüe. Rü nüxna nanaçuaixcagü. Rü togü rü nanapegüchiewegü. ⁶⁸Rü ñanagürügü: —Pa Cristux, inüxü nacuax na texé cuxü pegüchiewegüxũ rü cuxna nacuaxcagüxũ! —ñanagürügü.

Pedru inayacux na Ngechuchuxũ nacuáxũ

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62;

Cu 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Rü yoxni ga Pedru rü ãëxgacüpataaxtüwa narüto. Rü wüxi ga pacü ga yema ãëxgacüarü duũxũ, rü Pedrucax iyaxũ. Rü ngígürügü nüxü: —Cuma rü ta namücü quixĩ i ngëma Ngechuchu i Gariréaanecüãx —ngígürügü. ⁷⁰Natürü ga Pedru rü guxü ga yema duũxügüpexewa rü nügü niixã na Ngechuchuarü duũxü yĩxũ, rü ñanagürü: —Choma rü tama nüxü chacuax i tacüchiga nixĩ i ngëma nüxü quixuxũ —ñanagürü. ⁷¹Rü yexguma marü yema ipataaxtüarü ãaxwa ínaxüxgu ga Pedru, rü naĩ ga pacü nüxü idau. Rü ngígürügü namaã ga yema duũxügü ga yéma yexmagüxü: —Ñaã yatü rü Ngechuchu ya

Nacharétucũāxmücü nixĩ —ngĩgürügü.
 72Natürü ga Pedru rü wenaxârü nügü
 nixã na Ngechuchuarü duũxũ yĩĩxũ. Rü
 ñanagürü: —Choma rü tama nüxũ
 chacuax i ngẽma yatü. Rü Tupana
 choxũ poxcux ega tama aixcuma yixĩgu
 i chorü ore —ñanagürü. 73Rü
 yixcamaxũra rü yema duũxũgü ga yéma
 yexmagũxũ rü Pedrucax naxĩ, rü
 ñanagürügü nüxũ: —Aixcuma nixĩ na
 cuma rü ta rü ngẽma Ngechuchutanũxũ
 quĩĩxũ, erü wüxi i Gariréaanecũāx
 idexaxũrtũ quidexa —ñanagürügü. 74Rü
 yexguma ga Pedru rü poraãcü nügü
 niixã, rü ñanagürü nüxũ: —Rü aixcuma
 tama nüxũ chacuax i ngẽma yatü. Rü
 ngẽxguma doraxũ chixuxgu rü Tupana
 choxũ poxcux —ñanagürü. Rü
 yexgumatama nica ga ota. 75Rü
 yexguma ga Pedru rü nüxna nacuaxãchi
 ga yema ore ga ũpaacü Ngechuchu
 namaã nüxũ ixuxũ ga ñaxũ:

“Rü naxũpa na ota içaxũ, rü cuma rü
 tomaẽxpũxcuna cugü tá quixã na chorü
 duũxũ quĩĩxũ”, ñaxũ. Rü yéma ñanaxũxũ
 ga Pedru rü poraãcüxuchima naxaxu.

**Yudiugüariũ ãẽxgacügü rü Piratuxũtaw
 nanagagü ga Ngechuchu**
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Cu 18.28-32)

27 1Rü yexguma yangunegu rü
 guxũma ga paigüariũ
 ãẽxgacügü rü yema togü ga
 ãẽxgacügü ga tacügü ga yaguãxgü, rü
 nügümaã nanamexẽẽgü na ñuxãcü
 Ngechuchuxũ yamaxgũxũ. 2Rü
 nayanaĩxgüchacüügü rü yemaãcü
 ãẽxgacü ga Piratuxũtaw nanagagü.
 Piratu nixĩ ga Dumacũāx ga ãẽxgacü
 ga Yudéaanemaã icuácü.

Nayu ga Yuda

3Rü nüma ga Yuda ga Ngechuchuxũ
 íyaxuaxũxũ rü nüxũ nadau ga
 Ngechuchuxũ na napoxcuexũ. Rü
 poraãcü nagu nariuxĩnũ ga yema
 chixexũ ga nümatama naxũxũ. Rü yéma
 naxũ naxũtaw ga yema paigüariũ
 ãẽxgacügü rü togü ga ãẽxgacügü ga
 tacügü ga yaguãxgü. Rü ngĩxũ
 nayataeguxẽẽ ga yema 30 tachinũ ga
 dĩeru ga nüxna ngĩxũ naxãgücü. 4Rü
 ñanagürü nüxũ: —Choma rü marü
 chixexũ chaxü, erü naẽchita
 íchayaxuaxũ i wüxi i yatü i taxuũma i
 chixexũ üxũ, rü ñuxma rü tá ngẽmagagu
 nayu —ñanagürü. Natürü nümagü ga
 ãẽxgacügü rü nanangãxũgü, rü
 ñanagürügü: —Toma rü tama nüxũ
 tacuáxchaũ i ngẽma. Cugagutama nixĩ,
 rü cuma i nüxũ cucuáxũ na ñuxãcü
 cugümaã cunamexẽẽxũ i ngẽma
 —ñanagürügü. 5Rü yexguma ga Yuda rü
 yexma tupauca ga taxũnechiãgu ngĩxũ
 nawotanü ga yema dĩeru. Rü ñuxũchi
 ínixü rü nügü nayawẽxnaxã. 6Rü ga
 paigüariũ ãẽxgacügü rü ngĩxũ nade ga
 yema dĩeru. Rü ñanagürügü:
 —Taxucürüwa tupauca ya taxũneãrũ
 dĩeruchiũgu ngĩxũ tanu i ñãa dĩeru, erü
 ngẽmamaã tanaxütanü i ngẽma yatü i tá
 yuxũ —ñanagürügü. 7Rü ñuxũchi
 nügümaã nanamexẽẽgü na yema
 dĩerumaã naxcax nataxegũxũcax ga
 wüxi ga naãne ga waixũmũ ga
 üwechixũ nawa nayauxgũxũ. Rü yema
 naãnecax nataxegü na nüxũ
 nayexmaxũcax ga nachica ga ngexta na
 nataxgũãxũcax ga yema duũxũgü ga
 togü ga nachiũānecũāx ixĩgũxũ. 8Rü

ngẽmacax i ñuxma rü ta i ngẽma naãne rü Nagüchitaũgu naxãẽga. ⁹Rü yemaãcü ningu ga Tupanaãrũ ore ga nuxcũmaũcü ga norũ orearũ uruũ ga Yeremãa ümatũxũ ga ñaxũ:

“Rü nũmagũ ngĩxũ nade ga yema 30 tachinũ ga dñeru ga Cristutanũ Yudũgũ ngĩxũ ixãgũcü. ¹⁰Rü yema dñerumaã naxcax nataxegũ ga wũxi ga naãne ga waixũmũ ga üwechixũ nawa nayauxgũxũ, yema Cori ga Tupana chomaã nüxũ ixuxũrũũ”,

ñaxũ.

Piratu pexewa nayexma ga Ngechuchu

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Cu 18.33-38)

¹¹Rü ãẽxgacũ ga Piratuxũtawa Ngechuchuxũ nagagũ. Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca, rü ñanagũrũ: —¿Cuma quixũ i Yudũgũarũ ãẽxgacũ ya tacũ? —ñanagũrũ. Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagũrũ: —Ngũ, rü ngẽma nüxũ quixuxũ chixĩ i chomax —ñanagũrũ. ¹²Rü Ngechuchuxũ ínaxuaxũgũ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rü togũ ga ãẽxgacũgũ ga tacũgũ ga yaguãxgũ. Natũrũ ga Ngechuchu rü taxuxũmaãma nanangãxũ. ¹³Rü yexguma ga Piratu rü ñanagũrũ: —¿Tama exna nüxũ cuxĩnũ i ngẽma ore i namaã cuxũ ínaxuaxũgũxũ? —ñanagũrũ. ¹⁴Natũrũ ga Ngechuchu rü taxuxũmaãma nanangãxũ. Rü yemacax poraãcü nabaixãchiãẽ ga ãẽxgacũ ga Piratu.

Piratu rü Ngechuchumaã nanaxuegu na nayuxũcax

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)

¹⁵Rü guxũguma ga yema Üpetũchigaarũ petagu, rü Piratu

ínananguxuchixẽẽxũ ga wũxi ga poxcuxũ ga duũxũgũ naxcax ícagũxũ, yerũ yema nixĩ ga nacũma. ¹⁶Rü yema nayexma ga wũxi ga poxcuxũ ga guxũ ga duũxũgũ meã nüxũ cuãxũ. Rü Barabá nixĩ ga naẽga. ¹⁷Rü yexguma yema nangutaquexegũga duũxũgũ, rü Piratu nüxna naca, rü ñanagũrũ: —¿Texẽ ya petũmawaxẽxe na pexcax tũxũ chingẽxũ? ¿Penaxwaxexũ na pexcax chayangẽxũ i Barabá rü exna Ngechuchu i Cristugu ãẽgaxũ? —ñanagũrũ. ¹⁸Rü yema ñanagũrũ ga Piratu yerũ nüxũ nacuax na Ngechuchuchi naxaixũ ga Yudũgũarũ ãẽxgacũgũ, rü yemacax nixĩ ga naxũtawa nagagũaxũ. ¹⁹Rü yexguma norũ tochicawa natoxgu ga Piratu, rü naxmax yema imuga, rü ngĩgũrũgũ: —Tama name i cunapoxcu i ngẽma yatĩ i taxuũma i chixexũ üxũ. Yerũ nagagu ñne chũtacũ rü poraãcü chachixenegũ —ngĩgũrũgũ. ²⁰Natũrũ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rü togũ ga ãẽxgacũgũ ga itaxũgũ ga yaguãxgũ, rü duũxũgũxũ naxucuxẽgũ na naxcax ínacagũxũcax na Barabáxũ yangẽxũcax rü Ngechuchuxũ na nayuxẽẽgũxũcax. ²¹Rü ãẽxgacũ ga Piratu rü wenaxãrũ duũxũgũna naca, rü ñanagũrũ: —¿Ngẽxũrũxũ i ngẽma taxrewa i pema penaxwaxexũ na chayangẽxũ? —ñanagũrũ. Rü nũmagũ ga duũxũgũ nanangãxũgũ, rü ñanagũrũgũ: —Tanaxwaxe i Barabáxũ quingex —ñanagũrũgũ. ²²Rü yexguma ga ãẽxgacũ ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagũrũ: —¿Taci tá chaxũxũ namaã i ngẽma Ngechuchu i Cristugu ãẽgaxũ? —ñanagũrũ. Rü guxũma ga duũxũgũ rü nanangãxũgũ, rü ñanagũrũgũ:

—iCuruchawa yapota! —ñanagürügü.
²³Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü tacü rü chixexü naxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü ga duñxügü rü wenaxärü tagaäcü ñanagürügü: —iCuruchawa yapota! —ñanagürügü. ²⁴Rü yexguma Piratu nüxü dauxgu ga marü taxucürüwama Ngechuchuxü na ínanaguxuchixëëégaxü, yerü ga duñxügü rü marü nanaxixächiäëgüchaxü, rü yemacax wüxi ga norü duñxüxü namu ga dexá naxütawa na tanangexüçax. Rü nügü nayauxmex ga Piratu napexewa ga guxüma ga yema duñxügü. Rü ñanagürü: —Tama chaugagu tá nixí i na nayuxü i ñaã yatü i taxuüma i chixexü üxü, rü pegagu tátama nixí —ñanagürü. ²⁵Rü guxüma ga yema duñxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Togagu rü toxocügütagu tá nixí i nayuxü —ñanagürügü. ²⁶Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxü ínanaguxuchixëë. Rü ñuxüchi norü churaragüxü namu na Ngechuchuxü naçuaixgüxüçax, rü yemawena curuchawa na yanapotagüäxüçax. ²⁷Rü ñuxüchi ga yema churaragü rü Piratupataarü aixepewa Ngechuchuxü nagagü. Rü yexma Ngechuchuxütagu nanangutaquexexëë ga guxüma ga churaragü. ²⁸Rü ñuxüchi Ngechuchuxü ínacuxuchigü, rü wüxi ga máxü ga naxchiru ga dauñügu nayacuxëëgü. ²⁹Rü naëruwa nayangaxuchigü ga wüxi ga ngaxcueruü ga chuchuxüwa naxügüxü. Rü wüxi ga naixmenaxäxäcücü nüxü nayayauxächixëë ga norü tügünemexewa. Rü ñuxüchi napexegu nacaxápüxügü, rü nüxü nacugüe, rü

ñanagürügü: —iNamaüx ya Yudfugüarü Äëxgacü ya Tacüx! —ñanagürügü. ³⁰Rü nüxna naçuaixgüe. Rü nüxna nanayauxgü ga guma naixmenaxäxäcü, rü naëruwa namaã nanaçuaixcagü. ³¹Rü yexguma nüxü nacugüeguvena rü ínacacuxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxü. Rü wenaxärü naxchirugutama nayacuxëëgü. Rü ñuxüchi nayagagü na curuchawa yanapotagüäxüçax.

Ngechuchuxü curuchawa nipotagü

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)

³²Rü yexguma yéma inaxiächigu, rü nüxü nadaugü ga wüxi ga yatü ga Chirénecüäx ga Chimáügu äëgacü. Rü guma yatüxü ngixü iningexëëgü ga Ngechuchuarü curucha. ³³Rü nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu äëgaxü. Rü ngëma naéga rü Duñxëërchinaxä ñaxüchiga nixí. ³⁴Rü nüxna nanaxägü ga binu ga ngüxüärü naächixëëruümaã äëxücü na yaxaxäxüçax. Rü Ngechuchu nüxü naxaxneta, natürü tama nayaxaxü. ³⁵Rü yexguma marü curuchawa yapotagüäxguvena rü ga churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxüchi wüxi ga diëru ngixü nañanagügü na yemawa nüxü nacuaxgüxüçax na tacü tá nayaxuxü ga wüxichigü. ³⁶Rü ñuxüchi yéma narütogü ga churaragü na Ngechuchuna yéma nadaugüxüçax. ³⁷Rü norü curuchatapexewa nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga äëgatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacüçax Ngechuchuxü curuchawa na yapotagüxü. Rü ñanagürü: “Ñaã nixí i Ngechuchu i Yudfugüarü Äëxgacü ya

Tacü”, ñanagürü. ³⁸Rü yexgumarüü ta curuchawa nayapotagü ga taxre ga máëtagüxü. Rü wüxi rü Ngechuchuarü tügü necüwawa naxü, rü to ga norü toxwecüwawa. ³⁹⁻⁴⁰Rü yema duüxügü ga yéma chopetüxü, rü Ngechuchumaã naguxchigagü, rü nanexäerugüäcuma ñanagürügü: —Dücax, cuma cunangutaüxëëga ya tupauca ya taxüne, rü tomaëxpüx i ngunexügu wenaxärü ícunadaxëëga. iCugütama namaxëë i ñuxmax! Rü ngëxguma chi aixcuma Tupana Nane quixügu, rü ífrüxi i curuchawa! —ñanagürügü. ⁴¹Rü yexgumarüü ta Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngüexëëruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Parichéugü, rü togü ga äëxgacügü ga itaxügü ga yaguäxgü. Rü nügümaã ñanagürügü: ⁴²—Rü nüma rü togüxü namaxëxëë natürü tama nüxü nacua na nügütama namaxëëxü. Rü ngëxguma chi aixcuma Yudíugüarü äëxgacü ya tacü yixügu, rü ñuxma rü íinaxü i curuchawa na nüxü yaxögüxücax! ⁴³—Rü nüma nagu naxüngu rü Tupana tá nüxü narüngüxëë. Eëcü, ñuxma rü Tupana nüxü rüngüxëëx ega aixcuma nüxü nangüxëëchaügu. ¿Tama exna nümatama tamaã nüxü yaxuxü na Tupana Nane yüxü? —ñanagürügü. ⁴⁴Rü woo ga yema máëtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rü namaã naguxchigagü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)

⁴⁵Rü yexguma rü guxü ga naãnewa naxëäne. Rü tocuchigu inaxügü ga yema

ñuxmata tomaëxpüxarü ngorawa nangu ga yáuanecü. ⁴⁶Rü yema tomaëxpüxarü ngoragu nixü ga Ngechuchu ga tagaäcü aita naxüxü, rü ñaxü: —Erí, Erí, ¿damá chabátani? —ñanagürü. Rü ngëma rü ñaxüchiga nixü:

“Pa Chorü Tupana, Pa Chorü Tupanax, ¿tüxcüü choxü nuã cutax?” ñaxüchiga nixü. ⁴⁷Rü nümaxü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxüñüë, rü ñanagürügü: —Ñaa yatü rü nuxcumaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eríacax naca —ñanagürügü. ⁴⁸Rü yexgumatama rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü inañaächü rü Ngechuchuxütawa nanange ga wüxi ga tüaxmü ga binu ga marü ngüchiagüchicümaã yawaixëëxü. Rü wüxi ga dexnewa nayanaix. Rü ñuxüchi Ngechuchuaqgu nanawex na nüxü natuxuxücax. ⁴⁹Natürü ga yema togü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü ñanagürügü: —Yixrüma. Rü ngüxä itarüdaunü ngoxita Ería nuã ü na nüxü yanangüxëëxücax —ñanagürügü. ⁵⁰Rü wenaxärü tagaäcü aita naxü ga Ngechuchu, rü ñuxüchi nayü. ⁵¹Rü yexgumatama ga tupauca ga taxüneärü tüyemachiäxü rü taxregu narügaute. Rü daxüwa inanaxügü ga na nagauteü rü ñuxmata ñaxtüwa nangu. Rü naxüxächiane, rü narüngüxtegü ga nutagü ga itacü. ⁵²Rü yuetamaügü rü ningenagü. Rü wena namaxë ga muxüma ga duüxügü ga yuechiréxü ga Tupanaäxü yaxögüxü. ⁵³Rü yexguma Ngechuchu wena maüxguwena, rü naxmaüwa ínaxoxü ga yema duüxügü ga wena maxëxü. Rü Yerucharéüwa naxü. Rü muxüma ga duüxügü nüxü

nadaugü. ⁵⁴Rü yema churaragüarü ãëxgacü rü norü churaragü ga Ngechuchuna ídaugüxü, rü nüxü nadaugü ga na naxíãxächianexü rü guxüma ga yema ngupetüxü. Rü yexguma rü poraäcü namuüë, rü ñanagürügü: —Aixcüma nixí ya daa yatü i Tupana Nane na yíixü —ñanagürügü. ⁵⁵Rü iyexmagü ga mucüma ga ngecügü ga yéma yaxüwa nüxü rüdaunüciü. Rü yema ngecügü iyixí ga Ngechuchuxü fíxümücügüciü rü nüxü rüngüxëëgüciü ga yexguma Gariréaanewa ne naxüxgu. ⁵⁶Rü yema ngecügütanüwa iyexma ga María ga Magadácüãx, rü María ga Chaütiágu rü Yuche naë, rü Zebedéu namax ga Chaütiágu rü Cuáü naë.

Ngechuchu rü naxmaügu nayaxücuchigü
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)

⁵⁷Rü yexguma marü nachütachaügu, rü yéma nangu ga wüxi ga yatü ga Arimatéacüãx ga taarü díeruäcü ga Yuchegu äëgacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuaxü nayaxö. ⁵⁸Rü nüma rü Piratuna nayaca rü ngoxita name na nayauxaxü ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü Piratu norü churaragüxü namu na nüxna naxãgüãxüçax ga Ngechuchuxüne. ⁵⁹Rü Yuche nanayaxu ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü wüxi ga naxchápenüü ga ngëmataxümaã nananuque. ⁶⁰Rü yema naxmaü ga yexwacaxüxü ga Yuche nügüçaxtama duüxügüxü yacaxmaxëëxü ga nuta ga tacüarü maxpüxüwa yexmaxügu nayaxücuchi ga Ngechuchuxüne. Rü ñuxüchi nanangüxtaü namaã ga wüxi ga nuta ga

taxüchiciü. Rü yemawena rü ínixü. ⁶¹Rü yéma Ngechuchumaüãrü toxmaxtawa irütogü ga María ga Magadácüãx rü naí ga María.

**Purichíagü nüxna nadaugü ga yema
naxmaü ga Ngechuchuxü nagu
yaxücuchigüxü**

⁶²Rü moxüãcü ga ngüxchigaarü ngunexügu rü paigüarü ãëxgacügü rü Parichéugü rü yéma Piratuxütawa naxí. ⁶³Rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, nüxna tacuãxächie ga yema yatü ga Ngechuchu ga idorataxáxü rü yexguma namaüxgu rü ñanagürü tomaã:

“Ngëxguma chayuxgu rü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü wena táxarü ícharüda”, ñanagürü tomaã. ⁶⁴—Rü ngëmacax tanaxwaxe i churaragü ngéma cumugü na nüxna yadaugüxüçax i ngéma naxmaü ñuxmatáta tomaëxpüx i ngunexüwa nangu na tama chütacü ngéma naxíxüçax i norü ngüexügu na yayauxgüãxüçax i naxüne rü ñuxüchi duüxügümaã nüxü na yaxugüxüçax na marü wena namaxüxü. Erü ngëxguma chi ngëmaäcü naxüpetügu, rü noxriarü yexera tá nixí na duüxügüxü nawomüxëëxü —ñanagürügü. ⁶⁵Rü Piratu ñanagürü nüxü: —Ngëãgü nixí i churaragü i pexçax. iËcü ngéma namaã pexí na meãma pema penaxwaxexüãcüma nüxna pedaugüxüçax i naxmaü! —ñanagürü. ⁶⁶Rü yema churaragiümaã yéma naxí, rü meãma nayataixëëgü ga guma nuta ga Ngechuchumaxü namaã rüngüxtaüciü. Rü nanaxüarü cuãxruüãxgü na taxüema naëchita ínaxügachigüxüçax ga guma nuta. Rü ñuxüchi yexma nanamugü ga churaragü na nüxna nadaugüxüçax.

Wenaxārū namaxū ga Ngechuchu

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)

28 ¹Rū sabaduarū ngunexūguwena ga yūxiarū paxmama, rū yéma naxmaūwa íyadaugū ga María ga Magadacūāx rū naī ga María. ²Rū ngürüāchi poraācū naxīāxāchiane, yerū wūxi ga daxūcūāx ga Cori ga Tupanaārū orearū ngeruū ínarūxī, rū naxmaūwa nangu rū ínanangūxgachi ga guma nuta ga namaā nangūxtaūcū ga yema naxmaū. Rū ñuxūchi guma nutaétūwa narūto. ³Rū yema orearū ngeruū rū wūxi ga bajxbexanexūrūū niyauracūū. Rū nacómuxūchi ga naxchiru. ⁴Rū yexguma yemaxū nadaugūga ga churaragū rū norū muūmaā niduruxe, rū yexma niyuāchitanū. ⁵Rū yexguma ga yema orearū ngeruū, rū ñanagürū ngīxū ga yema ngecūgū: —iTāxū i pemuūēxū! Choma nūxū chacuax rū naxcax pedaugū ya Ngechuchu ga guma curuchawa yapotagiūcū. ⁶Nataxuma i nuā, erū marū wena namaxū, yema nūma ūpa pemaā nūxū yaxuxūrūū. iRū nuā pexī, rū ípeyadaux i naxmaū i ngēma inaxiūgiāxūwa ga naxūne! ⁷iRū paxa ípixī, rū norū ngūexūgūmaā nūxū peyarūxugūe rū marū wena namaxū ya Ngechuchu! Rū ñuxma rū marū pexūpa nūxīra Gariréaanewa naxū i nūmax. Rū ngēma tá nixī i nūxū peyadauxū. Rū ngēma nixī i ore i pemaā nūxū chayarūxuxū —ñanagürū. ⁸Rū yexguma ga yema ngecūgū rū paxama nūxna íiyaxī ga yema naxmaū. Rū imuūē, natürū itaāēgū ta. Rū poraācū iixūāchi na Ngechuchuarū ngūexūgūmaā nūxū

na yanaxugūexūcax ga yema ore ga daxūcūāx ngīmaā nūxū ixuxū. ⁹Rū yexguma inaxūāchiyane, rū ngürüāchi yéma ngīxcax nangox ga Ngechuchu, rū ngīxū narūmoxē. Rū ngīmagū rū Ngechuchucax iyabuxmū rū nūxū iyacuaxūūgū, rū naparawa inaīxāchitanū. ¹⁰Rū nūma ga Ngechuchu rū ñanagürū ngīxūgū: —iTāxū i pemuūēxū! iRū ípixī rū chaueneēgū i chorū ngūexūgūmaā nūxū peyarūxu rū Gariréaanewa naxī! Rū ngēma tá nixī i choxū nadaugūxū —ñanagürū.

Churaragū rū paigüarū āēxgacūgūmaā nūxū nayarūxugūe ga yema ngupetūxū

¹¹Rū yexguma ga yema ngecūgū rū namagu naxīyane, rū ñuxre ga churaragū ga yéma naxmaūwa dauxūtaegūxū rū Yerucharéūwa naxī. Rū paigüarū āēxgacūgūmaā nūxū nayarūxugūe ga guxūma ga yema ngupetūxū. ¹²Rū yema paigüarū āēxgacūgū rū namaā nayarūdexagū ga togū ga āēxgacūgū ga itaxūgū ga yaguāxgū. Rū nūgūmaā nanamexēēgū ga tacūmaā tá churaragūxū na yaxucūxēgūxū. Rū ñuxūchi nūxna ngīxū naxāgū ga tacū ga dīērū. ¹³Rū namaā nūxū nixugūe rū ñanagürūgū: —iPema rū ñaperūgūgū tá:

“Ngēxguma chūtacū tapeeyane, rū norū ngūexūgū toechita ngēma naxī rū nayayauxgū ga naxūne” ñaperūgūgū tá! ¹⁴Rū ngēxguma āēxgacū ya Piratu tá nūxū cuaxgu i ngēma ngupetūxū, rū toma rū tá namaā tidexagū rū namaā tá tanamexēē na taxuūma pemaā naxūxūcax —ñanagürūgū. ¹⁵Rū

yexguma ga yema churaragü rü ngĩxũ
 nayauxgü ga yema diẽru. Rü yema
 ãẽxgacũgü namaã nüxũ ixugũũrũũ
 duũxũgũmaã nüxũ nixugũe. Rü ñuxma
 rü ta ngẽmatama dexe nixĩ i nüxũ
 yaxugũxũ i Yudĩgũ.

Ngechuchu nanamu ga norü ngúexũgũ
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)

¹⁶Rü yema 11 ga Ngechuchuarü
 ngúexũgũ rü Gariréa- anewa naxĩ ga
 guma m̃xpúne ga Ngechuchu namaã
 nüxũ ixuxũnewa. ¹⁷Rü yexguma
 Ngechuchuxũ nadaugũgu rü nüxũ
 nicuaxũũgũ, woo ñuxre ga norü
 ngúexũgũ rü tama aixcũma nayaxõgũ

na Ngechuchu yĩxũ. ¹⁸Rü yexguma ga
 Ngechuchu rü naxcax nixũ, rü ñanagürü
 nüxũ: —Tupana rü ãẽxgacũxũ choxũ
 nixĩxẽẽ i guxũ i daxũguxũ i naãnewa rü
 guxũ i ñoma i naãnewa. ¹⁹—Rü ñuxma
 rü chanaxwaxe i guxũ i nachĩũãnewa
 pexĩ i guxũ i duũxũgũtanũwa. iRü chorü
 duũxũgũxũ peyaxĩgũxẽẽx! iRü
 ípenabaiũxẽẽx chauégagu rü
 Chaunatiégagu rü Naãẽ i Üinexũéegagu!
²⁰iRü penangúexẽẽx na naga
 naxĩnũẽxũcax i guxũma i ngẽma pexũ
 chamuxũ! iRü dúcax, guxũgutáma
 pexũtawa changẽxmaẽcha ñuxmatátata
 nagú i naãne! —ñanagürü ga
 Ngechuchu.